

Ráth Caola



Plean Lár Bailte ar dTús Samhain 2025



Rialtas
na hÉireann
Government
of Ireland

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Tualthe
Our Rural
Future



Town
Centre
First



Comhairle Cathrach
& Contae Lúimnigh
Limerick City
& County Council

ATLANTIC EDGE
LIMERICK
EUROPEAN EMBRACE

Foireann Bhaile Ráth Caola

Pat Neville, an tAthair Eamon Fitzgibbon, Celia O'Connell, Olga O'Mahony, Noel White, Derek Downes, Shane O'Doherty, Adrienne O'Connell, Neily Hogan, Denis Robinson (Ar shlí na fírinne), Valerie Foley, Amanda McCarthy agus Sáirsint Paul Bentley. Ceantar Bardasach Áth Dara – Comhaltaí Tofa Ráth Caola An Comhairleoir Ger Ward - Cathaoirleach Cheantar Bardasach Áth Dara-Ráth Caola, An Comhairleoir Bridie Collins, An Comhairleoir Tommy Hartigan, An Comhairleoir Stephen Keary, An Comhairleoir John O'Donoghue agus An Comhairleoir Adam Teskey.



TRÉITHE



FÍS



DÚSHLÁIN



CONAIR



GNÍOMH



DUL CHUN CINN

Tá áthas ar Fhoireann Bhaile Ráth Caola Plean Lár Bailte ar dTús Ráth Caola a chur i láthair. Cruthaíodh an Plean seo trí rannpháirtíochtaí poiblí éagsúla leis an bpobal áitiúil, le gnólachtaí agus le páirtithe leasmhara. Is é ár bpobal áitiúil an tsócmhainn is luachmhaire atá againn, agus trí chomhoibriú le gach duine chun an plean seo a chur i bhfeidhm, bainfidimid amach tionscadail bhunathraitheacha d'fhás inbhuanaithe Ráth Caola amach anseo. Baineann an Plean leas as féidearthachtaí inláimhsithe dár mbaile maoiniú a fháil bunaithe ar na moltaí seo agus is céim tosaigh rithabhachtach é i bhforbairt fhadtéarmach Ráth Caola. Baineann an Plean seo leas as acmhainneacht shuntasach ár mbaile agus cuireann sé straitéis shoiléir ar fáil a fhéachann le croílár ár mbaile a athbheochan, é a fheabhsú mar áit chónaithe, le hoibriú ann agus le cuairt a thabhairt, anois agus do na glúnta atá le teacht. Tá muidne, Foireann an Bhaile, ag tnúth le comhoibriú lenár bpobal, le Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh, agus páirtithe leasmhara eile chun cur i bhfeidhm na moltaí a shonraítear sa Plean seo a éascú.

Úsáid Léarscáile

Tabhair faoi deara: Is chun críocha faisnéise amháin na sonraí a thaispeántar ar na léarscáileanna atá sa tuarascáil seo. Ba chóir tuilleadh sonraí faoi aon mhír a shoiléiriú le Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh. Tá na léarscáileanna seo curtha ar fáil ag Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh leis an Udarás Áitiúil agus an Rannán Náisiúnta Mapála de Bhonnshonraí Tailte Éireann ar fáil.

© An Rannán Náisiúnta Mapála Tailte Éireann & Rialtas na hÉireann, Uimhir cheadúnais CYAL50441417

TABHAIR FAOI DEARA - SÁRAÍONN ATÁIRGEADH NEAMHÚDARAITHE NA LÉARSCÁILEANNA SEO CÓIPCHEART AN STÁIT



Ráth Caola

Plean Lár Bailte ar dTús

1.0 Réamhrá

2.0 Comhthéacs beartais

- 2.1 Beartas Eorpach, Náisiúnta agus Áitiúil
- 2.2 Treoirphlean an Bhaile Dhigitigh

3.0 Comhoibriú agus Cumarsáid

- 3.1 Próiseas agus Rannpháirtíocht
- 3.2 Foireann an Bhaile a bhunú
- 3.3 Iniúchadh ar Shiúiliúlacht, Comhairliúchán Scoileanna agus Torthaí Suirbhé
- 3.4 Breathnuithe ar an gComhairliúchán Poiblí

4.0 An Áit a Thuiscint

- 4.1 Forbhreathnú agus Stair Rath Caola
- 4.2 Próifíl Shocheacnamaíoch
- 4.3 Seiceálacha Sláinte Comhoibritheacha Lár an Bhaile (CTCHC)
- 4.4 Cultúr agus Pobal
- 4.5 Oidhreacht
- 4.6 Turasóireacht
- 4.7 Iompar, Nascacht agus Páirceáil Gluaisteán

5.0 An Áit a Shainmhíniú

- 5.1 Téamaí Plean LBT
- 5.2 Príomhthionscadail do Rath Caola

6.0 An Áit a Chumasú

- 6.1 Seachadadh Tionscadal
- 6.2 Maoiniú

“Tógfaidh Plean LBT féin ar thréithe dearfacha an bhaile, tabharfaidh sé aghaidh ar na dúshláin atá roimhe, agus cuirfidh sé cosán cuimsitheach ar fáil chun an baile a athbheochan agus áit inmhianaithe le maireachtáil agus le hobair a chinntiú. Leagfaidh Plean LBT amach fíс chomhroinnte maidir le forbairt lár an bhaile agus na ceantair mháguaird, beidh sé dírithe ar ghníomhaíocht, agus saináithneoidh sé idirghabhálacha sonracha a theastaíonn chun cuspóirí an phlean a bhaint amach.”

Leathanach 46 Beartas Lár Bailte ar dTús



Grianghrafadóireacht le Clara Planelles, Ray Hogan agus LCCC

Gluais

AE	An tAontas Eorpach	NA	Na Náisiúin Aontaithe
AGS	An Garda Síochána	OAB	Oifigeach Athghiniúna Baile
BCP	Pointe Ceangail Leathanbhanda	OL	Ollscoil Luimnigh
BIÉ	Bonneagar Iompair Éireann	OFÁ	An Oifig Fiontair Áitiúil
BOOLC	Bord Oideachais agus Oiliúna Luimnigh agus an Chláir	OOP	Oifig na nOibreacha Poiblí
CAFT	An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe	PÁEP	Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail 2023-2028
CBN	Cuspóirí Beartais Náisiúnta	PFL	Plean Forbartha Luimnigh 2022-2028
CBR	Cuspóirí Beartais Réigiúnacha	PFN	Athbhreithniú ar an bPlean Forbartha Náisiúnta 2025
CD	Ceantar Bardasach	PGA	Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide
CE	An Coimisiún Eorpach	POS	An Phríomh-Oifig Staidrimh
CFPÁL	Coiste Forbartha Pobail Áitiúil	RAFC	An Roinn Aeráide, Fuinnimh agus Comhshaoil
CFRE	Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorSpa	RCCS	An Roinn Cultúir, Cumarsáide agus Spóirt
CITS	Clár Infheistíochta do Thithíocht Sóisialta	RDCGBI	An Roinn Dlí agus Cirt, Gnóthaí Baile agus Imirce
CLÁR	Ceantair Laga Árd-Riachtanais	RFTPG	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta
CM	Clár Méarachta	RFF	Rátáil Fuinnimh Foirgnimh
CNP	An Creat Náisiúnta Pleanála	RI	An Roinn Iompair
CSS	Ciste na Struchtúr Stairiúil	RLMC	An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe
CTCH	Seiceálacha Sláinte Comhoibritheacha Lár an Bhaile	RSSE	An Roinn Leanaí, Míchumais agus Comhionannais
ED	Toghroinn	ROÓ	An Roinn Oideachais agus Óige
EGD	An Comhaontú Glas don Eoraip	RSSE	An Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch
EI	Fiontraíocht Éireann	RT	Ráth Caola le Chéile
GCC	An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil	RTRÁO	An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta
GFT	An Ghníomhaireacht Forbartha Tionscail	SABS	Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte
IAO	Institiúid Ardoideachais	SBÁFA	Scéim um Bonneagar Áineasa Faoin Aer
IDC	Infheistíocht Dhíreach Choigríche	SDL	Scéim Deisiúcháin agus Léasaithe
LBT	Lár Bailte ar dTús	SFIInna	Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe
LCCC	Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh	SIOT	Scéim Infheistíochta um Oidhreachta Thógtha
LCS	Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta	SOÉ	An tSuirbhéireacht Ordanáis Éireann
LDC	Cuideachta Forbartha Áitiúil	TBD	Treoirphlean an Bhaile Dhigitigh
Lddb	Láidreachtaí, Dúshláin, Deiseanna, Bagairtí	TSN	Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta
LRP	Líonra Rannpháirtíochta Pobail	ÚFIÉ	Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann
LSP	Comhpháirtíocht Spóirt Luimnigh	ÚNI	An tÚdarás Náisiúnta Iompair
MC	Measúnú Cuí		
MTT	Measúnacht Tionchair Timpeallachta		





Fís

Cuirfidh an Plean Lár Bailte ar dTús seo Ráth Caola chun cinn mar bhaile atá i mbun aistrithe, ag soláthar treo nua d'infheistíocht phobail, chónaithe agus eacnamaíoch amach anseo, ag spreagadh agus ag tacú le fócas athnuaite do shaol an phobail áitiúil.

Réamhrá



1.0 Réamhrá

Tugann Plean Lár Bailte ar dTús Ráth Caola deis uathúil chun forbairt an bhaile a threorú isteach sa todhchaí agus chun fíor-athrú a bhaint amach don phobal áitiúil, do ghnólachtaí áitiúla agus do chuairoteoirí chuig an mbaile.

Tá Ráth Caola mar chuid den dara céim de Chlár Lár Bailte ar dTús faoin tionscnamh Náisiúnta Lár Bailte ar dTús agus bronnadh maoiniú rialtais air chun Plean Lár Bailte ar dTús (LBT) a ullmhú. Tá an plean á stiúradh ag Foireann Baile Ráth Caola i gcomhar le Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh. Tá an plean bunaithe ar rannpháirtíocht an phobail áitiúil agus na bpáirtithe leasmhara.

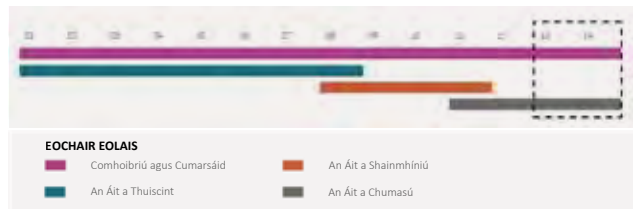
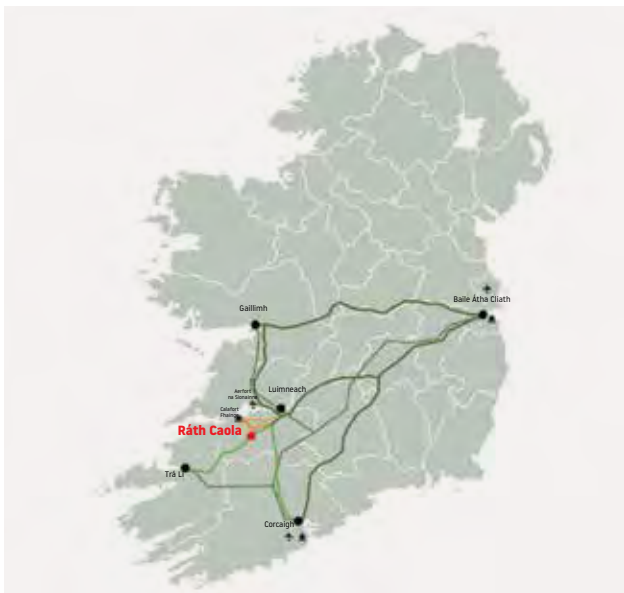
De réir Bheartas Lár Bailte ar dTús, díreoidh an Plean seo ar phríomhthionscadail agus ar mholtaí inbhuanaithe a dhíríonn ar athghiniúint lár an bhaile.

Tá an plean struchtúrtha de réir bheartas náisiúnta LBT faoi na ranna seo a leanas:

- **Comhoibriú agus Cumarsáid** - Próiseas comhoibritheach a bhaineann le Foireann an Bhaile a bhunú, agus cumarsáid shoiléir leis na páirtithe leasmhara áitiúla ábhartha go léir maidir le saincheistanna a ardaíodh agus an treo comhaontaithe.
- **An Áit a Thuiscint** - Bailiúchán d'fhaisnéis spásúil agus sonraí suirbhé ábhartha.
- **An Áit a Shainmhíniú** - Príomhthionscadail a aithint.
- **An Áit a Chumasú** - Bealach soiléir a aithint chun na príomhthionscadail a sheachadadh, a éileoidh go ndéanfar gníomhaíochtaí ar scála éagsúil a sheachadadh trí scéimeanna maoinithe éagsúla agus comhpháirtithe ábhartha.



Léarscáil 1: Teorainn Lár Bailte ar dTús Ráth Caola



Próiseas 14 Mhí an Phlean Lár Bailte ar dtús

Léiríonn ‘Lár Bailte Ar dtús – Is Cur Chuige nua é cur chuige Beartais do Bhailte na hÉireann i leith fhorbairt ár mbailte inar féidir le pobail áitiúla agus gnó áitiúil a bheith lárnach chun a mbailte féin a athshamhlú agus a dtodhchaí féin a phleanáil.

Tá formáid phlean LBT Rath Caola ailínithe le croíghnéithe Bheartas Lár Bailte ar dtús mar atá leagtha amach thíos.

Aithnítear i mbeartais Lár Bailte ar dtús go n-éiríonn le háiteanna:

- ➔ Is sainairíonna iad réimse poiblí tarraingteach (sráideanna, spásanna agus páirceanna) atá deartha chun daoine a spreagadh chun bualadh le chéile, meascadh le daoine agus maireachtáil;
- ➔ Seirbhísí/siopaí éagsúla a bheith ann a chuireann deiseanna fostaíochta ar fáil, a chuireann ar chumas daoine siopadóireacht a dhéanamh go háitiúil agus freastal ar riachtanais an phobail áitiúil;
- ➔ Réimse spásanna cultúrtha, áineasa agus pobail a sholáthar (lena n-áirítear raon feidhme d’imeachtaí agus féilte tréimhsiúla) a thugann baill an phobail le chéile agus a mheallann cuairteoirí/turasóirí;
- ➔ Stoc foirgneamh dea-chothabháilte a bheith ann a chruthaíonn spéis amhairc agus a thugann beocht do shráideanna agus do spásanna;
- ➔ Foirgnimh stairiúla agus sráid-dreacha a thugann féiniúlacht uathúil don bhaile a chaomhnú, a oiriúnú agus a aibhsiú;
- ➔ Is áiteanna tarraingteacha bríomhara iad d’fhiontair chun fás agus forbairt a dhéanamh orthu;
- ➔ Tá siad ceangailte go maith agus inrochtana do mhodhanna iompair inbhuanaithe, rud a fhágann gur féidir cion ard turas a dhéanamh de shiúl na gcas agus/nó ar rothar ón gcúlchríoch láithreach (e.g. coincheap an ‘bhaile 10 nóiméad’).
- ➔ Trácht a bhainistiú laistigh de limistéir lárnacha ionas go dtabharfaidh sráideanna tosaíocht d’úsáideoirí leochaileacha (coisithe agus rothaithe), rud a chuireann ar a gcumas bogadh thart go sábháilte agus go compordach;
- ➔ Meascán de thíopeolaíochtaí agus de thionachtaí tithíochta a sholáthar chun freastal ar phobail éagsúla ó thaobh aoise, ioncain agus soghluaisteachta de;
- ➔ Teicneolaíocht dhigiteach a úsáid chun cur leis na heispéiris a bhaineann le maireachtáil agus le hobair i mbailte, rud a chumasaíonn roghanna níos fearr ó thaobh suímh agus stíl mhaireachtála de;
- ➔ Deiseanna a chur ar fáil do thaitneamhacht, sláinte agus folláine na gcónaitheoirí, na n-oibrithe agus na gcuaireoirí.

1.1 Comhthéacs LBT Rath Caola

Tá Rath Caola suite go straitéiseach amach ó bhóthar an N21 (Príomhbhóthar Náisiúnta) ó Luimneach go Trá Lí, 31km siar ó dheas ó Chathair Luimnigh idir Áth Dara agus an Caisleán Nua. Tá daonra de thart ar 1,231 ann de réir Dhaonáireamh 2022. Tá an baile féin suite taobh na Daoile a ritheann tríd an mbaile go dtí go sroicheann sé Inbhear na Sionainne ag Eas Géitine. Tá bonn tionsclaíoch rathúil aige ar imeall an bhaile agus meascán de sheirbhísí miondíola, fáilteachais agus pobail i lár an bhaile. Tá Glasbhealach Luimnigh suite ó thuaidh den bhaile agus tá cumas turasóireachta iontach aige chomh maith le taisteal gníomhach agus úsáidí taitneamhachta, lena n-áirítear siúl agus rothaíocht.

Tá Rath Caola suite i gCeantar Bardasach Áth Dara-Rath Caola agus tá sé lonnaithe go straitéiseach le haghaidh fáis agus infheistíochta. Is é cuspóir an phlean seo, Lár Bailte ar dtús, aird a thabhairt ar na cuspóirí atá ann cheana féin i bPlean Ceantair Áitiúil (PCÁ) Rath Caola 2023-2029 chun cabhrú leis an bhfís do Rath Caola a bhaint amach i gcur chuige straitéiseach agus céimnithe. Féachann an plean le lár an bhaile a athnuachan trí aghaidh a thabhairt ar na deiseanna agus na dúshláin shóisialta, eacnamaíocha, stairiúla agus chomhshaoil laistigh de Rath Caola agus maoiniú a lorg a fhéachann le príomhthionscadail a sheachadadh.

1.2 Beartas Lár Bailte ar dtús

Aithníonn beartas Lár Bailte ar dtús go bhfuil gach baile uathúil. Leagann sé síos an bhunchloch do gach baile chun a straitéis féin faoi stiúir an phlean a fhorbairt ag leibhéal áitiúil. Cuirfear é seo in iúl trí Phlean LBT saincheaptha a bhfuil anailís shoiléir ar láidreachtaí agus ar dhúshláin áitiúla mar bhonn agus mar thaca aige. Beidh an Plean LBT seo á stiúradh ag an bpobal áitiúil agus ag gnólaigh mar chuid d’Fhoireann Baile a mbeidh Oifigeach Athghiniúna Baile agus saineolas teicniúil laistigh de Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh ag tacú leo.



Príomhghnéithe de Chur Chuige Lár Bailte ar dTús

Tacaíonn clár infheistíochta spriocdhírthe le Beartas Lár Bailte ar dTús. Áirítear leis seo Príomhshruthanna Maoinithe amhail Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE), an Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (CAFT), Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS), agus Ciste Croí Cónaithe (Tithe Folmha). Mar sin féin, tacaíonn go leor scéimeanna eile le hathbheochan lár na mbailte.

Príomhroghanna Maoinithe Lár Bailte ar dTús

Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE)

Leagtar amach i gclár Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) 2021–2027 straitéis infheistíochta do €853 milliún, agus tá €396 milliún de sin á mhaoiniú ag an AE. Déanann Tionóil Réigiúnacha an maoiniú a bhainistiú chun aillíniú le Straitéisí Réigiúnacha Spásúla agus Eacnamaíochta a chinntiú agus chun tacú le hÚdaráis Áitiúla athghiniúint inbhuanaithe bailte agus ionaid uirbeacha a sholáthar. Tá sé mar aidhm ag an gciste dul i ngleic le míchothromaíocht réigiúnach, forbairt eacnamaíoch inbhuanaithe, inbhuanaitheacht chomhshaoil agus pobail ísealcharbóin agus athléimneacha ó thaobh na haeráide de a thógáil. Leagtar béim ar leith sa chiste seo dul i ngleic le folúntais agus le tréigthe i mbailte, mar thaca le cur chuige LBT.

An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (CAFT)

Tacaíonn an Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (CAFT) le hathghiniúint agus forbairt bailte agus sráidbhailte tuaithe a bhfuil daonra níos lú ná 10,000 acu. Tá an ciste á riaradh ag an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, le tiomantas de €1 billiún i maoiniú suas go dtí 2027. Tacaíonn an CAFT le hinfeistíochtaí uailmhianacha scála chun athghiniúint lár an bhaile

a sheachadadh, lena n-áirítear tionscadail a bhfuil sé mar aidhm acu foirgnimh thréigthe, fhoirgnimh as úsáid nó fhoirgnimh oidhreacht a athchuspóir, spásanna cianoibre agus fiontraíochta a sheachadadh, leabharlanna a thógáil nó a athrú, bonneagar turasóireachta a sholáthar agus go ginearálta, tacú le níos mó gníomhaíochta, líon na ndaoine, gnó agus cónaitheacht. Bronntar an maoiniú trí phróiseas tairisceana iomaíoch, lorgaítear moltaí ó Údaráis Áitiúla agus ó eagraíochtaí eile atá bunaithe go háitiúil/réigiúnach ar nós Cuideachtaí Forbartha Áitiúla.

Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS)

Is scéim mhaoinithe í an Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte a tugadh isteach den chéad uair in 2016 mar bheart chun bailte agus sráidbhailte tuaithe ar fud na hÉireann a athnuachan. Tá an scéim seo mar chuid de “Ár dTodhchaí Tuaithe - Beartas Forbartha Tuaithe na hÉireann 2021 - 2025” agus tá sí maoinithe mar chuid de Thionscadal Éireann 2040. Ó seoladh an scéim in 2016, tá breis is €177 milliún leithdháilte ar níos mó ná 1,800 tionscadal. Tacaíonn Beartas do Lár an Bhaile ar dtús leis an scéim seo agus déantar athbhreithniú gach bliain ar na tosaíochtaí faoin scéim agus athbhreithnítear an scéim de réir mar is cuí.

Tá Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS) deartha chun tacú le hathbheochan bailte agus sráidbhailte tuaithe trí dhíriú athnuaite ar théarnamh eacnamaíoch agus sóisialta lár an bhaile. Tacaíonn Beartas do Lár an Bhaile ar dtús leis an scéim seo agus déantar athbhreithniú gach bliain ar na tosaíochtaí faoin scéim agus athbhreithnítear an scéim de réir mar is cuí. Is próiseas iomaíoch é ina gcuireann Údaráis Áitiúla iarratais faoi bhráid na Roinne Forbartha Tuaithe agus Pobail.

Tithíocht do Chách - Ciste Croí Cónaithe (Bailte)

Tá dhá scéim faoi Chiste na mBailte Croí Cónaithe a sheachadann údaráis áitiúla. Tugann an **Deontas Athchóirithe Réadmhaoine Folamh** deontas do dhaoine chun tacú le hathchóiriú réadmhaoine folmha, agus faoin **Scéim Réidh le Tógáil**, cuireann údaráis áitiúla láithreáin seirbhísithe ar fáil i mbailte agus i sráidbhailte ar ráta lascainithe do dhaoine aonair ar mian leo a dteach féin a thógáil.

Tá na deontais mar bhonn agus taca ag na cuspóirí beartais atá leagtha amach i gConair a Ceathair ‘Aghaidh a Thabhairt ar Fholúntas agus Úsáid Éifeachtúil ár Stoic Reatha’ de ‘Tithíocht do Chách’. Tá na deontais dírithe ar dhul i ngleic le dúchan réadmhaoine atá folamh agus tréigthe ar fud na gcathracha, na mbailte agus na sráidbhailte trí úsáid a bhaint astu arís, beogacht a chur leis agus lóistín nua a sholáthar sna ceantair seo.

Tá dhá shruth ag Croí Cónaithe le tacaíochtaí éagsúla:

- ➊ Soláthraíonn **Sruth 1**, arb é an Deontas Athchóirithe Réadmhaoine Folamh é, deontas suas le huasmhéid €50,000 do dhaoine chun tacú le hathchóiriú réadmhaoine folmha, agus suas le €70,000 le haghaidh réadmhaoine tréigthe.



- Soláthraíonn **Sruth 2**, arb í an Scéim Réidh le Tógáil í, an cumas d'údaráis áitiúla suíomhanna seirbhísithe a chur ar fáil, ar lascaine ar luach an mhargaidh (suas go dtí uasmhéid de €30,000) laistigh de bhailte agus de shráidbhailte do cheannaitheoirí aonair ionchasacha (ní mór d'fhoirgnimh). áitiú mar phríomháit chónaithe phríobháideach an cheannaitheora).

Deiseanna Maoinithe Eile

Tá scéimeanna deontais eile ar fáil freisin a thacódh le hathghiniúint Ráth Caola. Seo a leanas liosta neamh-uileghabhálach:

- Tionscnamh Tithíochta do Chách – amhail Deisiúchán agus Léas, Ceannaigh agus Athnuachan, etc.
- Scéim Deontais Éire Chruthaitheach;
- Ciste Oidhreacht Pobail na Comhairle Oidhreacht;
- An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht - Ciste na Séadchomharthaí Pobail;
- Deontais Pobail agus Gnó an ÚFIÉ;
- Deontais Phobail na nÚdarás Áitiúil;
- Scéim Deontas Beag Fáilte Éireann;
- Tacaíochtaí Airgeadais na hOifige Fiontair Áitiúil;
- Clár Deontas Taistil Ghníomhach an ÚNI.

1.3 Stádas Sáraitheach an Phlean

Agus an Plean seo á chur i bhfeidhm beidh Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh ag cabhrú le páirtithe leasmhara a éascú, a chur chun cinn, a thacú agus a chomhordú ina gcuid gníomhaíochtaí ar bhealach atá comhsheasmhach le pleananna reatha agus pleananna atá ag teacht chun cinn a leagann amach beartas poiblí um fhorbairt inbhuanaithe, lena n-áirítear beartas a bhaineann le forbairtí úsáide talún, gníomhaíochtaí

úsáide talún, turasóireacht agus cosaint an chomhshaoil agus bainistíocht chomhshaoil.

Tá an Plean seo suite in éineacht le hordlathas doiciméad reachtúil atá faoi réir measúnú/scagadh comhshaoil le haghaidh measúnú comhshaoil, de réir mar is cuí, agus a chuireann bonn eolais faoin gcreat cinnteoireachta agus deonaithe toilithe. Ní thugann an Plean toiliú ná ní bhunaíonn sé creat chun toiliú a dheonú agus ní bheidh sé ina cheangal ann féin ar aon chinntí a bhaineann le deonú toilithe.

Tá an Plean seo ag teacht go hiomlán le forálacha doiciméad lena n-áirítear an Creat Pleanála Náisiúnta atá ann cheana féin, Éire 2040, Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide 2025, an Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch do Réigiún an Deiscirt 2020-2032, Plean Forbartha Luimnigh 2022-2028, agus Plean Ceantair Áitiúil Ráth Caola 2023-2029, a bhí go léir faoi réir ceanglas reachtach maidir le comhairliúchán poiblí agus measúnú/scagadh comhshaoil le haghaidh measúnú comhshaoil.

Chun go mbainfear amach iad, beidh ar na cineálacha tionscadal dá dtagraítear sa Phlean cloí, de réir mar is ábhartha, le reachtaíocht, beartais, pleananna agus cláir éagsúla (lena n-áirítear ceanglais maidir le measúnú comhshaoil ar leibhéal níos ísle agus ceanglais cheadúnaithe eile de réir mar is cuí) atá mar chuid den chreat reachtúil cinnteoireachta agus deonaithe toilithe. Áirítear leis sin forálacha a bhaineann le forbairt inbhuanaithe, cosaint an chomhshaoil agus bainistíocht chomhshaoil atá comhtháite sna doiciméid seo. Is foráil shonrach den Phlean seo é lena chinntiú go gcomhlíonfar na forálacha uile ón bPlean Forbartha agus ón bPlean Ceantair Áitiúil (lena n-áirítear na forálacha sin a shainnítear sa tuarascáil Scagthástála le haghaidh ÚFI a ghabhann leis) le linn chur chun feidhme an Phlean.

Comhthéacs beartais



Luimneach
Limerick

Baile Fearainn
Townland

RATHKEALE

Ráth Caola
The Rath of Caol

PLEAN LÁR BAILE ÁR DTÚS RÁTH CAOLA



Rialtas
na hÉireann
Government
of Ireland

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Tuaith
Our Rural
Future



Town
Centre
First



Comhairle Cathrach
& Contae Luimnigh
Limerick City
& County Council

ATLANTIC EDGE
LIMERICK
EUROPEAN EMBRACE

2.0 Comhthéacs beartais

Comhthéacs beartais

Forbraíodh Plean LBT Ráth Caola chun ailíniú le beartais Eorpacha, Náisiúnta, Réigiúnacha agus Áitiúla agus mar sin tá sé ar aon dul leis na doiciméid bheartais phleanála seo.

Is doiciméad neamhreachtúil fianaise-bhunaithe é plean LBT a forbraíodh i gcomhar le Pobal Áitiúil Ráth Caola, Foireann Bhaile Ráth Caola agus páirtithe leasmhara eile. Is é cuspóir an phlean príomhthionscadail a aithint sa bhaile a chuirfidh ar chumas Fhoireann Bhaile Ráth Caola maoiniú a ghairáil chun na tionscadail a chur ar fáil sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma.

Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SFInna) na Náisiún Aontaithe (NA) 2030

Is plean gníomhaíochta é Clár Oibre 2030 na NA do dhaoine, don phláinéid agus don rathúnas a fhéachann le hinbhuanaitheacht a ionchorprú níos fearr i bpleanáil agus i mbeartas.

Tá an plean seo ailínithe le Plean Náisiúnta Chur i bhFeidhm Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na hÉireann 2022-2024. Seo thíos measúnú gairid ar an bplean i gcoinne gach ceann de 17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe na NA.

2.1 Beartas Eorpach, Náisiúnta agus Áitiúil

 1 GAN BHOCHTAINEACHT	SFI 1 - Gan Bhochtaineacht Cabhróidh an plean Lár Bailte ar dTús le deiseanna nua fostaíochta, fiontraíochta agus tithíochta a sholáthar laistigh de Lár an Bhaile chun cabhrú le todhchaí níos rathúla a chur ar fáil do gach cónaitheoir.	 5 COMHIONANNAS INSCNE	SFI 5 - Comhionannas Inscne Ba cheart go mbeadh deiseanna fostaíochta a eascraíonn as príomhthionscadail ag cloí le beartais chomhionannais inscne.
 2 SADR Ó OCRAS	SFI 2 - Gan Ocras Molann an plean éagsúlacht plandála i lár an bhaile. D'fhéadfadh deis a bheith ann freisin chun cuibhrinn/gairdíní pobail a sholáthar inar spreagtar daoine áitiúla a gcuid bia féin a fhás.	 6 UISCE GLAN AGUS SLÁINTIÚCHT	SFI 6 - Uisce Glan agus Sláintiúcht Ba chóir uisce dromchla a bhainistiú go háitiúil trí úsáid a bhaint as SUDS agus bonneagar gorm/glas agus teicneolaíochtaí atá ag teacht chun cinn.
 3 DEA-SHLÁINTE AGUS FOLLÁINE	SFI 3 - Dea-shláinte agus Folláine Tá sé beartaithe sa phlean Ráth Caola a athrú ina bhaile níos sábháilte agus níos oiriúnaí do choisithe, a d'fhéadfadh gníomhaíocht choirp agus taisteal gníomhach a fheabhsú agus a spreagadh.	 7 FUINNEAMH INACMHAINNE AGUS GLAN	SFI 7 - Fuinneamh Inacmhainne agus Glan Acmhainneacht d'infheistíocht i dTeicneolaíocht Ghlas ag baint leasa as tograí Inbhear na Sionainne sa todhchaí i bhFaing.
 4 OIDEACHAS AR ARDCHAIGHDEÁN	SFI 4 - Oideachas ar Ardchaighdeán Beidh gnéithe oideachais i gceist le roinnt de na príomhthionscadail agus beidh comhoibriú le scoileanna áitiúla i gceist leo.	 8 OBAIR CHUIBHÍÚIL AGUS FÁS EACNAMAÍOCH	SFI 8 - Obair Chuibhiúil agus Fás Eacnamaíoch Ba cheart go dtabharfadh gníomhachtú tailte críosaithe fiontraíochta agus fostaíochta deiseanna chun beocht agus líon na ndaoine a thagann ar fud an bhaile a mhéadú, rud a chuirfeadh feabhas ar an ngeilleagar atá ann cheana féin.



SFI 9 - Tionscal, Nuálaíocht agus Bonneagar

Cuireann roinnt tionscadal deiseanna ar fáil le haghaidh leathnú agus nuálaíochta laistigh de lár an bhaile agus i dtailte críosaithe fiontraíochta agus fostaíochta atá ann cheana féin.



SFI 10 – Neamhionannais Laghdaithe

Ba chóir go mbeadh aird ag tionscadail a shainnítear ar gach ball den phobal, lena n-áirítear déagóirí, daoine scothaosta agus mionlaigh eitneacha.



SFI 11 – Cathracha agus Pobail Inbhuanaithe

Tá an Plean Lár Bailte ar dTús bunaithe ar na bunphrionsabail a bhaineann le dearadh uirbeach inbhuanaithe.



SFI 12 – Tomhaltas agus Táirgeadh Freagrach

Nuair is féidir, ba chóir ábhair a athúsáid.



SFI 13 - Gníomhú ar son na hAeráide

Cuimsíonn na tograí sa phlean seo athúsáid inbhuanaithe oiriúnaitheach foirgneamh atá ann cheana féin, uasghrádú áiseanna atá ann cheana féin agus ionchorprú bonneagar gorm/glas chun tionchar an athraithe aeráide a laghdú.



SFI 14 - An Saol Faoi Uisce

Is féidir le hionchorprú bonneagar gorm/glas i scéimeanna Réimse Poiblí cabhrú le tionchar na forbartha ar an gcomhshaol a íoslaghdú.



SFI 15 - Saol ar an Talamh

Áirítear sa Phlean Lár Bailte ar dTús tionscadail a thacaíonn le bithéagsúlacht agus a spreagann forbairt bonneagair ghloim/ghlais.



SFI 16 – Síocháin, Ceartas agus Institiúidí Láidre

Déanfaidh Foireann an Bhaile breithniú ar riachtanais agus ar thuairimí an phobail áitiúil a ndearnadh suirbhé orthu agus a ndeachthas i gcomhairle leo le linn fhorbairt an phlean seo. Bíonn rath ar bhailte athbheoite nuair a bhraitheann cónaitheoirí go bhfuil siad san áireamh agus gur féidir leo cur leis an bpróiseas cinnteoireachta.



SFI 17 – Comhpháirtíocht ar son na Spriocanna

Leanann Foireann an Bhaile agus LCCC de bheith ag plé le páirtithe leasmhara ábhartha chun torthaí níos fearr a bhaint amach do Ráth Caola agus iarratais ar phríomhthionscadail a éascú i gcomhréir leis na SFIanna.

Ordlaithas na bpleananna in Éirinn

Reachtaíocht agus Beartas an AE

An Creat Náisiúnta Pleanála

(An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht)

An Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch

(Tionól Réigiúnach an Deiscirt)

Plean Forbartha Cathrach agus Contae

(Údaráis Phleanála)

Pleananna Ceantair Áitiúil

(Údaráis Phleanála)

Beartas Eorpach

An Comhaontú Glas don Eoraip

Is straitéis fáis nua é an Comhaontú Glas don Eoraip a bhfuil sé mar aidhm aige an AE a chlaonadh go sochaí chóir agus rathúil, ina mbeidh geilleagar iomaíoch, nua-aimseartha a bheidh tíosach ar acmhainní agus nach mbeidh aon ghlanastaíochtaí gás ceaptha teasa ann in 2050 agus ina mbeidh fás eacnamaíoch dícheangailte ó úsáid acmhainní. Baineann sé le folláine daoine a fheabhsú, an Eoraip a dhéanamh neodrach ó thaobh aeráide de agus an ghnáthóg nádúrtha a chosaint a bheidh go maith do dhaoine, don phláinéid agus don gheilleagar. Is iad aidhmeanna an Chomhaontú Ghlais go mbeadh an Eoraip neodrach ó thaobh aeráide de faoi 2050; chun beatha an duine, ainmhithe agus plandaí a chosaint trí thruailliú a ghearradh; chun cabhrú le cuideachtaí a bheith ina gceannairí domhanda i dtáirgí agus i dteicneolaíochtaí glana; agus chun cabhrú le haistriú cóir agus cuimsitheach a chinntiú.



Beartas Náisiúnta

Tionscadal 2040: Creat Náisiúnta Pleanála agus Athbheithniú ar an bPlean Forbartha Náisiúnta 2025

Is é an Creat Náisiúnta Pleanála (CNP) – Éire 2040 plean straitéiseach an rialtais chun fás agus forbairt na tíre amach anseo a mhúnlú go dtí 2040. Tá an CNP i gcomhpháirtíocht leis an bPlean Forbartha Náisiúnta (PFN), ina leagtar amach clár infheistíochta. Chomh maith leis sin, leagtar amach ann na príomhphrionsabail a threorídh forbairt ar fud na tíre amach anseo, díreann ar cheisteanna a bhaineann le dlúthfhás, áiteanna uirbeacha níos láidre a fhorbairt, pobail láidre agus bhríomhara a chruthú agus timpeallacht shláintiúil, inchónaithe a chinntiú. Bainfear é seo amach trí 10 dTorthaí Straitéiseacha Náisiúnta (TSNanna) agus ní mór do phleananna réigiúnacha agus áitiúla a ailíniú leis na TSNanna.

Leagtar amach san Athbheithniú ar an bPlean Forbartha Náisiúnta 2025 straitéis agus buiséad uileghabhálach infheistíochta an rialtais ó 2026-2030, rud a chuireann ar chumas na TSNanna agus na dtosaíochtaí atá leagtha amach sa CNP a sheachadadh. Tacóidh an fhoinsé maoinithe shuntasach seo le hathghiniúint uirbeach agus le hathnuachan tuaithe araon trí Chiste Athghiniúna agus Forbartha €3 billiún.





Ár dToghcháí Tuaithe – Beartas Forbartha Tuaithe 2021-2025

Is ionann an beartas agus treoirlíne Rialtas na hÉireann maidir le forbairt cheantar tuaithe na hÉireann ó 2021-2025. Is creat atá ann a chabhróidh linn an fhís a bhaineann le caighdeán saoil agus deiseanna daoine atá ina gcónaí i gceantair thuaithe a chomhlíonadh.

Tá roinn príomhghéalltanais le fáil in Ár dToghcháí Tuaithe a bhfuil sé mar aidhm leo tacú le hathghiniúint, athdhaonrú agus forbairt bailte agus sráidbhailte tuaithe chun cur le téarnamh eacnamaíoch áitiúil agus náisiúnta, agus chun cur ar chumas daoine a bheith ina gcónaí agus ag obair i dtimpeallacht ardchaighdeán.



Lár Bailte ar dTús – Cur Chuige Beartais do Bhailte Éireannacha 2022

Is é an aidhm atá leis an mBeartas Lár Bailte ar dTús tacú le agus cur leis na doiciméid bheartais atá forbartha cheana féin agus is é príomhchuspóir an bheartais seo láir bailte a chruthú atá ag feidhmiú mar shuíomhanna inmharthana, bríomhara agus mealltacha do dhaoine chun cónaí iontu, oibriú iontu agus cuairt a thabhairt orthu, agus atá, ag an am céanna, ag feidhmiú mar mhol seirbhíse, shóisialta, chultúrtha agus chaithimh aimsire don phobal áitiúil.

Is ionann an beartas seo agus an bhonnchloch do bhailte ar mian leo a bplean féin a fhorbairt, bealach chun láir an bhaile a athnuachan agus bonnchloch do na sruthanna maoinithe a theastaíonn chun tionscadail a chur i gcrích, tionscadail a bhfuil ról lárnach acu sna hiarrachtaí athbheochana seo.



An Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide 2025

Is é cuspóir an Phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide treoirlíne gníomhartha a leagan amach a threoróidh muid sa deireadh thiar chun ár gcuspóir náisiúnta aeráide a bhaint amach, is é sin, aistriú chuig geilleagar atá athléimneach ó thaobh na haeráide de, saibhir ó thaobh bithéagsúlachta de, inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de agus neodrach ó thaobh na haeráide de, a shaothrú agus a bhaint amach tráth nach déanaí ná deireadh na bliana 2050.

Beartas Réigiúnach



Straitéis Réigiúnach, Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE) do Réigiún an Deiscirt

Tacaíonn an Straitéis Réigiúnach, Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE) do Réigiún an Deiscirt le cur i bhfeidhm an Chreata Náisiúnta Pleanála ar leibhéal réigiúnach. Sainnítear ann sócmhainní, deiseanna agus brúnna réigiúnacha agus ina soláthraítear freagairtí beartais oiriúnacha i bhfoirm Cuspóirí Beartais Réigiúnacha. Beidh forbairt Luimnigh faoi réir na gCuspóirí Beartais Réigiúnacha (CBÉanna) a sholáthraíonn creat d'fhorbairt spásúil agus eacnamaíoch Réigiún an Deiscirt. Ag an leibhéal straitéiseach seo, soláthraíonn sé creat d'infheistíocht chun pleanáil spásúil agus forbairt eacnamaíoch a bhainistiú ar bhealach níos fearr chun tacú le fás an réigiúin idir seo agus 2031 agus i rith na tréimhse ina dhiaidh sin.

Beartas Áitiúil



Plean Forbartha Luimnigh 2022-2028

Leagtar amach i bPlean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028 an treoiphlean d'fhorbairt fhisiciúil, shocheacnamaíoch agus chomhshaoil Luimnigh thar thréimhse sé bliana go dtí 2028 agus ina dhiaidh sin, agus in leagtar ann an straitéis fhoriomlán do phleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe Luimnigh thar thréimhse an phlean. Tá an Plean forbartha ar bhealach a chiallaíonn go bhfuil ceanglais an Chreata Náisiúnta Pleanála agus na Straitéise Réigiúnaí, Spásúla agus Eacnamaíche do Réigiún an Deiscirt á gcomhlíonadh. Tá an Plean ag teacht le prionsabail an fháis dhlúth, an iompair inbhuanaithe a fhorbairt agus leas a bhaint as sócmhainní nádúrtha, chun nascacht agus cáilíocht beatha do chónaitheoirí Luimnigh a fheabhsú.



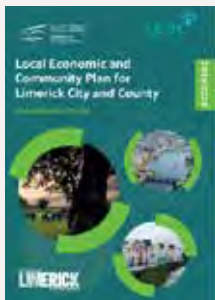
Plean Ceantair Áitiúil Ráth Caola 2023-2029

Leagann Plean Ceantair Áitiúil Ráth Caola amach straitéis úsáide talún le haghaidh pleanáil chuí agus d'fhorbairt inbhuanaithe Ráth Caola go dtí 2029, agus forálacha na bpleananna spásúla ardleibhéil á gcomhlíonadh ag an am céanna. Tá an Plean Áitiúil comhsheasmhach le cuspóirí na bpleananna spásúla ardleibhéil, lena n-áirítear an Creat Náisiúnta Pleanála (NCNP), an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch do Réigiún an Deiscirt (SRSE) agus Plean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028. Beidh an Plean Lár Bailte ar dTús agus an Plean Ceantair Áitiúil ailínithe chun tacú le forbairt Ráth Caola.



Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide an Údaráis Áitiúil 2024-2029

Tógann an Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide do 2024 go 2029 ar an obair a baineadh amach faoin bPlean Oiriúnaithe Aeráide agus faoi na Pleananna Forbartha roimhe seo, agus léiríonn sé uailmhian mhéadaithe Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh ról suntasach a imirt maidir le bearta oiriúnaithe agus maolaithe a sheachadadh ag leibhéil áitiúla agus pobail.



Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail (PÁEP) 2023-2028

Is plean 6 bliana é Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail Luimnigh (PÁEP) d'fhorbairt eacnamaíoch áitiúil agus d'fhorbairt pobail áitiúil ar fud Luimnigh. Baineann sé le hoibriú le chéile chun forbairt inbhuanaithe phobail i Luimneach a bhaint amach.



Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Luimnigh 2025-2030

Soláthraíonn Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Luimnigh (PGBL) creatlach chun obair gach duine atá bainteach le caomhnú an chomhshaoil nádúrtha i Luimneach a threorú.

Comhlíonadh Beartais

Clár Méarachta – Tuilleadh do Luimneach 2024-2029

Leagtar amach i gClár Méarachta – Tuilleadh do Luimneach 2024-2029 conas is féidir le Luimneach a bheith níos ináitrithe, níos rathúla agus níos sláintiúla.

Tá Ceantar Bardasach Áth Dara-Ráth Caola ar tí dul isteach i ré bhunathraitheach, réidh le leas a bhaint as a shuíomh straitéiseach agus a shócmhainní cultúrtha. Téann **Triantán Fáis Inbhear na Sionainne** ó Áth Dara go Cill Mocheallóg agus go dtí an t-aon Phríomhbhaile Leibhéal 2 i Luimneach, An Caisleán Nua, éascaíonn an triantán seo tuilleadh éiceachóras mol agus spóca atá dírithe ar a dtrí bhaile agus lena mbaineann bailte agus sráidbhailte in aice láimhe ar nós **Ráth Caola**, Áth an tSléibhe agus Cromadh, le haghaidh seirbhísí, fáis daonra agus fiontar.

Léiríonn Inbhear na Sionainne, agus go háirithe Faing, deis shuntasach d'Infheistíocht Dhíreach Eachtrach innealtóireacht throm, déantúsaíocht agus tionscal glas nua agus cruthú post. Tá na deiseanna forbartha fuinnimh in-athnuaite amach ón gcósta atá beartaithe don réigiún seo dea-dhoiciméadaithe. Cuirfidh an tionscnamh seo Ceantar Bardasach Áth Dara-Ráth Caola i bhfeidhm mar phríomhghníomhaí in aistriú na hÉireann chuig fuinneamh inbhuanaithe. Trí oibriú le comhlachtaí rialtais, go háirithe Roinn an Taoisigh, tabharfaimid aghaidh ar dhúshlán áitiúla agus spreagfaimid príomhthionscadail athghiniúna. I measc na n-iarrachtaí sin, tá athghníomhachtú iar-fhoirgneamh Bhanc na hÉireann, scéim réimse poiblí a chur i bhfeidhm, agus roghanna tithíochta malartacha a sholáthar chun daonra agus beocht **Ráth Caola** a mhéadú.

Príomhthosaíochtaí Straitéiseacha do Ráth Caola

AR04

Athbheochan Maoine Tréigthe agus Folmha - Straitéisí a chur i bhfeidhm chun dul i ngleic le tréigin agus maoine folmha, faoi úinéireacht shóisialta agus phríobháideach araon, a ghníomhachtú chun roghanna tithíochta inacmhainne a leathnú agus pobail a athbheochan. Iniúchadh a dhéanamh ar thionscadal tithíochta píolótach i Ráth Caola chun samhail úinéireachta nua a thabhairt isteach do thithe cíosa inacmhainne.

MH05

Tascfhórsa a bhunú, atá comhtháite i mBord Seachadta PI Luimnigh 2040, nó i bhfochoiste Luimnigh Níos Sláintiúla de chuid Choiste Chomhairliúcháin agus Forfheidhmithe an Mhéara, lena n-áirítear ionadaithe ó FSS chun bacainní a bhaint a chuir moill ar ionaid chúram sláinte príomhúil le blianta ar Bhóthar na hInse, sa Ráithín agus i Ráth Caola nó suíomhanna malartacha a aimsiú agus clár seachadta ambhunaithe a bhunú a ndéanfaidh an Tascfhórsa monatóireacht air.

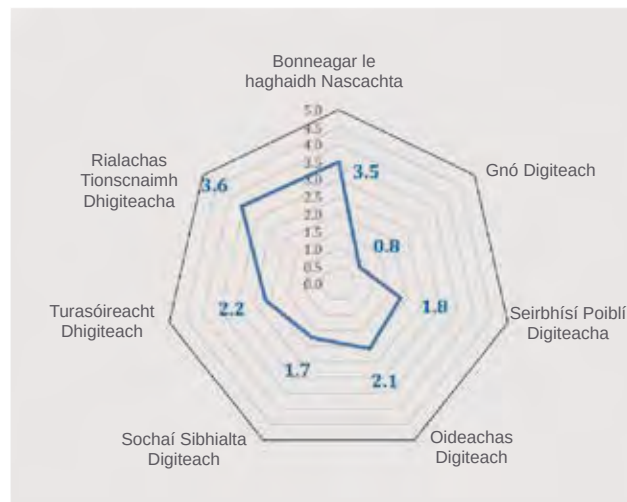
2.2 Treoirphlean an Bhaile Dhigitigh



Tá athrú mór tagtha ar go leor réimsí den chaoi a n-idirghníomhaíonn daoine agus den chaoi a n-oibríonn gnólaigh mar gheall ar infhaighteacht na dteicneolaíochtaí digiteacha, agus tá go leor deiseanna agus dúshlán curtha ar fáil mar gheall ar sin. Níl aon mhol-spás comhoibrithe ar fáil i lár bhaile Ráth Caola faoi láthair. Tá sé mar aidhm ag an Straitéis Náisiúnta Cianoibre (2020) agus ag an Líonra Mol Náisiúnta (ConnectedHubs.ie) tógáil ar an dul chun cinn atá déanta i nglacadh le cianobair agus a chinntiú go bhfuil cianobair ina gné bhuair in ionad oibre na hÉireann ar bhealach a uasmhéadaíonn tairbhí eacnamaíocha, sóisialta agus comhshaoil. Áirítear leis na buntáistí sin rannpháirtíocht mhéadaithe sa mhargadh saothair, tallann a mhealladh agus a choinneáil, forbairt chothrom réigiúnach a chumasú, brúnna cóiríochta a mhaolú, cothromaíocht oibre/saoil a fheabhsú, folláine leanaí agus teaghlach a fheabhsú, an méid ama a chaitear ag comaitéireacht a laghdú, agus astaíochtaí carbóin a bhaineann le hiompar agus truailliú aer a laghdú (Straitéis Cianoibre, 2020). Ní mór na buntáistí a bhaineann le hobair dhigiteach agus cianobair a chur chun cinn agus a thacú le seirbhísí agus líonraí cuí.

Tuarascáil ar Threoirphlean an Bhaile Digití (TBD) Ráth Caola, Co. Luimnigh. Feabhra 2025.

D'ullmhaigh agus mhaoinigh an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail (RFTPG) an tuarascáil ar Threoirphlean an Bhaile Digití (TBD) ag Institiúid Gnó Digiteach na hÉireann in Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath (DCU) agus mhaoinigh RFTPG í. Tá Treoirphlean an Bhaile Digití deartha le húsáid ag lucht déanta beartas agus foirne baile chun cabhrú le plan gníomhaíochta digiteach áitiúil spriocdhírthe a chruthú agus chun ullmhacht dhigiteach baile a thomhas.



Scór an Bhaile Digití

Bunaithe ar an anailís a rinneadh mar chuid den phróiseas, fuair Ráth Caola Scór Baile Digiteach foriomlán de **50.2**. Ailíníonn sé seo le scór ullmhachta idir 40-59 agus leibhéal toise 3 sa tuarascáil a dhéanann catagóiriú ar Ráth Caola mar Bhaile **Iomaíoch Sainithe**. Tugann sé seo le fios go bhfuil 'fianaise shoiléir ann ar ullmhacht dhigiteach. Déantar úsáid agus sofaisticiúlacht na dteicneolaíochtaí agus na gcumas digiteacha a dhoiciméadú agus a phleanáil'.

Príomhchuspóir na hanaillse sin is ea léargas a thabhairt ar phríomhtháscairí le haghaidh feabhsúcháin ag leibhéal baile. Is beag brí atá leis na huimhreacha ina n-aonar gan comparáid. Mar sin féin, mar a chuirtear i láthair iad, léiríonn siad bearnaí idir feidhmíocht an lae inniu agus acmhainneacht sa todhchaí. Tugtar dá haire sa tuarascáil go bhfuil 'PTFanna iomaíoch i gcomparáid le piarbhaile agus meán réigiúnach, náisiúnta agus AE'.

Tugann an léaráid achoimre ar na toisí. Bhain Ráth Caola an scór is airde amach i Rialachas Tionscnaimh an Bhaile Digiteach. Léiríonn sé sin go bhfuil dea-chomhordú cothrománach agus ingearach ann fud cheapadh beartais i measc raon leathan páirtithe leasmhara. Scóráil sé go dona ar Ghnó Digiteach agus ar an tSochaí Shibhialta Dhigiteach, a chuireann meáchan ar Scór Déine Teicneolaíochta an tSuímh Ghréasáin, glacadh le Teicneolaíocht Dhigiteach agus glacadh le ríomhthrachtáil.

Scóráil an baile an dara háit is airde maidir le Bonneagar Nascachta - rud a léiríonn go bhfuil dea-nascacht aige lena n-áirítear leathanbhanda seasta agus soghluaiste agus iomaíocht i measc soláthraithe teileachumarsáide na hÉireann.

Scóráil an baile sách dona ar Thurasóireacht Dhigiteach, go háirithe ar Thurasóireacht Chliste agus Bonneagar Digiteach. Tá suíomh gréasáin ainmnithe dá chuid féin ag Ráth Caola, www.rathkeale.com ina bhfuil nuacht agus eolas faoi imeachtaí atá le teacht agus ina bhfuil eolaire ar ghnólaigh, clubanna agus cumainn. Tá gá le tuilleadh forbartha sa réimse seo, áfach. Rachaidh an Chomhairle i dteagmháil le Foireann an Bhaile chun an ceantar seo a fhorbairt tuilleadh.



Comhoibriú agus Cumarsáid





Tá cearnóga móra agus beaga neamhtharraingteach agus neamhfháilteach

Ba chóir spásanna páirceála aoisbháula a chur ar fáil

Tá Páirc na Mainistreach neamhtharraingteach agus neamhfháilteach, d'fhéadfadh an Seastán Banna Ceoil agus na suíocháin sa pháirc a bheith níos tarraingtí agus níos inúsáidte

Gluaisteáin ar chosáin i roinnt áiteanna

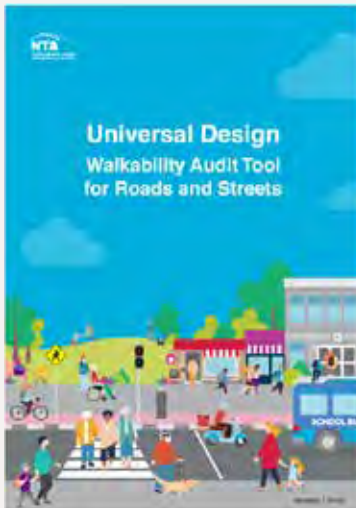
3.0 Comhoibriú agus Cumarsáid

3.1 Próiseas agus Rannpháirtíocht

Is príomhchodanna iad comhoibriú agus cumarsáid i bhfoirmiú Phlean Lár Bailte ar dTús Ráth Caola. Bhí rannpháirtíocht an phobail agus na bpáirtithe leasmhara riachtanach chun an Plean a threorú agus chun príomhthionscadail a shainiú a dhéanfaidh athruithe dearfacha fadtéarmacha i Ráth Caola.

Amlíne Chlár an Phlean Lár Baile ar dTús Ráth Caola (LBT)

Deireadh Fómhair 2023	➔ Sainaithint na bpáirtithe leasmhara ábhartha go léir agus na sonraí teagmhála a bailíodh. ➔ Cuireadh na comhaltaí tofa ar an eolas.	Meán Fómhair/ Deireadh Fómhair 2024	➔ Cruinnithe le gach earnáil den phobal. ➔ Suirbhéanna Gnó, Pobail agus Fostaithe/Oibrithe Deonacha a ullmhú. ➔ Suirbhéanna Gnó, Pobail agus Fostaithe/Oibrithe Deonacha a thabhairt chun críche.
Samhain 2023	➔ Foilsíodh fógraí/Meáin Shóisialta/ Nótaí Eaglaise maidir le bunú Fhoireann an Bhaile. ➔ Cruinniú tosaigh le páirtithe leasmhara aitheanta agus foireann an bhaile a bhunú (Cuireadh Oscailte Eisithe).	Samhain 2024	➔ Athbhreithniú ar fhreagraí suirbhé. ➔ Dréachtphlean a ullmhú le haghaidh comhairliúchán poiblí neamhreachtuil.
Nollaig 2023/ Eanáir 2024	➔ Anailís ar shaincheistean na Bhaile agus ar phríomhshonraí. ➔ Anailís ar Láidreachtaí, Dúshláin. Deiseanna, Bagairtí (LDDB).	Nollaig 2024	➔ Dréachtphlean foilsithe lena n-áirítear príomhthionscadail molta. ➔ Próiseas Comhairliúcháin Phoiblí Neamhreachtuil. Déardaoin 12 Nollaig go hAoine 31 Eanáir.
Bealtaine/ Meitheamh 2024	➔ Comhairliúchán scoileanna - 2 Scoil Náisiúnta (Naomh Áine agus Naomh Iósaeaf).	Eanáir 2025	➔ Athbhreithniú ar aighneachtaí a eascraíonn as an bpróiseas comhairliúcháin poiblí.
Iúil/Lúnasa 2024	➔ Rinneadh iniúchadh insiúltachta i gcomhar le hAoisbháil Éireann agus Bráithre na Carthanachta. ➔ Cleachtaí mapála. ➔ Taighde Deisce.	Feabhra/ Iúil 2025	➔ Athbhreithniú ar an bPlean ag Foireann an Bhaile agus Príomhpháirtithe Leasmhara. ➔ Liosta deiridh na dtionscadal a comhaontaíodh le Foireann an Bhaile.
		Meán Fómhair 2025	➔ Foilsiú an Chéad Phlean Deiridh Lár Bailte ar dTús Ráth Caola.
		Deireadh Fómhair 2025	➔ Glacadh leis an bplean ag Foireann an Bhaile. Seoladh oifigiúil an Chéad Phlean Lár Bailte ar dTús Ráth Caola.



3.2 Foireann an Bhaile a Bhunú

Chuir an tOifigeach Athghiniúna Baile tús leis an bpróiseas chun Foireann an Bhaile a bhunú agus fógraíodh cruinniú poiblí i mí na Samhna 2023 do dhaoine ar spéis leo a bheith mar chuid d'Fhoireann an Bhaile. Bunaíodh Foireann fhoirmiúil an Bhaile i mí na Nollag 2023. Tá an Plean á thiomáint ag an bhFoireann Baile agus tá tacaíocht aige ón Oifigeach Athghiniúna Baile agus ó fhoireann ildisciplíneach i gComhairle Cathrach agus Contae Luimnigh. Reáchtáladh cruinnithe d'Fhoireann an Bhaile, rinneadh comhairliúcháin le scoileanna áitiúla agus suirbhéanna le linn 2024 agus aithníodh 15 phríomhthionscadal bunaithe ar an bhfaisnéis a bailíodh le linn an phróisis sin.

3.3 Iniúchadh ar Shiúiliúlacht, Comhairliúchán Scoileanna agus Torthaí Suirbhé

Mar chuid den phróiseas bailithe sonraí, rinneadh comhairliúchán le scoileanna áitiúla agus tugadh faoi shuirbhéanna i Rath Caola.

Iniúchadh ar Shiúiliúlacht le Foireann Aoisbháúil LCCC agus Bráithre na Carthanachta

Rinneadh iniúchadh ar shiúiliúlacht ar lár bhaile Ráth Caola ar an 10 Iúil 2024, arna eagrú ag Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh i gcomhar leis an bhFoireann Aoisbháúil agus Bráithre na Carthanachta. Ba é cuspóir an iniúchta riachtanais daoine a bhfuil raon leathan cumais acu a ghabháil chun a dtaithí ar úsáid bóithre agus sráideanna áitiúla a roinnt.

Aithníodh roinnt feabhsuithe agus gníomhartha. Tá achoimre ar na torthaí agus na tuairimí leagtha amach thíos:

- ➔ Trasrianta Coisithe – Ní mór iad a athphéintéail, soilse a chur ar fáil,
- ➔ Cosáin agus Colbhaí Íslithe – Airde na colbhaí íslithe a laghdú, úsáid d'uirleogaíocht mar ábhar do chosáin a laghdú.
- ➔ Suíocháin Phoiblí – Ba chóir troscán sráide a sholáthar agus ba chóir 'glasú' ginearálta a dhéanamh ar lár an bhaile.
- ➔ Páirceáil agus Trácht – Ba chóir spásanna páirceála aoisbháúil a chur ar fáil, gluaisteáin ag páirceáil ar chosáin, trácht dhá bhealach ar shráideanna/lánaí an-chúng, U-chasadh mídhleathach ag Plás an Bhainc
- ➔ Bollaird – Róghar do spásanna páirceála do dhaoine faoi mhíchumas
- ➔ Comharthaíocht agus Oibreacha Sealadacha – Tá an chomharthaíocht róbheag agus dofheicthe
- ➔ Baile – Tá gá le bealaí isteach do dhaoine faoi mhíchumas chuig foirgnimh phoiblí agus gnólachtaí, tá cearnóga móra agus beaga neamhtharraingteach agus neamhfháilteach, ní mór an pháirc uile-aimsire in aice leis an Mainistir a athsholáthar, tá Páirc na Mainistreach neamhtharraingteach agus neamhfháilteach, d'fhéadfadh Ardán banna ceoil agus na suíocháin sa pháirc a bheith níos tarraingte agus níos inúsáidte
- ➔ Leithris Phoiblí – I ndroch chaoi

Comhairliúchán le Scoileanna

Reáchtáladh comhairliúchán le scoileanna áitiúla i mí an Mheithimh 2024. De na 3 bhunscoil áitiúla, rinneadh comhairliúchán le Scoil Naomh Áine agus Scoil Naomh Seosamh. Dhírigh an cheardlann ar dhearcadh na bpáistí ar cad a thaitníonn agus nach dtaitníonn leo faoi Ráth Caola agus ar sheirbhísí agus áiseanna atá de dhíth sa bhaile freisin.

Leagtar amach príomhthorthaí chomhairliúcháin na scoileanna thíos:

Cad is maith leis na páistí faoi Ráth Caola?

- ➔ An-chiúin – is féidir leat na héin a chloisteáil
- ➔ Glasbhealach
- ➔ Paráidí
- ➔ Ag lascaireacht ar an Abhainn
- ➔ Daoine

Fadhbanna/rudaí nach dtaitníonn leo faoi Ráth Caola

- ➔ Clós Súgartha – salach/boladh bréan/ trealamh briste/ teastaíonn limistéar ar leith do pháistí níos sine
- ➔ An Iomarca Trácht
- ➔ Ní féidir le bus dul tríd an mbaile
- ➔ Níl sé sábháilte rothaíocht
- ➔ Níl aon trasrianta coisithe ag áiteanna gnóthacha
- ➔ Crann ag crochadh amach ag bóthar na Reilige
- ➔ Bruscar/ dramhaíl ar shráideanna

Suirbhéanna

Rinneadh suirbhéanna poiblí le linn Dheireadh Fómhair/Samhain 2024. Rinneadh trí shuirbhé ar leith chun tuairim an phobail áitiúil a fháil amach (80 freagra), úinéirí gnó (20 freagra) agus fostaithe/saorálaithe (38 freagra) maidir le láidreachtaí, laigi, infhaighteacht seirbhísí agus nasc Ráth Caola leis an mbaile. Seo thíos achoimre ar na tuairimí agus na moltaí bunaithe ar na 138 suirbhé a bailíodh.

Rogha de thuairimí ón suirbhé

“Tá trácht agus páirceáil le linn mhíonna séasúracha Nollaig/Eanáir ar míre ar fud an bhaile”

“Ní mór níos mó láithreach na nGardaí a chur ar fáil”

“Is baile iontach é ach teastaíonn cabhair uaidh chun é a athnuachan agus níos mó gnólachtaí a thabhairt isteach agus dul i ngleic le tréigean”.

Cá háit ar mhaith leis na Páistí dul i ndiaidh na Scoile?

- ➔ Spóirt – CLG, Sacar, Dornálaíocht, Clós Súgartha
- ➔ Ceol
- ➔ Súgradh sa bhaile – tá eastáit sábháilte
- ➔ Limistéar glas ag an Mainistir

Cad atá de dhíth ar Ráth Caola?

- ➔ Tuilleadh gníomhaíochta san Ionad Pobail do pháistí;
- ➔ Glasú an bhaile – plandáil/crainn/bláthanna
- ➔ Tuilleadh binsí

- ➔ Pictiúrlann
- ➔ Bialanna a osclaíonn ar an Domhnach
- ➔ Tuilleadh boscaí bruscair
- ➔ Tuilleadh imeachtaí – féilte agus paráidí
- ➔ Tuilleadh soilse sráide
- ➔ Balla liathróide
- ➔ Tuilleadh siopaí
- ➔ Níl áit ar bith do dhaoine óga le dul – club/caifé óige
- ➔ Comharthaíocht do charrchlós na Comhairle – ionas go stopfaidh daoine agus go mbeidh a fhios acu cá háit le páirceáil
- ➔ Tuilleadh páirceála ag an gClós súgartha

“Is baile beag iontach é ach tá go leor oibre de dhíth ar fad”

“Tá roinnt foirgneamh ailtireachta iontacha ann nach bhfuil á dtaispeáint/á n-úsáid (Caiféanna, Bialanna, foirgnimh phoiblí)”

“Páirceáil sráide a laghdú, spás ar an tsráid a mhéadú”

“Dá mbeadh níos mó tithíochta againn, spreagfadh sé níos mó teaghlach óg chun cónaí sa bhaile, rud a mhéadódh líon na ndaoine a thagann ann agus dá bhrí sin mheallfadh sé níos mó gnólachtaí agus siopaí. “Is iad muintir Ráth Caola an dream is fearr ach teastaíonn cabhair agus maoiniú uainn chun an baile a fheabhsú”

Freagraí an tSuirbhé – Príomhthorthaí

Bhí na torthaí ón Iniúchadh Insiúltachta, Comhairliúchán Scoileanna agus Suirbhéanna Poiblí a bailíodh riachtanach chun bonn eolais a chur faoi na príomhthionscadail a bhí le cur san áireamh i bPlean LBT Ráth Caola.



LIMERICK CITY AND COUNTY COUNCIL

PREPARATION OF A DRAFT TOWN CENTRE FIRST PLAN FOR RATHKEALE



Limerick City and County Council have prepared a Draft Town Centre First Plan for Rathkeale. The Plan has been prepared in line with the National Policy 'Town Centre First - A Policy Approach for Irish Towns' and is a regeneration and renewal focused plan, with a view to strengthening the role, image, vibrancy, vitality and resilience of Rathkeale town centre. The Plan is informed by consultation that has taken place to date and from the valuable input from the Town Team, and the local community, which now translates into an ambitious action plan for the future development of Rathkeale.

Share

Submissions

5 submissions have raised observations relating to this consultation.

Themes

Town Centre Active Travel

Economic Development

Public Realm and Open Space

Materials

Draft - Rathkeale Town Centre First Plan - D... PDF 36.82 MB

Data Protection Privacy Statement - Draft R... PDF 737.55 KB

Advert - Rathkeale Town Centre First Plan D... PDF 57 KB

Dashboard

View graphs and filter submission data for this consultation

3.4 Breathnuithe ar an gComhairliúchán Poiblí

Rinneadh comhairliúchán poiblí ar Phlean Lár Bailte ar dTús (Dréacht) Ráth Caola idir an 12 Nollaig 2024 agus an 31 Eanáir 2025. Bhí an Dréachtphlean ar fáil ar líne ar leathanach MyPoint Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh agus bhí sé ar taispeáint in oifigí poiblí Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh.

I measc na bpríomhcheistanna a leagadh béim orthu sna haighneachtaí bhí:

- ➔ Nasc Taistil Ghníomhaigh
- ➔ Nascacht agus inrochtaineacht bus
- ➔ Seirbhísí lár an bhaile a fheabhsú
- ➔ Treochomharthaíocht
- ➔ Aghaidh a thabhairt ar fhoirgnimh atá folamh agus tréigthe
- ➔ Sócmhainní Oidhreacht Ráth Caola a fhorbairt agus a chur chun cinn

An Áit a Thuiscint





4.0 An Áit a Thuiscint

4.1 Forbhreathnú agus Stair Ráth Caola

Is baile stairiúil tuaithe é Ráth Caola a bhfuil tírdhreach íseal timpeall air. Sníonn an Daoil ó thuaidh tríd an mbaile agus tá acmhainneacht neamhshaothraithe ag an mbaile le haghaidh úsáidí turasóireachta agus áineasa.

Tá leibhéal ard folúntais agus tearcúsáide sa bhaile i gcomparáid le bailte Éireannacha eile den mhéid chéanna. Tá go leor maoine, amhail iar-fhoirgneamh Bhanc na hÉireann agus Clochar Naomh Áine folamh le roinnt blianta. Tá go leor dá áitribh tráchtála in easnamh ar lár an bhaile mar gheall ar úsáid chónaithe. I measc phríomhfheidhmeanna an bhaile tá déantúsaíocht [Príseálaithe Mairteola Angla (ABP) agus gnólachtaí in Eastát Tionsclaíoch Ráth Caola], miondíol, fiontair bheaga, agus foirgnimh oideachais, pobail agus reiligiúnacha.

Tá spás suntasach atá tiomnaithe do ghluaisteáin sa bhaile. Ní úsáidtear páirceáil eas-sráide mar is fearr le húinéirí feithiclí spás ar an tsráid a úsáid le haghaidh páirceála. Tá glasú agus plandáil teoranta i lár an bhaile.

Mar sin féin, tá deiseanna ann do Ráth Caola leas a bhaint as a nascacht iompair ar ardchaighdeán, le haghaidh tuilleadh forbartha eacnamaíochta agus forbairt chónaithe amach anseo, chun spásanna poiblí a fheabhsú agus naisc taistil ghníomhacha le Glasbhealach Luimnigh a mhéadú.

Chun go gcomhlíonfaidh Ráth Caola a lánacmhainneacht, teastaíonn comhdhlúthú ar úsáid talún, infheistíocht i seirbhísí, bonneagar, iompar inbhuanaithe, taitneamhachtaí agus fostaíocht áitiúil ar an mbaile atá cothrom le seachadadh tithíochta ar ardchaighdeán.

Príomhdhátaí stairiúla



902

Tagann an t-ainm Ráth Caola ón bhfocal Gaeilge 'Ráth Caola', a chreidtear a bheith díorthaithe ó Ráth gCaeli, rud a chiallaíonn "dún na gCaeli" nó "Ráth Caola".



1289

Is féidir tábhacht Ráth Caola mar ionad a rianú siar go dtí bunú príóireacht Agaistíneach sa bhaile.



1410

Bhain Iarlaí Dheasumhan úsáid as Ráth Caola mar bhunáit agus ba é Mairtís an Chaisleáin, a tógadh mar dhúnfort sa bhliain 1410 nó timpeall air, ag Thomas Fitzgerald, 7ú Iarla Dheasumhan, príomhdhaingean nDeasumhan sa cheantar.



1709

Bunaíodh lonnaitheachtaí Palaitíneacha timpeall cheantar Ráth Caola. Faoi 1720 bhí suas le cúig theaghlach Gearmánacha is fiche lonnaithe feadh lána i lár bhaile fearainn Chill Eichín.



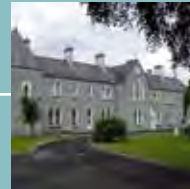
1840

Tógadh Séipéal Caitliceach Ráth Caola ar Shráid Thomáis. Tháinig sé in áit Séipéal Caitliceach tuí, teach Aifrin suite ar Lána an tSéipéil. Baineadh úsáid as go dtí 1873 nuair a osclaíodh Séipéal Caitliceach Naomh Muire atá ann faoi láthair agus críochnaíodh a tús agus a spuaic sa bhliain 1881.



1831

Tógadh an Eaglais Phrotastúnach ar shuíomh eaglaise paróiste meánaoiseach.



1850

D'oscail Siúracha na Trócaire clochar i Ráth Caola. Dúnadh é sa bhliain 2013.

Stair

Is féidir tábhacht Ráth Caola mar ionad a rianú siar go dtí bunú príóireacht Agaistíneach sa bhaile in 1289. Chuir a shuíomh ar an Daoil lena thionchar sa cheantar. Chuir teacht na bPalaitíneach le forbairt Ráth Caola chomh maith. Ba dhéanaithe Liútaracha iad na Palaitínigh a theith ó Phalaitíneach Rhenish na Gearmáine mar gheall ar ionradh ag na Francaigh. Tháinig siad go dtí an ceantar in 1708-09 faoi phátrúnacht an Tiarna Southwell. Tháinig tuairim is dhá chéad déag de Phalaitínigh chun socrú síos sa cheantar agus thug siad leo smaointe nua san fheirmeoireacht agus ba fhachtóir mór iad a chuir le forbairt an bhaile. Ba bhaile margaidh mór don cheantar é Ráth Caola freisin agus bhíodh seacht n-aonach ann i rith na bliana.

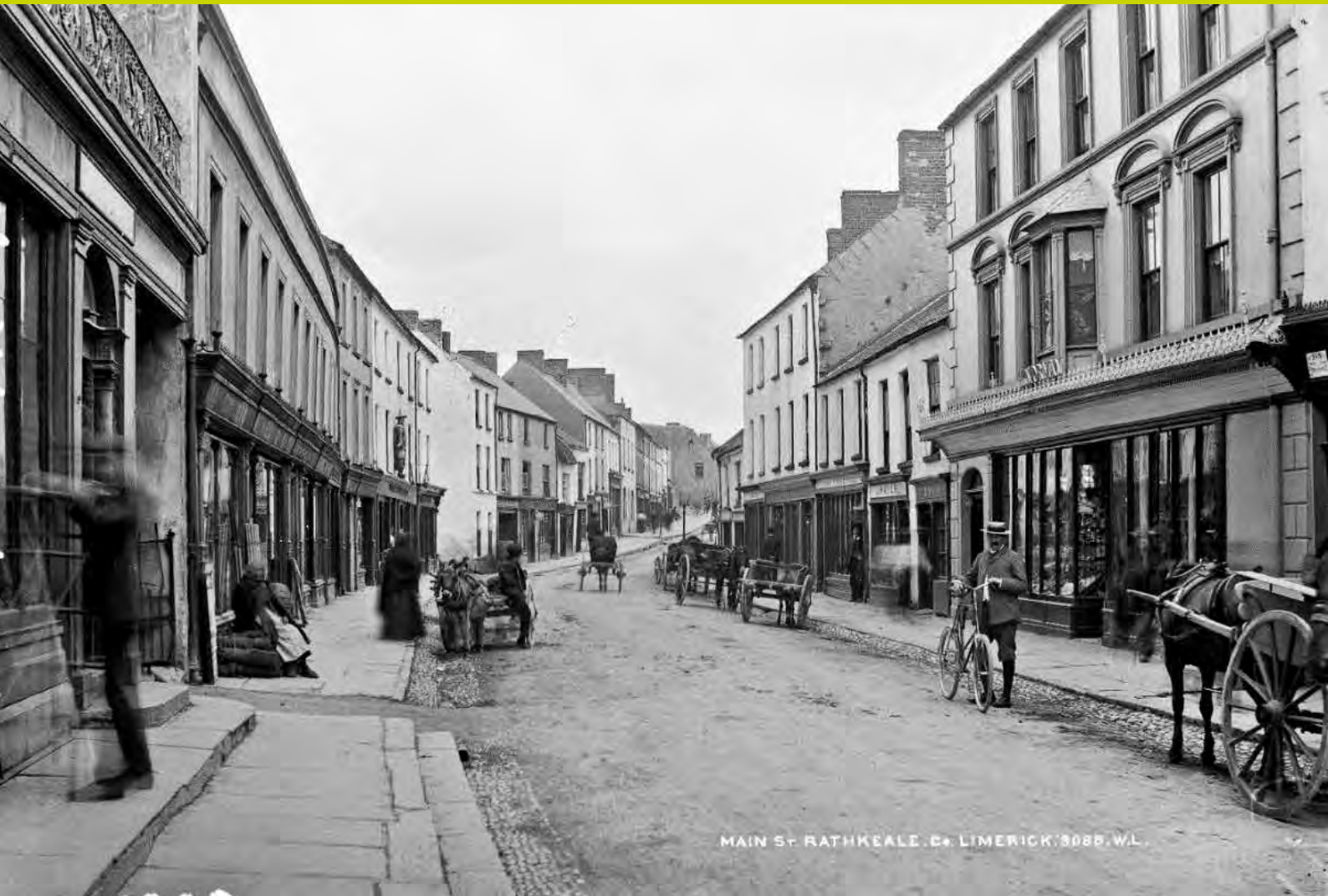
Tagann an t-ainm Ráth Caola ón bhfocal Gaeilge 'Ráth Caola', a chreidtear a bheith díorthaithe ó Ráth gCaeli, rud a chiallaíonn "dún na gCaeli" nó "Ráth Caola".

Bhí borradh faoin tionsclaíocht i Ráth Caola ar feadh an ochtú haois déag. Sa bhliain 1717, bunaíodh monarcha le haghaidh éadach seoil cnáibe agus margadh línéadaigh. Faoi 1820, bhí oiread agus 31 catagóir ceirde sa bhaile, trí chlós súdaireachta, grúdlann, drioglann, clós tuartha, agus bhí coinnle gallúnaí, bróga agus salainn á ndéanamh ann. Sa bhliain 1836, ba é Ráth Caola an baile ba mhó sa chontae. Bhí beairic mhór chonstáblachta ann, teach cúirte, príosún, muileann plúir agus ospidéal fiabhrais ann. Mar sin féin, tháinig deireadh leis an mborradh eacnamaíoch sin sna 1820idí agus sna 1830idí mar gheall ar easpa tiarna talún gníomhach, iomaíocht le táirgí eachtracha, agus éifeachtaí an ghorta.



- | | | | | | | |
|--|--|---|--|--|--|---|
| 1916 | 1921 | 1953 | 1975 | 1992 | 2021 | 2025 |
| Tharla bás William Hayes, eagraí áitiúil do Pharlaimint na hÉireann. | Dóigh an IRA an teach oibre áitiúil go talamh le linn an tsosa cogaidh idir deireadh Chogadh na Saoirse agus siniú an Chonartha. | Osclaíodh monarcha próiseála feola darbh ainm Shannon Meats ar shuíomh an tseanteach oibre. | Dúnadh an líne iarnróid áitiúil a bhí ar siúl ó Luimneach go Faing agus a bhí i bhfeidhm ó na 1860idí. Bhí seirbhísí paisinéirí dúnta roinnt blianta roimhe sin. | Osclaíodh seachbhóthar Ráth Caola ar an N21. | Osclaítear Glasbhealach Luimnigh don phobal. | Áiseanna Réimse Poiblí agus Allamuigh curtha i gcrích ag Mol Glasbhealach Luimnigh, Ráth Caola. |

*Aitheantas ar fhíríci stairiúla a scríobh John Shanahan agus Ciss Breen de chuid Chumann Staire Ráth Caola ag www.rathkeale.com



MAIN ST. RATHKEALE, CO. LIMERICK. 9085 W.L.



ST. MARY'S R.C. CHURCH, RATHKEALE, CO. LIMERICK. 9085 W.L.



Grianghraif de Bhailiúchán Lawrence

Is bailiúchán grianghraf ó Éirinn sa 19^ú hAois é Bailiúchán Lawrence i Leabharlann Náisiúnta na hÉireann a léiríonn carachtar Bailte agus Sráidbhailte na hÉireann idir na blianta 1870 agus 1910.

An Phríomhshráid, Ráth Caola, Co. Luimnigh – Bailiúchán Lawrence – 1870 -1910



Léarscáileanna Stairiúla SOÉ



6" an chéad eagrán Dubh agus Bán



6" an chéad eagrán Daite



6" An tEagrán Deireanach

Íomhánna ón Aer



1995



1996



2001



2006

2013



PLEAN LAR BAILE AR DTUS RATH CAOLA



Rialtas
na hÉireann
Government
of Ireland

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Tuaithé
Our Rural
Future



Town
Centre
First



Comhairle Cathrach
& Contae Lúimnigh
Limerick City
& County Council

ATLANTIC EDGE
LIMERICK
EUROPEAN EMBRACE

4.2 Próifíl Shocheacnamaíoch

Tá ceantar údaráis áitiúil Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh roinnte ina cheithre Cheantar Bardasach (CBanna). Tá Ráth Caola mar chuid de Cheantar Bardasach tuaithe Áth Dara-Ráth Caola. Bhí na sonraí socheacnamaíocha atá ar fáil ar Ráth Caola lárnach maidir le tuiscint a fhorbairt ar an staid reatha, réimsí a aithint a dteastaíonn athrú uathu, cúiseanna na n-athruithe seo a thuiscint, agus cinneadh a dhéanamh ar conas iad a chur i bhfeidhm. Cosúil le go leor bailte tuaithe in Éirinn, tá laghdú tagtha ar mhiondíol, rud a chuir le líon íseal na ndaoine agus méadú ar fholúntais agus ar thréigean. Mar sin féin, is léir le linn an phróisis seo ná oidhreacht uathúil agus luachmhar Ráth Caola, a cumas eacnamaíoch gan úsáid, agus láithreach pobail tiomanta.

Tá an fhaisnéis shocheacnamaíoch do Ráth Caola bunaithe go príomha ar shonraí a fuarthas ón Daonáireamh is déanaí a rinneadh in 2022, an Phríomh-Oifig Staidrimh (POS). Áirítear leis an anailís ar na dálaí bonnlíne: daonra, oideachas, fostaíocht agus dífhostaíocht, tréithe sóisialta, amhail struchtúr teaghlaigh, sláinte agus míchumas agus tithíocht. Tá anailís chuimsitheach socheacnamaíoch ar dhálaí i gCathair agus i gContae Luimnigh sa Phlean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail (PÁEP), Creatphlean 2023-2028. Soláthraíonn sé seo comhthéacs chun dálaí i Ráth Caola a chur i gcomparáid le Cathair agus Contae Luimnigh ina iomláine.

Daonra

Tá daonra de 1,231 duine i lonnaíocht Ráth Caola. Is ionann é sin agus laghdú suntasach (-14.6%) ó 2016 agus thar an dá thréimhse Dhaonáireamh dheireanacha (laghdú -21% ó 2011). Tagann patrún agus scála an laghdaithe salach ar threocht an fháis dhearfach daonra i Luimneach (+5.4% don Chathair agus don Chontae idir 2016 agus 2022). Le tríocha bliain anuas, tháinig laghdú mór ar dhaonra an bhaile idir 1996 agus 2002 (le linn blianta borradh an Tíogair Cheiltigh). Cé gur éirigh le daonra Ráth Caola teacht i dtír ar na caillteanais chun tairseach daonra de bhreis is 1,500 a bhaint amach in 2011, tá laghdú comhsheasmhach tagtha le deich mbliana anuas agus níos mó. Mar sin féin, tá bonn daonra uathúil ag an mbaile arb iad is sainairionna é gluaiseachtaí móra daonra thar thimthriall bliantúil. Tá luaineacht mhór i ndaonra an bhaile mar gheall ar stíl mhaireachtála fánaíochta na dTrádálaithe-Taistealaithe a bhfuil maoin chónaithe acu i Ráth Caola nó atá ag filleadh ar shuíomhanna sealadacha sa bhaile. Ag amanna áirithe den bhliain (sna míonna timpeall na Nollag), bíonn daonra Ráth Caola i bhfad níos mó ná mar a taifeadh sa Daonáireamh (a rinneadh i mí Aibreáin).

Tá daonra de 1,231 duine i lonnaíocht Ráth Caola.

Is laghdú suntasach é seo de -14.6% ó 2016 agus -21% ó 2011 i leith.

-21%

Struchtúr Aoise agus Spleáchas Aoise

Is é meánaois dhaonra lonnaíocht Ráth Caola ná 40.7 bliain (Daonáireamh 2022). Tá sé seo os cionn mheán Luimnigh (39.3 bliana) ach níl Ráth Caola i measc na mbailte tuaithe is sine i Luimneach. San iomlán, tá 18.4% de dhaonra Ráth Caola san aoisghrúpa 0-14 bliana, i gcomparáid le 18.8% do Luimneach. Tá an coibhneas céanna (18.4%) san aoisghrúpa 65 bliain d'aois agus níos sine i Ráth Caola, os cionn mheán Luimnigh (16%). Na Cóimheasa Spleáchais do Ráth Caola agus do Chathair agus Chontae Luimnigh ina iomláine mar a léirítear thíos.

Lonnaíocht	Spleáchas Óige (0-14 bliana d'aois)	Spleáchas Seanaoise (65 bliain d'aois +)	Spleáchas Iomlán – Óige & Seanaoise
Ráth Caola	29.2	29.2	58.4
Meán LCCC.	28.9	24.6	53.5

Tábla 1: Cóimheasa Spleáchais - Ráth Caola agus Cathair agus Contae Luimnigh

Tá an Cóimheas Spleáchais Óige do Ráth Caola beagán os cionn mheán Luimnigh. Tá an Cóimheas Spleáchais Seanaoise níos airde freisin i gcomparáid le meán Chathair & Chontae Luimnigh (24.6). Mar thoradh air sin, tá Cóimheas Spleáchais foriomlán do Ráth Caola (58.4) os cionn an mheáin do cheantar an údaráis áitiúil (53.5).

Eitneacht

Daonáireamh 2022, is ionann Taistealaithe Éireannacha Geala agus níos lú ná 1% den daonra

Tá Luimneach mar an gcéanna leis an meán náisiúnta ag 1%. Is i Ráth Caola, Eas Géitine, Mainistir na Féile agus Cill Mocheallóg atá an líon is airde.

Is saintréith shainiúil de Ráth Caola é cúlra eitneach an daonra i dtéarmaí an líon acu a shainaithníonn mar Thaistealaithe Éireannacha Bán, áit a ndearna 30% den daonra iad féin a thuairisciú mar Thaistealaithe Éireannacha Bán i nDaonáireamh 2022. Bhí cion réasúnta mór de Thaistealaithe Éireannacha i mbailte tuaithe eile i Luimneach – Mainistir na Féile (10.1%), Eas Géitine (9.3%) agus Cill Mocheallóg (4.4%), áfach, tá an méid is airde i Ráth Caola. Tá méid dhaonra an Taistealaithe Éireannacha sna bailte seo i gcomparáid le níos lú ná 1% de Thaistealaithe Éireannacha i gCathair agus i gContae Luimnigh ina iomláine. Tá an treocht i dtreo méadú ar dhaonra an Taistealaithe Éireannacha i Ráth Caola ag sárú leis an staid i Luimneach ina iomláine (tá an cion de bheagán faoi bhun 1% de Thaistealaithe Éireannacha Bána beagnach mar a chéile le linn na dtréimhsí Daonáirimh dheireanacha i Luimneach). Tá líon na dTaistealaithe a dhéanann féin-thuairisciú mar Thaistealaithe sa Daonáireamh i bhfad faoi bhun an fhigiúir iarbhair. Baineann sé seo go ginearálta ach freisin leis na bailte

ina bhfuil daonraí móra Taistealaithe, lena n-áirítear Ráth Caola. Mar a léirítear thuas faoi Dhaonra – ní chuireann daonra an Taistealaithe a taifeadadh i nDaonáireamh 2022 (a rinneadh i mí Aibreáin) san áireamh an slua de thaistealaithe neamhbhuan go Ráth Caola ó Dheireadh Fómhair go Feabhra (na míonna timpeall na Nollag). Le linn na tréimhse deiridh sin, meastar gur taistealaithe breis is dhá thrían de dhaonra Ráth Caola.

Maidir le heitneachas eile i Ráth Caola, tuairiscíonn 56% gur Éireannaigh Bhána iad, 3.6% Bán Eile, 1.4% Eile, 1.2% Áiseach/Áiseach Éireannach agus 0.9% Dubh/ Dubh Éireannach.

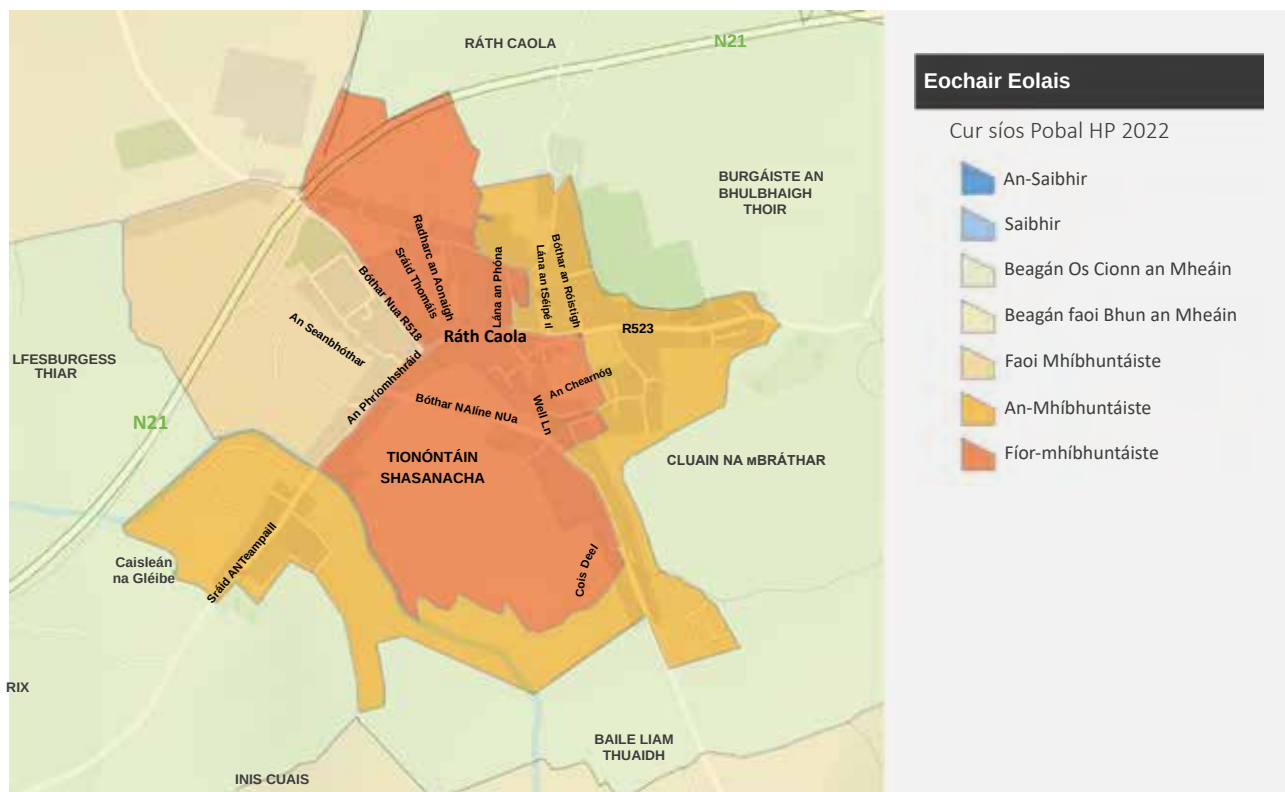
Oideachas

Tá próifíl bhaile faoi mhíbhuntáiste ag Ráth Caola agus léirítear é seo go háirithe ina phróifíl maidir le gnóthachtáil oideachais an daonra aosach. In 2022 (Daonáireamh), bhí 36% den daonra aosach i Ráth Caola a bhfuil a gcuid oideachais críochnaithe acu tar éis oideachas bunscoile/gan aon oideachas foirmiúil a bheith acu ar a mhéad i gcomparáid le meán de 10% do Chathair agus Contae Luimnigh: Tá Meánscoil Íochtarach mar an leibhéal cáiliúcháin is airde ag 19%, rud a fhágann an céatadán le Meánoideachas Íochtarach nó Faoi bhun 55% i Ráth Caola i gcomparáid le meán de 25% i gCathair agus i gContae Luimnigh. Tá oideachas tríú leibhéal ag díreach faoi bhun 8% i Ráth Caola ag Gnáthleibhéal Baitsiléara nó níos airde i gcomparáid le 30% ar an meán do Luimneach, agus tá cáiliúcht theicniúil nó ghairme/phrintiseachta

ag 11% i Ráth Caola i gcomparáid le 18% ar an meán do Luimneach.

Díothacht Cheantarbhunaithe agus Neamhionannais Shóisialta

San Innéacs Díothachta Coibhneasta Pobal HP 2022, léirítear gur tháinig feabhsuithe ar na bearta díothachta ar fud an stáit ina iomláine de bharr an choir chun feabhais sa gheilleagar ó 2016 i leith, ach tá méadú tagtha ar an mbearna idir na ceantair is mó faoi mhíbhuntáiste agus an meán. Léirítear an patrún sin i Luimneach. I gcomhthéacs tuaithe Luimnigh, is féidir é a fheiceáil i leathnú na bpócaí díothachta i roinnt bailte i Luimneach. I Ráth Caola, tá tuilleadh meathlaithe tagtha ar phatrún fadhbunaithe na díothachta. Tá an saibhreas tar éis bogadh amach thar theorainneacha na mbailte isteach sa chúlchríoch imeallach agus tuaithe – patrún a breathnaíodh i mórán de bhailte tuaithe Luimnigh agus ar fud an stáit. Is féidir é seo a fheiceáil i gceantair chúlchríocha Ráth Caola. Nasctha le tréithe dhaonra an Taistealaithe Socraithe, tá croílár Ráth Caola faoi Mhíbhuntáiste An-Mhór/Thar a Bheith Faoi Mhíbhuntáiste. As na ceithre Limistéar Bheaga (SAnna) a bhfuil daonra comhcheangailte de 1,231 acu (a fhreagraíonn don lonnaíocht), rangáítear dhá cheann mar Dhaonra Thar a Bheith Faoi Mhíbhuntáiste, ceann faoi Mhíbhuntáiste An-Mhór agus ceann eile faoi Mhíbhuntáiste. Idir 2016 agus 2022, chuaigh Ráth Caola in olcas le Limistéar Beag amháin ag aistriú ó chatagóiriú mar Mhíbhuntáiste An-Mhór go dtí Thar a Bheith Faoi Mhíbhuntáiste.



Léarscáil 2: Innéacs Díothachta Pobal HP do Limistéir Bheaga – Ráth Caola, 2022

Tionacht Tithíochta

Léiríonn anailís ar chineál tionachta de réir áitíochta tithíochta do Ráth Caola go bhfuil 49% faoi úinéireacht phríobháideach, faoi bhun mheán Luimnigh (65%). Tá beagán faoi bhun 30% de theaghlach ar cíos ón údarás áitiúil nó ó chomhlacht tithíochta deonach, níos mó ná trí oiread mheán Chathair agus Chontae Luimnigh (9%).

Sláinte agus Míchumas

Is iondúil go dtugtar faoi deara éagthroime sláinte, a léirítear i gcionmháireachtaí níos mó den daonra a bhfuil sláinte níos boichte acu, i gceantair atá faoi mhíbhuntáiste sóisialta. Tá sé seo i bhfianaise i Ráth Caola áit a dtuairiscíonn 24% de dhaonra an bhaile go bhfuil sláinte mheasartha/olc/an-olc acu, i gcomparáid le 11% do Chathair agus Contae Luimnigh ina iomláine. Tuairiscíonn thart ar 67% de dhaonra Ráth Caola go bhfuil sláinte mhaith/an-mhaith acu, atá níos ísle ná an meán do Luimneach (80%). Ina theannta sin, tuairiscíonn thart ar 32% i Ráth Caola go bhfuil siad ag maireachtáil le míchumas nó tinneas fadtéarmach, atá i bhfad níos airde ná an meánráta míchumais i ndaonra Luimnigh (23%).

Teaghlach agus Míbhuntáiste Sóisialta

Tuairiscíodh i nDaonáireamh 2022 go raibh 189 teaghlach a raibh páistí acu i Ráth Caola. Díobh siúd, is Teaghlach Aontuismitheora iad 79 (42%), atá i bhfad os cionn an ráta do Luimneach ina iomláine (26%). Ag díriú ar na teaghlach sin ina bhfuil páistí faoi bhun 15 bliana d'aois amháin (101 i Ráth Caola), is Teaghlach Aontuismitheora iad 36% i gcomparáid le ráta 20% do Luimneach ina iomláine.

Seirbhísí do Leanaí agus do Theaghlach: Seirbhísí Cúraim Leanaí agus Teaghlach

I Luimneach, tá ceithre Ionad Acmhainní Teaghlach (FRCanna), arna mbunmhaoiniú ag Tusla – an Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach, lonnaithe i bpobail faoi mhíbhuntáiste, agus a sholáthraíonn raon seirbhísí uilíocha agus spriocdhírthe do theaghlach. Níl aon Ionad Acmhainní Teaghlach in iarthar Luimnigh in ainneoin leibhéil shuntasacha díothachta i roinnt bailte in iarthar Luimnigh, Ráth Caola san áireamh. Mar sin féin, i measc na seirbhísí sa bhaile tá cláir Máthair/Leabh agus Ógtheagmháil.

Fostaíocht

Is ionad tábhachtach eacnamaíoch é Ráth Caola le níos mó post i rith an lae i gcomparáid le líon na gcónaitheoirí an bhaile ag obair.

Cé gur laghdaigh bonn tráchtála Ráth Caola (Toghroinn Uirbeach) agus go bhfuil próifíl mhíbhuntáiste sóisialta an-mhór ag an mbaile anois, tá tábhacht leis an mbaile mar ionad fostaíochta, le líon suntasach post, go háirithe i sean-mhonarcha Anderson (ar a dtugtar Páirc Ghnó N21 anois) agus i monarcha feola ABP.¹ In 2022, tá daonra oibre de 570 post i rith an lae ag Ráth Caola, méadú ó 2016 áit a raibh 527 post i rith an lae i Ráth Caola (bunaithe ar Toghroinn Uirbeach Ráth Caola). Le 367 cónaitheoir i Ráth Caola a bhfuil áit oibre sheasta acu, tá gnóthachan glan (+203 post) ag an mbaile sa daonra oibre (i.e., tá níos mó post sa bhaile ná mar atá ag cónaitheoirí an bhaile ag obair).

Mar sin féin, baineann thart ar 80% de na poist sa bhaile le daoine a bhíonn ag comaitéireacht isteach i Ráth Caola le haghaidh oibre (583). Tá thart ar 32% (117 duine) de chónaitheoirí uile Ráth Caola a bhfuil áit oibre sheasta acu (367) ina gcónaí agus ag obair sa bhaile, agus tá thart ar 68% (250) de chónaitheoirí Ráth Caola ag taisteal amach as an mbaile go háiteanna eile le haghaidh oibre.

Léiríonn na sonraí an spleáchas láidir atá ar lucht saothair comaitéireachta go Ráth Caola. I dteannta le rátaí arda dífhostaíochta sa bhaile – féach thíos – léiríonn sé drochacmhainneacht na gcónaitheoirí leas a bhaint as deiseanna eacnamaíocha/oibre atá bunaithe sa bhaile. Is léiriú é líon mór cónaitheoirí i Ráth Caola atá ag taisteal amach as an mbaile le haghaidh oibre mí-oiriúnacha idir scileanna agus deiseanna eacnamaíocha nó droch-tharraingteacht na fostaíochta atá ar fáil sa bhaile do lucht saothair cónaitheach Ráth Caola.

Rannpháirtíocht sa Mhargadh Saothair agus Dífhostaíocht

Taifeadadh an ráta Rannpháirtíochta sa Lucht Saothair, a léiríonn an cion den daonra atá ag obair agus iad siúd atá ar fáil le haghaidh oibre (dífhostaithe faoi láthair), ag 46% i Ráth Caola (2022), i bhfad faoi bhun mheán Luimnigh (58%). Tá Ráta Rannpháirtíochta sa Lucht Saothair na mBan (34%) thar a bheith íseal agus i bhfad níos ísle ná meán Luimnigh (52%). Léiríonn sé seo an méid de dhaonraí an Lucht Siúil i Ráth Caola (agus níos mó ban).

Tá ráta dífhostaíochta an-ard (20%) i Ráth Caola, níos mó ná dhá oiread mheán Luimnigh. Aithníodh é mar “láthair dhubh” dífhostaíochta i nDaonáireamh 2016 agus tá sé fós sa riocht céanna in 2022. Is fadhb thromchúiseach í an dífhostaíocht struchtúrach sa bhaile. Tá ráta dífhostaíochta na mban (25%) i bhfad níos airde ná ráta dífhostaíochta na bhfear (17%). Is iad méid na dTaistealaithe sa bhaile, oideachas an-íseal agus droch-chlaonadh i leith an mhargaidh saothair na príomhfachtóirí míniúcháin anseo.

1 Ó anailís ar shonraí POWSCAR, ba é 570 daonra oibre lae Toghroinn Uirbeach Ráth Caola in 2022; díobh siúd, tá 117 ina gcónaí i dToghroinn Uirbeach Ráth Caola agus tháinig 453 ó lasmuigh den Toghroinn. Níor cheart é seo a mheascadh le ceantar uirbeach Ráth Caola mar a shainmhíníodh é as an nua i nDaonáireamh 2022, atá beagán níos lú ná an Toghroinn Uirbeach. Bhí an sainmhíniú roimhe seo ar an lonnóocht in 2016 mar an gcéanna le Toghroinn Uirbeach Ráth Caola. Ar mhaithe le taifead, ba é 527 daonra oibre i rith an lae i gceantar uirbeach Ráth Caola in 2022.

Modhanna Iompair, Comaitéireacht agus Obair ón mBaile

Tuairiscítear i nDaonáireamh 2022 sonraí maidir leis na príomhbhealaí taistil laethúla do chónaitheoirí Ráth Caola chun oibre, scoile, coláiste nó cúram leanaí.

Is é an modh taistil is mó ná an 'Gluaisteán Príobháideach' (tiománaí agus paisinéir gluaisteáin araon) ag 46% de na turais. I dteannta le Taisteal i veain nó i leoraí, tugann sé seo spleáchas ar mhótarfheithiclí le haghaidh taistil go dtí thart ar 51%. Leanann 'De Shiúl na gCos' é seo (25% de na turais). Is ionann taisteal gníomhach (i.e. Siúl agus Rothaíocht) agus 26% le chéile. Tá taisteal ar iompar poiblí (bus) thar a bheith íseal ag 3%. Léiríonn na sonraí seo scála an dúshláin i dtéarmaí an aistrithe chuig modhanna iompair agus taistil níos inbhuanaithe.

Maidir le turais chomaitéireachta a rinneadh, tá 39% de na turais iomlána (552) i Ráth Caola faoi bhun 15 nóiméad, agus bhí fad idir 15 agus 30 nóiméad ag 87 (16%) de na turais chomaitéireachta. Bhí turas uair an chloig nó níos mó ag líon beag daoine (37, 5%).

Maidir le húinéireacht gluaisteán, bhí gluaisteán ag 217 teaghlach i Ráth Caola, bhí 2 charr nó níos mó ag 80 teaghlach breise agus thuairiscigh 120 teaghlach nach raibh aon charr acu.

I Luimneach, d'oibrigh 24,866 duine (15 bliana d'aois agus níos sine) ón mbaile lá amháin sa tseachtain ar a laghad in 2022, arb ionann é agus 27% den lucht saothair. Tá sé seo níos ísle ná an meán náisiúnta (32%). I Ráth Caola, d'oibrigh 10% de dhaoine atá ag obair ón mbaile lá amháin sa tseachtain ar a laghad agus ní oibríonn 61% ón mbaile riamh.

Ráth Caola	Líon	
De shiúl na gcos - iomlán	146	24.7
Rothar - iomlán	10	1.7
Bus, mionbhus nó cóiste - iomlán	16	2.7
Traein, DART nó LUAS - iomlán	0	0.0
Gluaisrothar nó scútar - iomlán	0	0.0
Tiománaí carr - iomlán	167	28.3
Paisinéir carr - iomlán	102	17.3
Veain - iomlán	26	4.4
Eile (lena n-áirítear leoraí) - iomlán	5	0.8
Ag obair go príomha sa bhaile nó ón mbaile - iomlán	14	2.4
Ní luaitear - iomlán	105	17.8
Iomlán	591	100.0

Tábla 2: De ghnáth bíonn cónaí orthu trí thaisteal chun na hoibre, na scoile, an choláiste nó cúram leanaí, Ráth Caola, Daonáireamh 2022, POS

Rochtain Idirlín

Tá fáil ar leathanbhanda ardluais iontaofa mar bhonn agus mar thaca ag forbairt eacnamaíoch agus cuireann sé le dea-cháilíocht na beatha do phobail Luimnigh. De réir Dhaonáireamh 2022, tá leathanbhanda ag díreach faoi bhun trí cheathrú (74%) de theaghlaigh phríobháideacha agus tá nasc idirlín eile ag 4% eile. Níl aon rochtain idirlín ag díreach os cionn an deichiú cuid (10.6%). Tá an céatadán is airde de theaghlaigh gan idirlín i Ráth Caola Uirbeach (39%). Mar sin féin, tá Wi-Fi saor in aisce ar fáil i mbaile Ráth Caola tríd an tionscnamh WiFi4EU agus tá Pointe Ceangail Leathanbhanda (BCP) suiteáilte i Ráth Caola freisin.

Dearcadh Grúpaí Sóisialta ar Chaighdeán Bheatha an Phobail



Maidir le dearthaí na Taistealaithe, na ndaoine óga, na n-imirceach agus na ndaoine faoi mhíchumas ar cháilíocht bheatha an phobail agus ar rannpháirtíocht shibhialta/phobail, tá roinnt téamaí coitianta dírithe go háirithe ar an ngá le níos mó airde a thabhairt ar éagsúlacht agus ar ionchuimsiú.

Maidir le Taistealaithe, tá tionscadail um Shláinte na dTaistealaithe, arna maoiniú ag FSS bunaithe le blianta fada i gceantair chathrach agus chontae. Is saincheist thábhachtach í an ionadaíocht don Lucht Siúil i Luimneach. Tá eagraíochtaí ionadaíocha áitiúla níos forbartha i gceantar tuaithe Luimnigh, lena n-áirítear Ráth Caola - i.e. Ráth Caola Le Chéile.²

4.3 Seiceálacha Sláinte Comhoibritheacha Lár an Bhaile

Uirlis is ea Seiceálacha Sláinte Lár Bhaile Chomhoibríoch a úsáidtear chun beocht agus inmhathanacht lár bailte a mheas. Is é an phríomhaidhm ná sonraí agus léargas a bhailiú a chabhróidh le bonn eolais a chur faoi chinntí pleanála, athghiniúna agus infheistíochta níos fearr.

² Is tionscadal pobalbhunaithe é Ráth Caola le Chéile a chuireann comhtháthú agus ceannaireacht chun cinn i measc mhuintir Ráth Caola. Is comhthionscnamh éacúiméineach é an tionscadal de chuid Eaglais na hÉireann, na hEaglaisí Modhacha agus Caitliceacha, arna chomhordú ag Acmhainní Iarthar Luimnigh (AIL).

LDDb - Láidreachtaí, Dúshláin, Deiseanna, Bagairtí

Láidreachtaí	Dúshláin	Deiseanna	Bagairtí
➔ Scoileanna den Scoth lonnaithe ar an mbaile ➔ Seirbhísí airgeadais sa bhaile – lena n-áirítear Comhar Creidmheasa agus Oifig an Phoist, Banc AIB ➔ Sócmhainní suntasacha pobail – Halla an Pharóiste, Club Dornálaíochta, Ionad Pobail etc. ➔ Áiseanna nádúrtha suntasacha sa bhaile agus sa chúlchríoch máguaird ➔ Páirc ghnó agus criosú do ghnólaigh/tionscail bhreise atá ar fáil chun fostaíocht bhreise a mhealladh ➔ Cumas sna háiseanna atá ann cheana – uisce agus fuíolluisce ➔ Suíomh lárnach agus gar do Chaisleán Nua agus do Chathair Luimnigh araon, rud a fheabhsóidh le forbairt na Scéime Bóthair Fhainge go Luimneach (lena n-áirítear seachbhóthar Áth Dara) ➔ Cóngarachacht an Ghlasbhealaigh do Lár an Bhaile agus an cumas chun líon na gcúairteoirí chuig an mbaile a mhéadú ➔ Óstán suite i Lár an Bhaile agus an cumas chun turasóirí a mhealladh isteach sa bhaile ➔ Tuiscint láidir ar spiorad pobail sa bhaile ➔ Oidhreacht shaibhir stairiúil tógtha agus sráid-dreacha i lár an bhaile ➔ Áiseanna spóirt ardchaighdeán lena n-áirítear Páirc Mick Neville, Gairdín an Phortaigh ➔ Rath mór maidir le himeachtaí pobail a chur ar siúl sa bhaile, arna seachadadh ag grúpaí deonacha ar nós: Féile Lá Fhéile Pádraig, imeacht Lá Idirnáisiúnta na mBan, Soilse na Nollag, Ceolchoirm na Nollag agus Laethanta Spraoi do Theaghlach	➔ Rátaí áitiúla maidir le maoiní cónaithe ➔ Caillteanas eacnamaíoch mar gheall ar ráta folúntais agus athrú ar úsáid aonad tráchtála go húsaíd chónaithe ar an bPríomhshráid. ➔ Bunú gnó nua a spreagadh i Ráth Caola ➔ Bruscar agus glaineacht an bhaile ➔ Toilleadh agus tinreamh scoile – infheistíocht i scoileanna agus infhaighteacht áiteanna scoile ➔ Easpa seirbhísí – go háirithe tacaíocht teaghlaigh agus seirbhísí fillte gaolmhara ➔ Úinéireacht neamhsoláir maoiní – clárú maoiní neamhiomlán go rialta ➔ Folúntas agus tréigin laistigh den bhaile ➔ Drochleibhéil ghnóthachtála oideachais i Ráth Caola, mar shainaithníodh ag an POS ➔ Ceantar ard-dífhostaíochta, mar shainaithníodh ag an POS ➔ Infhaighteacht tithíochta do dhaoine óga; ➔ Plódú tráchtála agus bainistíocht – pointí caolaithe i lár an bhaile ➔ Droch-réimse poiblí agus easpa nascachta do choisithe agus rothaithe ➔ Easpa gníomhaíochtaí do dhaoine óga	➔ Cumas chun deiseanna nua tionscail/fostaíochta a mhealladh go Ráth Caola, infhaighteacht tailte agus seirbhísí criosaithe ➔ Cumas chun daonra breise a mhealladh, le hinfaighteacht tailte criosaithe sa bhaile ➔ Acmhainneacht d'athfhorbairt Loch Dúchoille ➔ Linn Snámha ➔ Na Daoile a ghníomhachtú chun críocha taitneamhachta agus áineasa ➔ Acmhainneacht iar-fhoirgneamh Bhanc na hÉireann – ní mór gnó a mhealladh go Ráth Caola agus foirgnimh fholmha a áitiú ➔ Acmhainneacht d'infheistíocht i dTeicneolaíocht Ghlas ag baint leasa as tograí Inbhear na Sionainne i bhFaing ➔ Feabhsuithe féideartha ar an Réimse Poiblí agus comhshaoil a d'fhéadfai a dhéanamh ar an bPríomhshráid go háirithe agus na lánai iomadúla i Ráth Caola ➔ Acmhainneacht do Sheirbhísí Tacaíochta Teaghlaigh breise i Lár an Bhaile ➔ Cur chuige ilghníomhaireachta ag teastáil chun dul i ngleic leis na fadhbanna atá ann sa Bhaile ➔ Bhí eispéiris an-dearfach ag fostaithe nua i Ráth Caola agus tá fonn orthu cónaí sa bhaile	➔ Caillteanas gníomhaíochta tráchtála ar an bPríomhshráid agus an tionchar a bhíonn ag an easpa seirbhísí ar Lár an Bhaile, mar aon le déileáil le miondíol ar líne agus iompar tomhaltóirí atá ag athrú ➔ Rátaí arda dífhostaíochta agus ráta íseal gnóthachtála oideachais tríú leibhéal ➔ Cóngarachacht d'ionaid tráchtála móra – amhail an Caisleán Nua agus Cathair Luimnigh agus an Ceantar Máguaird – atá ina n-iomaitheoirí

Suirbhéanna agus Iniúchtaí

Rinneadh príomhbhaiúil sonraí thar roinnt fearainn chun feidhmíocht lár an bhaile a mheas:

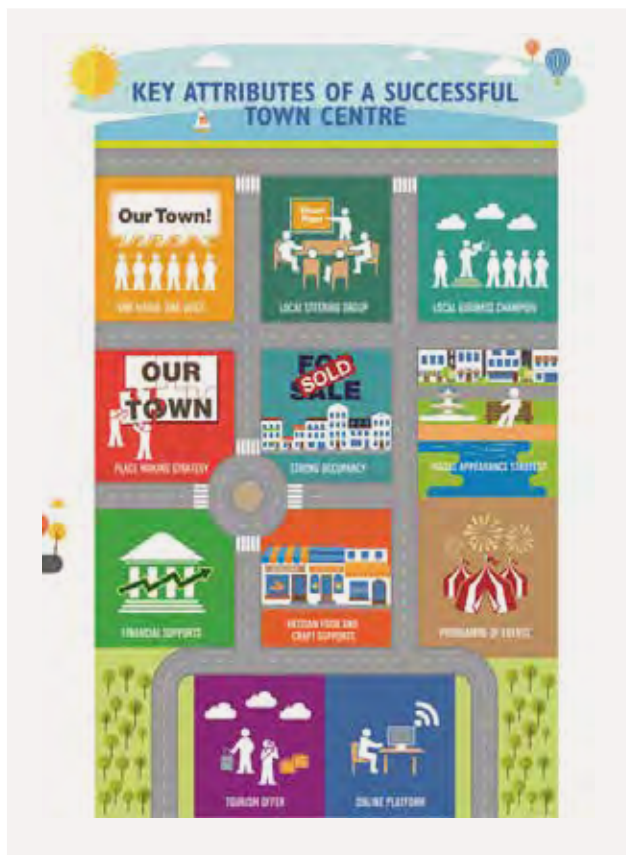
- ➔ **Suirbhé ar Úsáid Talún:** Rinneadh suirbhé agus aicmiú ar gach aonad ar an mbunurlár laistigh de chroílár an bhaile (e.g. miondíol, seirbhísí, folamh, eile).

- ➔ **Líon na gCoisithe:** Rinneadh comhaireamh láimhe ar choisithe ag príomhshuíomhanna lár an bhaile (e.g. An Chearnóg, Stáisiún na nGardaí agus acomhal na Príomhshráide agus Bóthar na Líne Nua)

- ➔ **Iniúchadh ar Inrochtaineacht agus ar an Réimse Poiblí:** Measúnú ar bhonneagar coisithe,

comharthaíocht, soilsiú, troscán sráide agus eispéireas foriomlán úsáideora.

- **Suirbhé ar Cháilíocht Comhshaoil:** Taifeadh cigireachtaí amhairc leibhéil glaineachta, cothabhála, spásanna glasa agus láithreacha tréigthe.



Creatlach d'Athnuachan Lár an Bhaile, Fóram Comhairliúcháin Miondíola na Roinne Post, Fiontar agus Nuálaíochta, 2017.

Folúntas

Mapáladh leibhéil folúntais ina n-aithnítear líon na n-aonad folamh. Rinneadh meastóireacht ar mheascán agus éagsúlacht na miondíola agus na seirbhísí chun athléimneacht eacnamaíoch agus rogha an tomhaltóra a thuiscint.

Anailís Sonraí agus Mapáil

Tiomsaíodh torthaí an tsuirbhé trí úsáid a bhaint as mapáil CFG agus anailís staitistiúil chun príomhthreochtaí a shamhlú, limistéir thosaíochta le haghaidh idirghabhála a aithint, agus Ráth Caola a thagarmharcáil i gcoinne bailte den mhéid agus den fheidhm chéanna. Roghnaíodh gach úsáid foirgnimh de réir Aicmiú Úsáide Talún GOAD chun comhsheasmhacht le suirbhéanna eile CTCHC a chinntiú.

Mar a lán bailte beaga tuaithe i Ráth Caola, cailleadh go leor dá ghnóthai i lár an bhaile mar gheall ar nádúr athraitheach an mhiondíola agus líon na n-áiteabh tráchtála a bhí ann roimhe seo á n-athrú go húsáid chónaithe. Tá folúntas cónaithe níos measa i Ráth Caola mar gheall ar shéasúracht na n-áiteanna cónaithe i lár an bhaile agus ar neamhláithreacha ar feadh cuid mhaith den bhliain.

Suirbhé ar Úsáid Talún agus Folúntas

Thug Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh faoi **Sheiceálacha Sláinte Comhoibritheacha Lár an Bhaile** do Ráth Caola in 2021 a scrúdaigh dháileadh úsáide talún, rátaí folúntais agus tréigthe, soghluaisteacht iompair, oidhreacht, geilleagar agus turasóireacht. Bhí an ráta folúntais a ndearnadh suirbhé air, le haghaidh miondíola agus cónaithe ard agus is cosúil go raibh go leor foirgneamh folamh tréigthe. Is dúshlán leanúnach é seo i dtéarmaí na bhfoirgneamh seo a athbheochan, agus an oidhreacht a choinneáil laistigh de lár an bhaile. Taifeadh an folúntas cónaithe i Ráth Caola mar 9.48% sa Suirbhé Seiceála Sláinte (Deireadh Fómhair 2021). Bhí folúntas tráchtála i bhfad níos airde ag 27%.

Chlúdaigh sé seo dhá cheantar; ceantar Lár an Bhaile agus an Baile, bunaithe ar theorainn Phlean Ceantair Áitiúil Ráth Caola 2023-2029. Bhí an ráta folúntais a ndearnadh suirbhé air, le haghaidh miondíola agus cónaithe ard agus is cosúil go raibh go leor foirgneamh folamh tréigthe.

Tugadh faoi shuirbhé nuashonraithe ar úsáid talún agus folúntais ina dhiaidh sin i mí Dheireadh Fómhair 2025. Chlúdaigh sé seo dhá cheantar: Lár an Bhaile agus an Baile, bunaithe ar theorainn Phlean Ceantair Áitiúil Ráth Caola 2023-2029. Tá formhór mór na bhfoirgneamh sa Bhaile le haghaidh úsáide cónaithe.

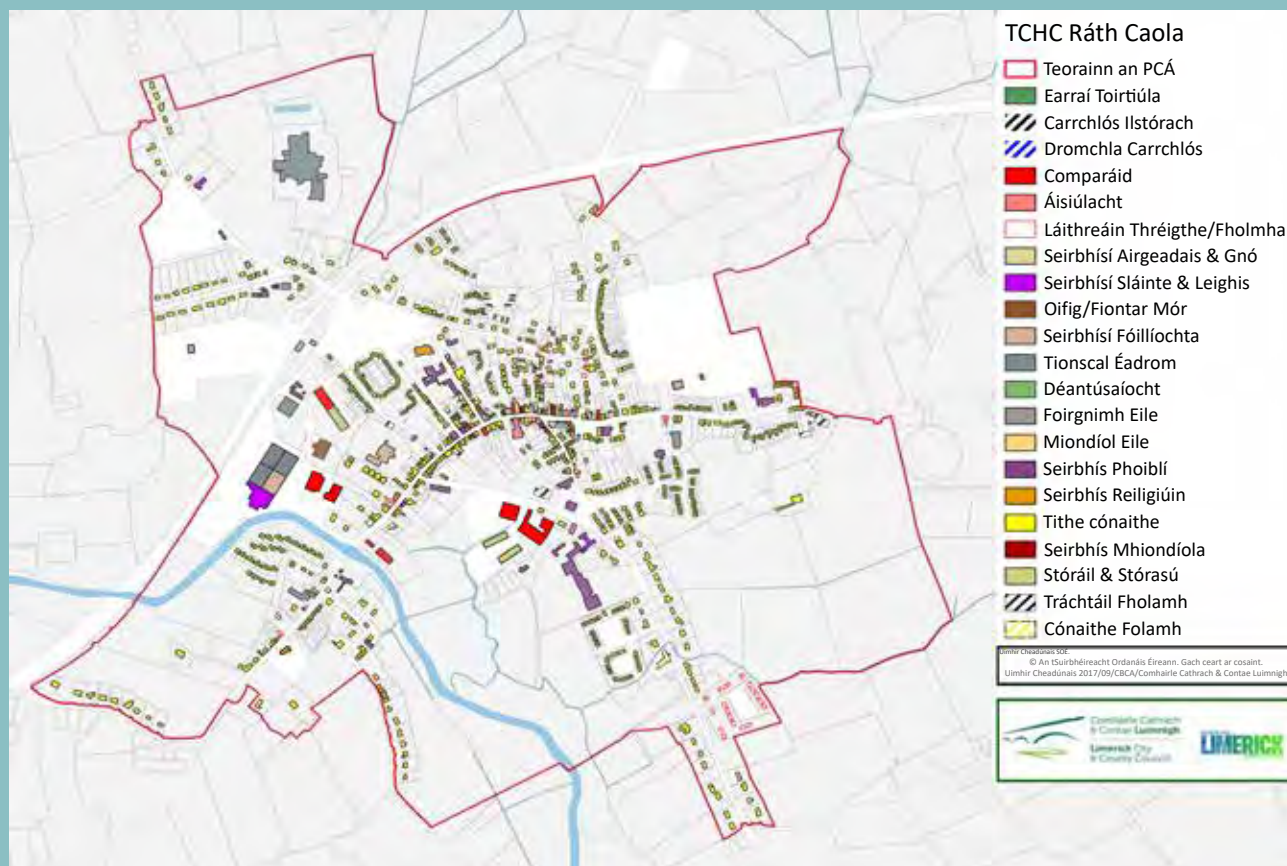
Ag díriú ar fholúntas, is foirgnimh fholmha iad líon iomlán na bhfoirgneamh sa bhaile (969), 102 (10.5%) nó láithreacha fholmha/thréigthe. Is foirgnimh chónaithe fholmha iad fiche (20, 2%), is foirgnimh thráchtála fholmha iad 19 (2%) agus is láithreacha fholmha / thréigthe iad 63 (6.5%) dóibh.

Ag glacadh leis na foirgnimh sin amháin atá aicmithe le haghaidh úsáide cónaithe (791), léiríonn an anailís (urlár na talún) ráta folúntais chónaithe de 2.5%. Meastar gur tearc-léiriú an figiúr seo maidir le ráta folúntais chónaithe i Ráth Caola mar nach gcuireann sé san áireamh tithe atá folamh go sealadach sa bhaile³. Tá baint ag an dara ceann leis an daonra neamhbhuan de Thaistealaithe trádálaí a bhfuil maoin chónaithe acu i Ráth Caola agus nach bhfilliann ach ar feadh cuid den bhliain timpeall na Nollag.

Ag glacadh le gach foirgneamh neamhchónaithe (134 foirgneamh le haghaidh Úsáidí tráchtála nó Eile), is é 14.2% an ráta folúntais neamhchónaithe. Ag díriú ar fhoirgnimh tráchtála amháin (98 foirgneamh), is é 19.6% an ráta folúntais tráchtála.

3 Tá Modheolaíocht na Seiceála Sláinte an Bhaile bunaithe ar shuirbhéanna a dhéantar "de shiúl na gcós" áit a mbunaitear stádas an "fholúntais" bunaithe ar chuma na maoine agus ní ar imscrúdú níos doimhne. Go hiondúil, coinnítear tithe neamhchónaithe go sealadach i Ráth Caola go maith ó thaobh amhairc de agus, mar sin, ní bheadh cuma 'folamh' orthu. Measadh in imscrúdú níos doimhne ar áit chónaithe a rinne an Chomhairle i mí Dheireadh Fómhair 2024 go raibh thart ar 300 áit chónaithe folamh nó neamhchónaithe.

Seiceálacha Sláinte Lár an Bhaile – Úsáid Talún – Deireadh Fómhair 2025



Plean Ceantair Áitiúil Ráth Caola 2023-2029 - Léarscáil Chríosaithe



Líon na gCoisithe agus Líon na bhFeithiclí

☛ Rinne Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh suirbhé ar líon na ndaoine CTCHC ag láithreacha éagsúla i Lár Bhaile Ráth Caola Dé Céadaoin an 2 Iúil agus Dé Céadaoin an 9 Iúil 2025. Taifeadadh trí sliotán ama do gach suíomh. I measc na láithreacha i lár an bhaile bhí an Chearnóg, Stáisiún na nGardaí (acomhal an Bhóthair Nua agus na Príomhshráide) agus acomhal na Príomhshráide agus Bóthar na Líne Nua.

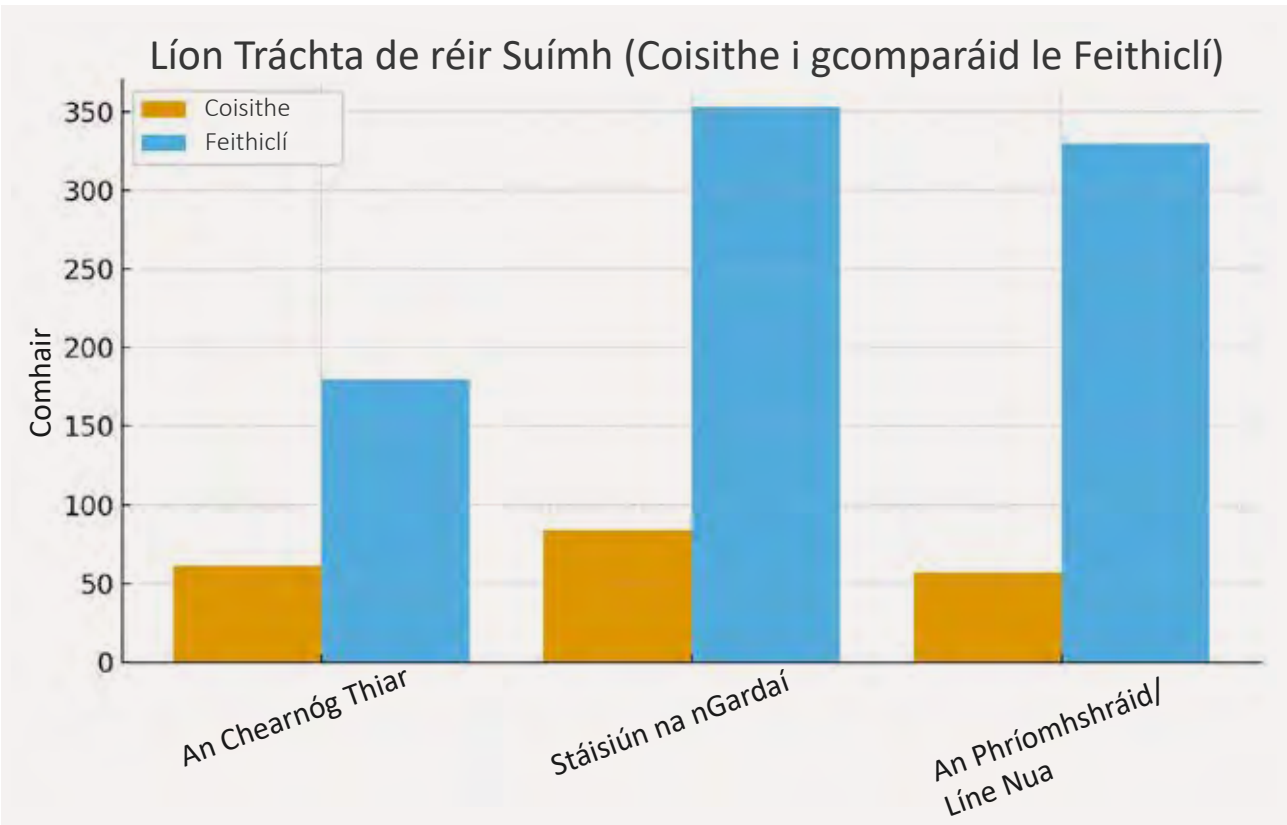
Taifeadadh coisithe ar an dá thaobh den bhóthar ag gach pointe suirbhéireachta. Taifeadadh feithiclí a bhí ag tiomáint ar an dá thaobh den bhóthar freisin. Taispeántar gach suíomh ar an léarscáil thíos. Tríd is tríd,

ba é Stáisiún na nGardaí (Acomhal an Bhóthair Nua agus na Príomhshráide) an suíomh ba ghnóthaí, leis an líon coisithe is airde de 40 duine taifeadta idir 9:30am agus 9:45am Dé Céadaoin an 9, agus an líon feithiclí is airde freisin de 134 feithicil a taifeadadh idir 1.45pm agus 2.00pm Dé Céadaoin an 2. Breathnaíodh 10 rothaithe san iomlán le linn na gcomhaireamh go léir.

Is é an t-am is gnóthaí a breathnaíodh i lár an bhaile ná ó 1.45pm go 2.00pm agus is é 9.30 am go 9.45 am an t-am is ciúine. Taispeánann na torthaí an chaoi a bhfuil gluaisteáin chun tosaigh i lár an bhaile.

Líon na gCoisithe agus na bhFeithiclí i Lár Bhaile Ráth Caola, Iúil 2025										
Lá	Amanna	An Chearnóg		Stáisiún na nGardaí (Acomhal an Bhóthair Nua agus an Phríomhshráid)		Acomhal na Príomhshráide agus Bóthar na Líne Nua		Iomlán		Iomlána Comhcheangailte Foriomlán
		Coisithe	Feithiclí	Coisithe	Feithiclí	Coisithe	Feithiclí	Coisithe	Feithiclí	
Dé Céadaoin 2 Iúil 2025	1.45pm – 2.00pm	21	74	23	134	24	112	68	320	388
	3.30pm – 3.45pm	17	63	21	109	19	121	57	293	350
Dé Céadaoin 9 Iúil 2025	9.30am – 9.45am	23	43	40	110	14	97	77	250	327
Iomlán		61	180	84	353	57	330	202	863	1,065

Léarscáil Líon na gCoisithe agus Líon na bhFeithiclí



Mianlínte

Tagraíonn mianlínte lár an bhaile do na cosáin nádúrtha nó is díri is fearr le daoine a ghlacadh agus iad ag bogadh trí lár an bhaile go háirithe príomh-chinn scríbe cosúil le siopaí, iompar poiblí, carrchlóis, scoileanna, oifigí, páirceanna agus nithe is díol spéise do thurasóirí.

Léiríonn na línte seo patrúin ghluaiseachta iarbhir an duine nach ionann iad agus na cinn a shainmhínítear le bóithre, trasrianta coisithe nó cosáin. Tá siad tábhachtach a bhreathnú mar go léiríonn siad conas a úsáideann daoine spásanna. Cuidíonn siad le hinsiúltacht agus nascacht a fheabhsú agus cuireann siad bonn eolais faoi dhearadh agus faoi bhonneagar atá oiriúnach do choisithe amach anseo.

4.4 Cultúr agus Pobal



Sainmhíníonn Institiúid na bPobal Inbhuanaithe pobal inbhuanaithe mar cheann “atá sláintiúil agus athléimneach ó thaobh an gheilleagair, an chomhshaoil agus an tsochaí de”. I measc na ngnéithe coitianta de phobal inbhuanaithe, tá timpeallacht shláintiúil agus shábháilte ina gcomhlíontar riachtanais gach duine, geilleagar láidir le deiseanna fostaíochta agus timpeallacht a bhfuil meas uirthi. Tá stair láidir forbartha pobail ag Ráth Caola atá á thiomáint ag rannpháirtíocht dheonach trí roinnt eagraíochtaí agus grúpaí áitiúla. Soláthraíonn Ráth Caola feidhm thábhachtach eacnamaíoch, oideachais agus seirbhíse dá cónaitheoirí lár an bhaile agus don cheantar máguaird níos leithne. Scaiptear úsáidí miondíola agus tráchtála ar fud an bhaile agus cuireann siad meascán de shiopadóireacht áise agus comparáide, fáilteachas agus seirbhísí gairmiúla ar fáil. Freastalaíonn seirbhísí gairmiúla, miondíol, fáilteachas, leabharlann phoiblí, oifig CB Áth Dara Ráth Caola, seirbhísí sláinte, oideachas bunscoile, meánscoile agus luathbhlianta agus comhpháirtíochtaí pobail ar lár an bhaile.

Cuireann an meascán bríomhar de ghrúpaí eitneacha sa bhaile le cultúr Ráth Caola. Léirítear é seo trí na féilte agus na ceiliúradh comhtháite a bhíonn ar siúl gach bliain, lena n-áirítear Paráid Lá Fhéile Pádraig, Máirseáil Lá Idirnáisiúnta na mBan, Soilse na Nollag, Ceolchoirm na Nollag agus Laethanta Spraoi do Theaghligh.

I measc na n-eagraíochtaí tá Ráth Caola Le Chéile, Comhairle Pobail Ráth Caola, Bothán na bhFear Ráth Caola, Cumann Tithíochta Dídean Ráth Caola, Eagraíochtaí Spóirt agus Áineasa Ráth Caola, Spásanna don Óige, The Butterfly Club mar aon le go leor grúpaí pobail eile.

Tá sé mar aidhm ag Plean LBT Ráth Caola trína phríomhthionscadail, forbairt pobal inbhuanaithe a chur chun cinn trí thacú le soláthar áiseanna pobail

agus bonneagar gaolmhar agus feabhsuithe ar an réimse poiblí in áiteanna cuí.



The Butterfly Club

Is eagraíocht dheonach é an Butterfly Club atá ag feidhmiú i Ráth Caola ó Mheán Fómhair 2004 i leith. Is club sóisialta é do pháistí agus do dhéagóirí a bhfuil riachtanais speisialta acu agus a fhreastalaíonn orthu siúd atá 3 bliana d’aois agus níos sine ó gach ceantar i Luimneach. Is é an aidhm atá leis ná gníomhaíochtaí fóillíochta a chur ar fáil i dtimpeallacht shábháilte, spráil do pháistí agus d’aosaigh óga a bhfuil riachtanais speisialta acu, agus faoiseamh a chur ar fáil do thuismitheoirí/chaomhnóirí ag an am céanna. Cuireann club an tSathairn ar chumas páistí freastal uair sa mhí ó 1pm – 5pm. Tá 4 de na grúpaí, lena n-áirítear Club Óige, lonnaithe i gCroí na nÓg, Ráth Caola agus tá club amháin eile lonnaithe i Mainistir na Féile.

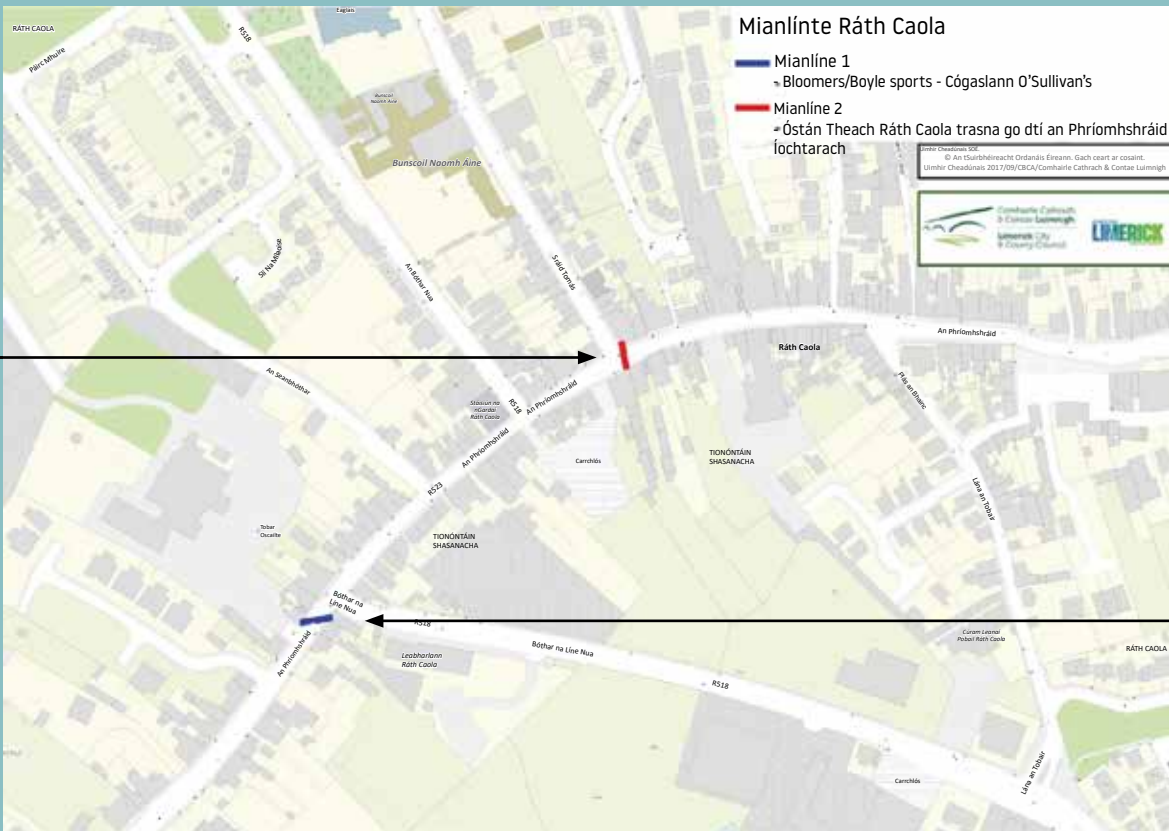
Seirbhís Óige Luimnigh

Is spás spráilúil é Spás Óige Ráth Caola inar féidir le daoine óga a gcuid ama saor a chaitheamh agus páirt a ghlacadh i gclár oibre óige, oideachais agus oiliúna. Cuireann sé forbairt shóisialta, oideachasúil agus chruthaitheach do dhaoine óga chun cinn agus éascaíonn sé é freisin, agus cuireann sé réimse leathan gníomhaíochtaí ar fáil a fhreagraíonn do riachtanais daoine óga ón bpobal. Tá Tionscadal Óige Ráth Caola-Eas Géitine de chuid Sheirbhís Óige Luimnigh lonnaithe sa spás óige.

Foróige

In Ráth Caola, reáchtálann Foróige Tionscadal Athstiúrtha Óige. Is eagraíocht faoi stiúir na hóige í Foróige a dhíríonn ar dhaoine óga a chumhachtú chun scileanna tógála carachtair a fhorbairt, freagracht a ghlacadh as a roghanna agus cur go dearfach leis an tsochaí.







4.5 Oidhreacht

Tá roinnt príomhshócmhainní ailtireachta stairiúla ag Ráth Caola, lena n-áirítear foirgnimh agus struchtúir reiligiúnacha agus eaglasta, croílár stairiúil an bhaile agus sráid-dreach. Tá roinnt tithe cathrach Seoirseacha agus siopaí bunaidh fós i lár an bhaile. Coinníonn an Phríomhshráid a carachtar cúng cásta agus a lánaí cúil a bhfuil gá acu le hathghiniúint agus infheistíocht faoi stiúir an chaomhnaithe.



Léarscáil de Chonair Oidhreachta Ráth Caola



Tá Limistéar Caomhnaithe Ailtireachta (LCA) i lár an bhaile ag Ráth Caola. Is éard is limistéar caomhantais ailtireachta ann ná áit, limistéar, grúpa struchtúr nó tírdhreach baile é limistéar caomhnaithe ailtireachta a bhfuil spéis ar leith ailtireachta, stairiúil, seandálaíochta, ealaíonta, cultúrtha, eolaíochta, sóisialta nó teicniúil ag baint leis ina chearta féin, nó a chuireann le meas ar struchtúir chosanta. Laistigh de LCA Ráth Caola, tá 16 struchtúr de chuid Fhardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta (FNOA) a mheastar a bheith tábhachtach go réigiúnach i dtéarmaí fiúntais ealaíne agus ailtireachta agus tá 35 Struchtúr Cosanta san LCA.

Tá oidhreacht shaibhir ailtireachta Ráth Caola le feiceáil ar Shráid Thomáis le frámaí dorais ornáideacha agus ar na maisiúcháin níos casta snoadóireachta timpeall ar iar-fhoirgneamh Bhanc na hÉireann ar an bPríomhshráid, ar aghaidheanna siopaí traidisiúnta agus iar-fhoirgnimh riaracháin. Is gnách go mbíonn foirgnimh dhá nó trí stór ar airde, rud a léiríonn línte tógála traidisiúnta atá le fáil i go leor bailte Éireannacha. I lár chroílár stairiúil Ráth Caola, is gnách go dtugann na foirgnimh aghaidh ar an gcosán go díreach. I measc struchtúir FNOA, tá an iar-phictiúrlann i Stíl Art Deco a tógadh go luath san 20ú haois, atá deartha ar phrionsabail feidhmiúil, simplí agus dearaidh mín i gcoitinne.





Léarscáil Ghlasbhealaigh Luimnigh



Léarscáil Iompair, Nascachta agus Páirceáil Eas-sráide



4.6 Turasóireacht

Tá go leor áiseanna oidhreachta agus cultúrtha tábhachtacha agus nithe is díol spéise do thurasóirí i lár an bhaile agus ar imeall an bhaile araon ag freastal ar Ráth Caola. Is sócmhainní fíorthábhachtacha iad na háiseanna seo a chuireann carachtar agus mothú áite le Ráth Caola.

Tá an tIonad Pobail sa Chearnóg suite in aice le Páirc stairiúil na Mainistreach. I measc na ngníomhaíochtaí agus na nithe is díol spéise i Ráth Caola nó gar dó tá: Músaem Palaitíneach na hÉireann, Páirc na Mainistreach agus Glasbhealach Luimnigh, an dara ceann suite ó thuaidh den bhaile. Cuimsíonn Mol athfhorbartha Glasbhealaigh Luimnigh i Ráth Caola foirgneamh Mol nua (Seid Earraí Iarnróid athchóirithe), ina bhfuil áiseanna rothair a fháil ar cíos, carrchlós, réimse poiblí agus limistéar seirbhísí lena n-áirítear leithris; luchtphointí d'fheithiclí leictreacha; seastán do dheisiú rothar; stáisiún uisce; stad bus agus binsí picnice. Tá sé deartha i gcomhtheacht le hoidhreachtaí shaibhir an bhaile, agus cuireann sé le Músaem Palaitíneach na hÉireann, atá lonnaithe san iar-Theach Stáisiúin Iarnróid in aice láimhe.

Tugann Glasbhealach Luimnigh an cuairteoir easbhóthair trí na trí bhaile margaidh Ráth Caola, An Caisleán Nua agus Mainistir na Féile, agus tá sé ceangailte le Glasbhealaí Ríocht Chiarraí áit ar féidir le húsáideoirí leanúint lena dturas go Mainistir na Féile, trasna na teorann idir Luimneach agus Chiarraí agus ar aghaidh go Lios Tuathail. Tá acmhainneacht

ann amach anseo freisin ó leathnú ar Ghlasbhealach Luimnigh ag Ráth Caola agus é a nascadh le Faing agus isteach i gCathair Luimnigh agus go Montpellier trí Ollscoil Luimnigh (OL) agus Caisleán Uí Chonaill. Sainaithear i bPlean Gníomhaíochta Straitéis Forbartha Turasóireachta Luimnigh 2019 -2023 Ráth Caola mar 'Dhaingin Mheánaoiseacha Mhainistir na Féile, An Caisleán Nua agus Áth Dara' agus pacáistítear iad mar 'Croíthailte Nasctha Luimnigh'.

Cuireann An Daoil deiseanna gormbhealaigh ar fáil freisin trí rochtain, suíocháin agus bithéagsúlacht feadh na habhann a uasghrádú agus trí nascacht leis an mbaile, Glasbhealach Luimnigh agus Siúlóid Cois Abhann Mairtís a fheabhsú. Leas a bhaint as Corn Ryder a reáchtáil in Áth Dara in 2027 ag féachaint do chongarachtaí Ráth Caola do Áth Dara.

Ba cheart go n-áireofaí i measc na bhfeabhsuithe ar an tairiscint turasóireachta reatha rogha na ngníomhaíochtaí a éagsúlú, go háirithe do ghníomhaíocht ealaíon agus chultúrtha sa bhaile i rith an tráthnóna agus san oíche.

4.7 Iompar, Nascacht agus Páirceáil Gluaisteán

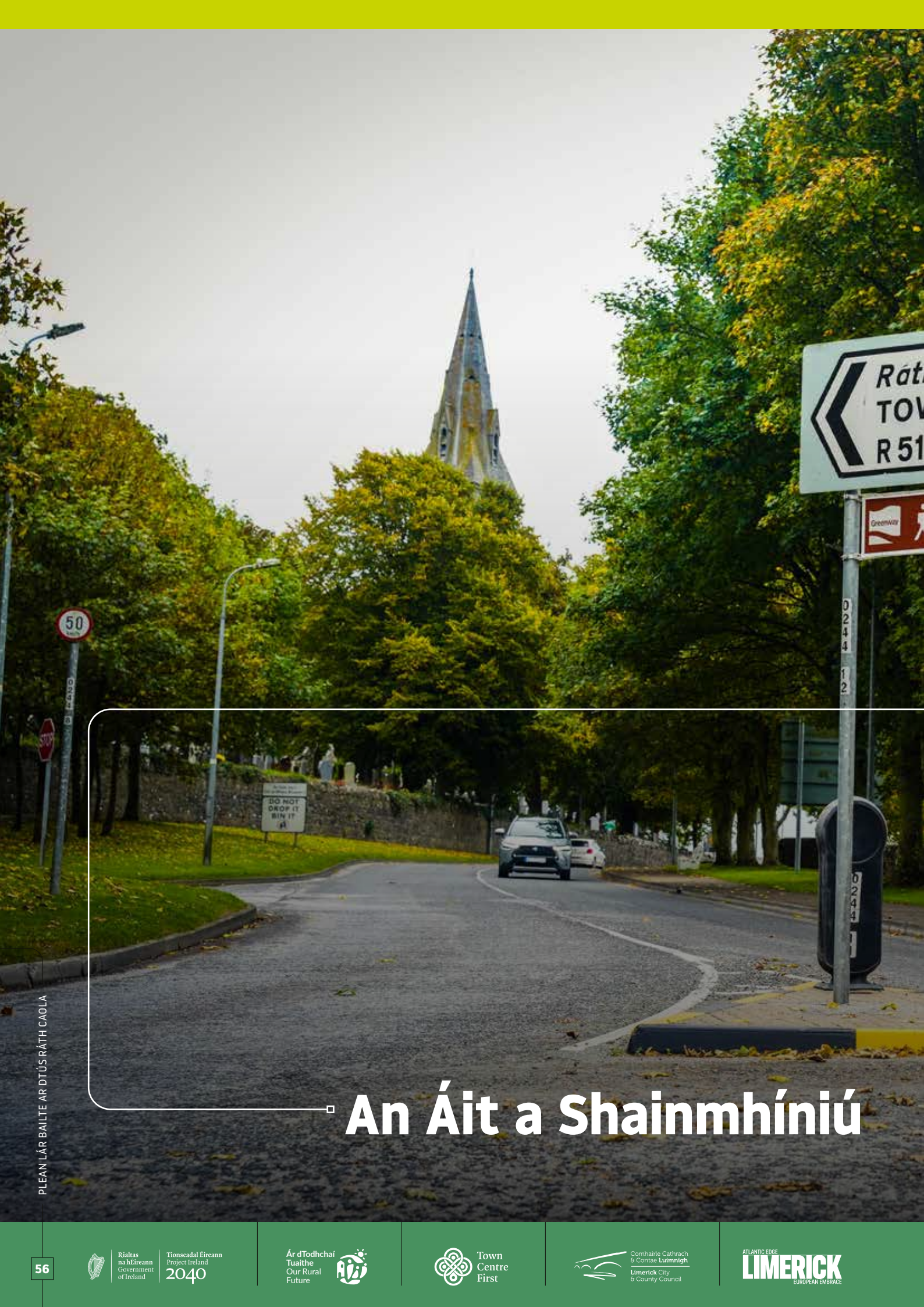
Tá Ráth Caola dea-cheangailte agus suite go lárnach chun rochtain a fháil ar Aerfort na Sionainne (54km ar shiúl) agus freastalaíonn seirbhís bus laethúil (Bus Éireann) air idir Ráth Caola agus Cathair Luimnigh agus seirbhísí bus comaitéireachta áitiúla arna n-oibriú ag Nasc Áitiúil TFI Luimneach agus an Chláir.

Mar gheall ar a shuíomh straitéiseach idir Cathair Luimnigh agus an Caisleán Nua agus forbairt an débhealaigh nua ó Fhaing go Ráth Caola agus Cathair Luimnigh, tá an baile in áit láidir chun forbairt mar ionad eacnamaíochta a thairgeann réitigh mhalartacha do ghnólaigh agus do chónaitheoirí lasmuigh de Chathair Luimnigh.

Tá roinnt feabhsuithe déanta ar an ngréasán bóithre áitiúil a freastalaíonn ar Ráth Caola, ach tá sreabhadh tráchta trom agus plódú tráchta fós tríd an mbaile ag buaicthréimhsí. Tá gá le feithiclí earraí troma a athdháileadh amach ó lár an bhaile agus le haghaidh bóthar nua ón bPríomhshráid a nascann go díreach le Bóthar na Líne Nua. Tá spás suntasach i lár an bhaile atá tiomnaithe do ghluaiseáin. Déantar tearcúsáid ar na príomhcharrchlóis eas-sráide mar is fearr le húnéirí feithiclí spás ar an tsráid a úsáid le haghaidh páirceála.

D'fhéadfadh naisc fheabhsaithe do choisithe agus comharthaíocht carrchlóis eas-sráide a bheith i gceist leis na bearta chun aghaidh a thabhairt air sin.

Is baile faoi cheannas gluaisteán é Ráth Caola fós, agus easpa tosaíochta tugtha don siúl, don rothaíocht agus don iompar poiblí. Ba cheart é sin a aisiompú, chun stíleanna maireachtála gníomhacha inbhuanaithe a spreagadh agus chun cabhrú le gealltanais ísealcharbóin a bhaint amach. Dá bhrí sin, tá sé mar aidhm ag na tograí seo a leanas lár bhaile ardchaighdeán atá dírithe ar dhaoine a sholáthar, feabhas a chur ar inrochtaineacht coisithe, rothaithe agus iompair phoiblí, agus aird a tabhairt ar gach úsáideoir lena n-áirítear iad siúd a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe.



An Áit a Shainmhíniú

h Caola
WN CENTRE
8



Rialtas
na hÉireann
Government
of Ireland

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Tualthe
Our Rural
Future



Town
Centre
First



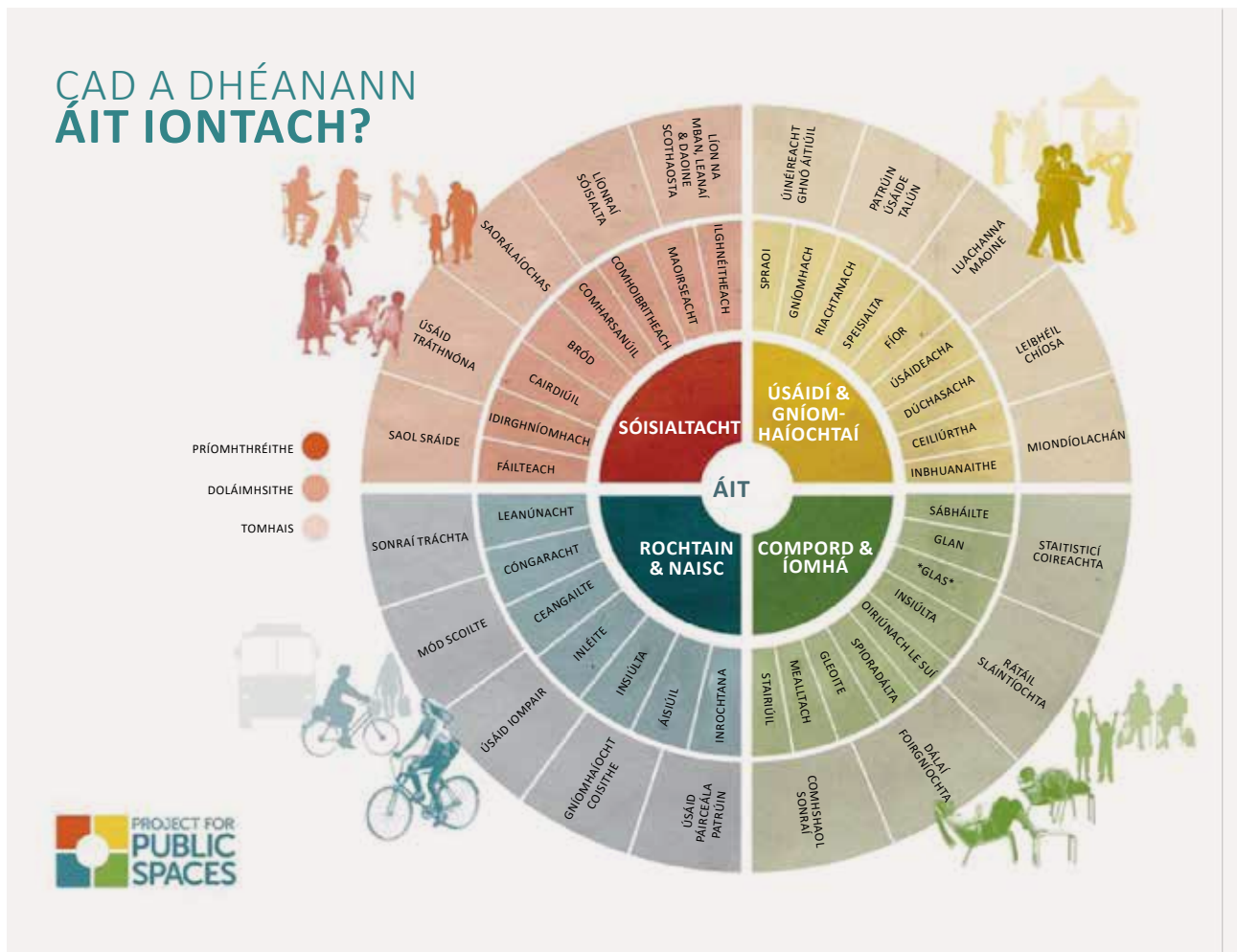
Comhairle Cathrach
& Contae Lúimnigh
Limerick City
& County Council

ATLANTIC EDGE
LIMERICK
EUROPEAN EMBRACE

5.0 An Áit a Shainmhíniú

5.1 Téamaí Plean LBT

Is cur chuige cuimsitheach é comhfhorbairt áite i leith phleanáil, dearadh, cur i bhfeidhm agus bainistíocht spásanna poiblí.



- ➔ **Comhfhorbairt Áite Sláintiúil** - Bonneagar fisiciúil agus sóisialta araon a fheabsú chun áiteanna a chruthú atá sláintiúil agus tarraingteach le maireachtáil, le hoibriú, le cuairt a thabhairt orthu agus le hinfheistiú iontu.
- ➔ **Réimse Poiblí** - Dea-dhearadh uirbeach a chur chun cinn chun ionaid uirbeacha bríomhara agus spásanna poiblí tarraingteacha, sábháilte agus inrochtana a chruthú.
- ➔ **Taisteal Inbhuanaithe** - Tosaíocht a thabhairt do shiúlóid, rothaíocht agus taisteal inbhuanaithe i bpleanáil, leagan amach agus dearadh áiteanna.

- ➔ **Áineas agus Spás Oscailte** - Rochtain ar an dúlra agus ar spásanna glasa, agus deiseanna súgartha agus caitheamh aimsire gníomhacha a sholáthar.
- ➔ **Tuiscint ar an Áit** - Athghiniúint faoi stiúir na n-ealaíon, an chultúir agus na hoidhreacht a chur chun cinn mar eochair dár bhféiniúlacht agus do charachtar na n-áiteanna.
- ➔ **Pobail Láidre Chuimsitheacha** - Dea-rochtain ar shláinte, oideachas agus seirbhísí a chinntiú do gach aois, cumas agus cúlra.

- ➔ **Bonneagar Fisiciúil** - Nascacht agus bonneagar maith a sholáthar chun infheistiú a mhealladh agus geilleagair áitiúla a éagsúlú.
- ➔ **Fisiciúil (Tógtha, Tionscadail Tógála)** - Feabsú ar an réimse poiblí
- ➔ **Gníomhachtú (Spreagadh, Beocht)** - Comhordú imeachtaí agus forbairt gnó
- ➔ **An baile a ghníomhachtú** - Spásanna pobail sealadacha

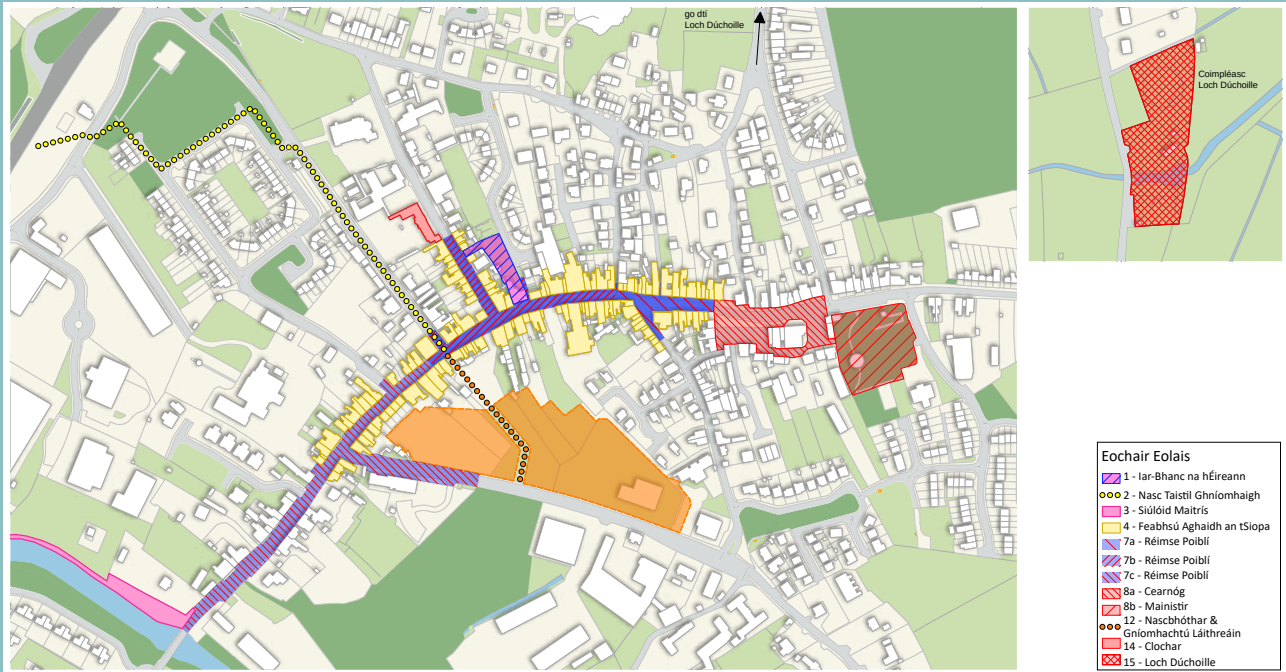
Soghluaisteacht agus Iompar Inbhuanaithe	An Ríocht Phoiblí	Cultúr, Oidhreacht agus Nascacht Dhigiteach	Tithíocht
Forbairt Eacnamaíoch Inbhuanaithe	Pobal, Fás agus Infheistíocht Inbhuanaithe	Gníomhú ar son na hAeráide, Bonneagar Glas agus Gorm	Aitheantas agus Eispéireas Cuairteora

Téamaí Phlean Lár Bailte ar dTús (LBT)

	Gníomhú ar son na hAeráide, Bonneagar Glas agus Gorm - Tá buntáistí iomadúla ag baint le Gníomhú ar son na hAeráide agus le bonneagar Glas agus Gorm, lena n-áirítear buntáistí sóisialta, comhshaoil agus eacnamaíocha. - Inbhuanaitheacht - Cuireann sé plandáil agus glasú chun cinn laistigh de lár an bhaile agus an stoic foirgneamh a athghníomhachtú atá ann cheana féin. Spreagann sé leathnú ar na modhanna iompair inbhuanaithe trí bhealaí taistil gníomhacha níos fearr. - Sóisialta - Cuireann sé le carachtar agus féiniúlacht na háite, feabhsaíonn sé sláinte agus folláine, spreagann sé gníomhaíocht lasmuigh, agus soláthraíonn sé sochair neamhábhartha amhail aireachas agus oideachas. - Comhshaoil – Oiriúnú agus maolú aeráide, maolú agus bainistíocht tuilte, Talamh agus bithéagsúlacht, feabhsaíonn sé éiceolaíocht agus bithéagsúlacht, feabhsaíonn sé cáilíocht an aeir, laghdaíonn sé torann, laghdaíonn sé éilimh fuaraithe foirgneamh, úsáid fuinnimh a ghearradh. - Eacnamaíoch – Feabhsaíonn sé táirgiúlacht, leathnaíonn sé saolré an bhonneagair liath, méadaíonn sé luachanna talún agus maoine, fás eacnamaíoch agus infheistíocht, turasóireacht, táirgí bia, ioncam áineasa agus fóillíochta.	 Tithíocht Tacú le roghanna nua tithíochta a sholáthar laistigh de lár an bhaile.
		 Aitheantas agus Eispéireas Cuairteora Tionscnaimh turasóireachta a spreagadh agus Ráth Caola a chur chun cinn mar áit shábháilte le maireachtáil agus le cuairt a thabhairt air.
		 An Ríocht Phoiblí Déanann an réimse poiblí breithniú ar an dearadh agus ar na hábhair a úsáidtear i ngach limistéar a bhfuil rochtain ag an bpobal orthu, lena n-áirítear foirgnimh phoiblí, spásanna poiblí, sráideanna, páirceanna, spásanna oscailte, agus spásanna cathartha amhail an Chearnóg. Tá na coincheapa thuas idirghaolmhar agus nuair a chuirtear i bhfeidhm go rathúil iad is féidir leo timpeallachtaí uirbeacha beo, freagrúla, feidhmiúla, cuimsitheacha a chruthú a chothaíonn bród pobail - áit ar mian le daoine cuairt a thabhairt uirthi, a úsáid agus idirghníomhú go sóisialta go neamhfhoirmiúil, nó ar bhealach níos foirmiúla ag imeachtaí cathartha i spásanna oscailte sábháilte, aeistéitiúla.
	Cultúr, Oidhreacht agus Nascacht Dhigiteach - Ráth Caola a mhargú mar bhaile stairiúil agus cultúrtha le stair trádála agus tráchtála. - Ríomhthráchtáil - Tacú le méadú ar ghlacadh le tacaíochtaí ríomhthráchtála trí ghnólaíochtaí áitiúla a spreagadh chun dul i mbun oibre le hOifig Fiontair Áitiúil Luimnigh chun a dtairiscint ríomhthráchtála a neartú agus díolacháin ar líne a thiomáint.	 Pobal, Fás agus Infheistíocht Inbhuanaithe Struchtúir shóisialta agus spásanna pobail inrochtana laistigh de Ráth Caola a neartú agus a fhorbairt.
		 Forbairt Eacnamaíoch Inbhuanaithe Deiseanna a mhéadú don gheilleagar, fostaíocht, fiontar agus don nascacht.
		 Soghluaisteacht agus Iompar Inbhuanaithe Is príomhcheisteanna iad Soghluaisteacht agus Iompar Inbhuanaithe agus todhchaí Ráth Caola á mheas. Ní mór don bhaile a bheith nasctha níos fearr, éasca le siúl agus rothaíocht timpeall, gluaiseacht sreabhach d'iompar poiblí agus níos lú spleáchais ar ghluaiseáin phríobháideacha.

5.2 Príomhthionscadail do Ráth Caola

Lár Bailte ar dTús – Léarscáil na bPríomhthionscadail



1. Athúsáid a bhaint as Iar-Fhoirgneamh Bhanc na hÉireann (BOI) ar an bPríomhshráid

Cur síos ar an Tionscadal

Suite ar an bPríomhshráid, is foirgneamh trí stór (thart ar 476 méadar cearnach) é Iar-Fhoirgneamh Bhanc na hÉireann (BOI) (Taifead na Struchtúr Cosanta (TSC) tagairt 1568 agus FNOA tagairt 21831024) atá suite i lár an bhaile agus roinnt áiseanna poiblí laistigh de shiúlóid 5 nóiméad uaidh. Tá sé suite in áit fheiceálach ar an bPríomhshráid agus tá sé oiriúnach chun áiseanna fiontraíochta agus pobail a chomhlonnú (lena n-áirítear oideachas agus oiliúint) a spreagadh líon níos mó daoine chuig lár an bhaile. Ceadaíodh iarratas ar mhaoiniú chatagóir 2 de chuid CAFT i mí Dheireadh Fómhair 2025. Tabharfaidh an maoiniú seo an t-Iar-Fhoirgneamh BOI go dtí an chéim réidh le haghaidh tógála, rud a chuirfidh ar chumas dearadh mionsonraithe, planáil agus obair ullmhúcháin a dhéanamh roimh iarratas ar infheistíocht chaipitil amach anseo.

Cuimsíonn an chóiríocht príomh-halla baincúreachta, cóiríocht oifige agus cruinneachán etc. ar urlár na talún agus spás cónaithe ar an gcéad agus ar an dara hurlár. Tá acmhainneacht ann athchóiriú a dhéanamh agus aonaid oifige a bhunú measccha le spás comhoibrithe agus limistéir choiteanna (seomra cruinnithe, spás oiliúna/oideachais, spás cistine), spás pobail agus stiúideo podchraoltaí. Tá spás oibre fiontraíochta bunaithe ar athfhorbairt rathúil fhoirgneamh Andersen i Ráth Caola – Iar-mhonarcha a d'athfhorbair Nuálaíocht Luimnigh agus atá anois á áitiú ag gnólachtaí beaga agus fiontair shóisialta (11) in earnálacha an táirgthe agus na seirbhísí.

Tugann comhairliúcháin agus suirbhéanna poiblí le fios go bhfuil fonn láidir ann an foirgneamh a athúsáid ar

bhealach inmharthana ó thaobh an gheilleagair de agus úsáid ghníomhach a chinntiú ó lá go hoíche. Tá easpa spásanna oifige, cruinnithe agus pobail ar fáil i lár an bhaile. Dá mbeadh áiseanna i lár an bhaile a cheadódh solúbthacht ó thaobh fiontair agus spás oifige de, mheallfadh sé daoine le teacht isteach i lár an bhaile agus líon na ndaoine ar an bPríomhshráid a mhéadú. Tá an foirgneamh i ndea-riocht, ach bheadh gá le hathchóiriú iomlán laistigh. Tá acmhainneacht forbartha ann freisin ar chúl an fhoirgnimh mar gheall ar spás mór glas príobháideach le geata rochtana amach ó Shráid Thomáis.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Deiseanna forbartha eacnamaíochta a uasmhéadú lena n-áirítear meascán d'úsáidí oifige/pobail
- ➔ Oidhreacht agus creatlach stairiúil an bhaile a chosaint
- ➔ Feabhas a chur ar an taobh amuigh trí úsáid a bhaint as cur chuige caomhnaithe dea-chleachtas
- ➔ Aghaidh a thabhairt ar fhoirgnimh fholmha, tréigthe agus athúsáid fhéideartha
- ➔ An foirgneamh a athghníomhachtú agus líon na ndaoine ar an bPríomhshráid a mhéadú
- ➔ Gnólachtaí fiontraíochta a spreagadh chun lonnú i lár an bhaile

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 – Aithníodh Iar-Bhanc na hÉireann (Ceantar 6) mar cheantar deise (Caibidil 7. Deiseanna le haghaidh Comhfhorbairt Áite - Roinn 7.4).



Samplaí

Spásanna Comhoibrithe, Oiliúna agus Cruinnithe –
Meathas Troim, Co. Longfoirt www.coworx.ie



Spásanna Comhoibrithe agus Oifige
– Áth na nUrlainn, Co. Chill Chainnigh
www.exit4urlingford.ie



Léarscáil Taitneamhachta agus Iompair Inbhuanaithe – PCÁ Ráth Caola 2023-2029

2A. Naisc Taistil Gníomhaigh a sholáthar chuig lár an bhaile agus an clós súgartha a uasghrádú

Cur síos ar an Tionscadal

Tá Ráth Caola ceangailte go maith de bhóthar mar gheall ar a shuíomh idir Cathair Luimnigh agus an Caisleán Nua. Tá deiseanna ann an baile a fhorbairt do ghnólachtaí agus do dhaoine chun athlonnú lasmuigh d'ionaid uirbeacha eile.

Tá gá le bearta chun naisc choisithe agus rothaíochta le taitneamhachtaí agus seirbhísí áitiúla a fheabhsú.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Nascacht a mhéadú trasna na Daoile, glasbhealach Luimnigh agus Páirc Ghnó N21 Ráth Caola
- ➔ Bealaí taistil gníomhacha nua laistigh den bhaile
- ➔ Meabhairshláinte agus cáilíocht na beatha níos fearr
- ➔ Stíleanna maireachtála gníomhacha a spreagadh do gach aoisghrúpa
- ➔ Inbhuanaitheacht an bhaile a fheabhsú
- ➔ Spleáchas ar ghluaisteáin a laghdú
- ➔ Sábháilteacht agus inrochtaineacht coisithe agus rothaithe a fheabhsú
- ➔ Feabhas a chur ar threoirbhealaí agus comharthaíocht

PCÁ Rath Caola 2023-2029 –Cuspóir Beartais Straitéisigh um Shoghluaisteacht agus Iompar Inbhuanaithe

Forbairt inbhuanaithe ar líonra soghluaisteachta agus iompair inbhuanaithe nua-aimseartha a chur chun cinn agus a éascú i Ráth Caola i gcomhréir le Plean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028

TR 02: Infheistíocht a fheabhsú agus a lorg le haghaidh nasc sábháilte agus díreach do choisithe agus do rotharbhealaí ar fud an bhaile, lena n-áirítear nascadh le Glasbhealach Luimnigh agus nasc coisithe agus rothaithe trasna na Daoile chun nascacht le lár an bhaile agus le seirbhísí atá ann cheana a fheabhsú, lena n-áirítear scoileanna agus áiseanna pobail eile.





Samplaí



Scáthlán Bus – An Phríomhshráid Íochtarach, Ráth Caola



Uasghráduithe ar chosáin



2B. Clós Súgartha a Uasghrádú

Cur síos ar an Tionscadal

An clós súgartha atá ann cheana a uasghrádú mar limistéar cuimsitheach agus athbheoite le haghaidh spraoi agus gníomhaíochtaí do leanaí chun taitneamh a bhaint astu.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Áiseanna súgartha atá ann cheana féin sa bhaile a uasghrádú agus an raon trealamh atá ann faoi láthair a leathnú chun go mbeidh sé inrochtana do chách
- ➔ Súgradh teagmhasach a spreagadh
- ➔ Trealamh aclaíochta nua lasmuigh do dhaoine fásta
- ➔ Teaghlaigh a úsáideann an glasbhealach a spreagadh le teacht isteach sa bhaile
- ➔ Feabhas a chur ar an bpointe teachta chuig an mbaile
- ➔ Treochomharthaíocht

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 – Cuspóir Beartais Straitéisigh Bonneagair Pobail, Áineasa agus Spás Oscailte

Chun tacú le soláthar réimse leathan áiseanna agus bonneagair shóisialta/phobail, oideachais, cúram sláinte agus áineasa ar ardchaighdeán, i gcomhréir le Plean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028.

Cuspóirí: Is cuspóir de chuid na Comhairle é:

CI 04: (a) Spás oscailte atá ann cheana a chosaint trí fhorbairt a chosc a chuireann isteach ar spás oscailte, agus spás oscailte leathnádúrtha a chosaint ó fhorbairt mhíchuí agus soláthar cuibhrinn nó gairdíní pobail in áiteanna cuí a éascú/tacú leo. (b) A chinntiú go soláthraíonn forbairt chónaithe nua spás oscailte poiblí agus clóis súgartha ardchaighdeán i gcomhréir le líon na n-aonad cónaithe, ag tabhairt aird ar inrochtaineacht, sábháilteacht, tréscailteacht, comhfhorbairt áite agus na ceanglais a leagtar amach i bPlean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028. (c) Tacú le feabhsú Chlós Súgartha Pobail Ráth Caola agus an pháirc a bhaineann leis an Mainistir Agaistíneach gan cur isteach ar shláine stairiúil agus seandálaíochta na Séadchomharthaí Náisiúnta.

Samplaí



Páirc an Phobail, Cathair Luimnigh



Gairdíní Bhruachaille, Co. Loch Garman



Páirc Vallmora i Masnou, Barcelona



Páirc Paróiste Abha Bhán, Loughill



Clós Súgartha Piopa Coincréite, Hong Cong



Teach agus Gairdíní Wells, Loch Garman



3. Uasghrádú ar Shiúlóid Mhairtís Cois Abhann agus nascacht le lár an bhaile a fheabhsú

Cur síos ar an Tionscadal

Chun feabhas a chur ar shiúlóid Mhairtís Cois Abhann le tograí, lena n-áirítear fálú agus suíocháin nua agus gairdín pobail nua, úllóird agus cuibhrinn. Rochtain ar an abhainn a fheabhsú trí naisc fheabhsaithe a chinnteodh go mbeadh an abhainn ina pointe fócais atá ceangailte le ceantair thábhachtacha eile sa bhaile.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Bithéagsúlacht agus luach oideachasúil an spáis oscailte a fheabhsú agus a thacú
- ➔ Bunscoileanna agus meánscoileanna a spreagadh chun cur leis na moltaí
- ➔ Nascacht agus naisc chuig Páirc Ghnó an N21 a fheabhsú chun úsáid na siúlóide a spreagadh
- ➔ Acmhainneacht do ghairdín pobail/cuibhreann/úllóird in aice leis an gcosán

- ➔ Is féidir leis an bpobal foghlaim conas a gcuid bia féin a fhás
- ➔ Tacú le folláine choirp agus mheabhrach
- ➔ Spás saoráide breise a chruthú laistigh de lár an bhaile
- ➔ Idirghníomhaíocht phobail agus shóisialta a spreagadh
- ➔ Tacú leis an mbithéagsúlacht
- ➔ Gnáthóg fiadhúlra a chruthú
- ➔ Tairiscint fheabhsaithe turasoíreachta do lár an bhaile

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 – Sainithníodh Siúlóid Mhairtís Cois Abhann (Ceantar 2) mar cheantar deise (Caibidil 7. Deiseanna le haghaidh Comhfhorbairt Áite - Roinn 7.4).

Samplaí



Cosán Siúlóide Bithéagsúlachta – www.pollinators.ie



Gairdín Pobail Gharraí Eoin – Cathair Luimnigh



Gairdín Pobail agus Tionscadal Fáis – Cathair Luimnigh



Gairdín Bithéagsúlachta – na Ceapaí Móire, Co. Luimnigh

Cosán Siúlóide Bithéagsúlachta – www.pollinators.ie



4. Scéim Feabhsaithe Aghaidh an tSiopa feadh na Príomhshráide a chomhordú agus tacú léi

Cur síos ar an Tionscadal

Bheadh athbheochan agus feabhsú charachtar amhairc na sráide i gceist le scéim feabhsúcháin aghaidhe an tsiopa. Tá sé mar aidhm ag na hoibreacha a dhéantar feabhsuithe a dhéanamh ar chuma, ar fheidhmiúlacht agus ar shábháilteacht an fhoirgnimh agus ar an tsráid-dreach. D'fhéadfadh comhairle chaomhnaithe agus scéim péintéireachta a bheith i measc na n-idirghabhálacha fisiciúla.

Tá Treoirlínte Dearaidh Aghaidheanna Siopaí ag Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh a chabhróidh le híoschaighdeán a bhunú d'aghaidheanna siopaí agus dea-chleachtas chun comharthaíocht a uasghrádú agus a fheabhsú ar fud Luimnigh agus oidhreacht ailtireachta Luimnigh a chaomhnú ag an am céanna.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Oidhreacht ailtireachta an bhaile a chosaint

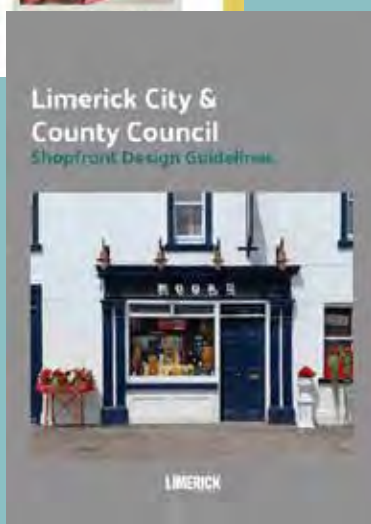
- ➔ Sráid-dreach agus cuma na Príomhshráide a fheabhsú agus cur leis
- ➔ Feabhas a chur ar tharraingteacht agus ar bheocht Ráth Caola
- ➔ Cuidiú le coiste na mBailte Slachtmhara lena scór bliantúil foriomlán a fheabhsú i gComórtas na mBailte Slachtmhara
- ➔ Idirghníomhaíocht phobail agus shóisialta a spreagadh
- ➔ Lár an bhaile a dhéanamh níos tarraingtí do thurasóirí agus don phobal áitiúil

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 – Sráid-dreach na Príomhshráide Thuaidh (Ceantar 5) aitheanta mar cheantar deise (Caibidil 7. Deiseanna le haghaidh Comhfhorbairt Áite - Roinn 7.4).

Samplaí



Cosaint
Oidhreacht
Ailtreacht –
Treoirlínte
d'Udarás Pheanála



Cathair agus
Comhairle Luimnigh –
Treoirlínte maidir
le Dearadh
Aghaidheanna Siopaí



Clár Éire Ildánach - Is tionscadal
grianghrafadóireachta leanúnach é an
tionscadal Ár gCineál ina ndéantar cur síos
ar aghaidheanna siopaí, comharthaíocht agus
clóghrafaíocht atá ag imeacht as radharc
i mbailte agus i sráidbhailte na hÉireann.

Tionscadal Grianghrafadóireachta
Ár gCineál – Mac Fhlanncha,
Inis, Co. an Chláir





5. Conair Oidhreacht Digiteach a Fhorbairt

Cur síos ar an Tionscadal

Chuirfeadh an tionscadal béim agus ardú feasachta ar na sonraí agus na scéalta saibhre oidhreacht agus ailtireachta i Ráth Caola. Laistigh de Limistéar Caomhnaithe Ailtireachta (LCA) Ráth Caola, tá 16 struchtúr de chuid Fhardal Náisiúnta na hOidhreacht Ailtireachta (NIAH) a mheastar a bheith tábhachtach go réigiúnach i dtéarmaí fiúntais ealaíne agus ailtireachta agus tá 35 Struchtúr Cosanta san LCA.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- Bealach a fhorbairt lena sainaithnítear príomhfhoirgnimh oidhreacht/stairiúla
- Acmhainn oideachais do dhaoine áitiúla, do scoileanna agus do chuairteoirí
- Féiniúlacht áitiúil a neartú
- Tairiscint turasóireachta bhreise ag spreagadh cuairteoirí chuig lár an bhaile

PCÁ Caola 2023-2029 - Cuspóir Beartais Straitéisigh Oidhreacht Seandálaíochta agus Ailtireachta

Oidhreacht seandálaíochta, ailtireachta agus thógtha Ráth Caola a chosaint, a chaomhnú agus a bhainistiú, agus forbairt agus athúsáid íogair, chuí agus inbhuanaithe a chur chun cinn i dtaca le fabraic thógtha stairiúil níos sine de réir Phlean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028.

Cuspóirí: Is cuspóir de chuid na Comhairle é:

Oidhreacht Ailtireachta:

HE 02: (a) Moltaí a bhreithniú go deirfach chun úsáid Struchtúr Cosanta agus na tailte gaolmhara a fheabhsú, a athrú, a leathnú nó a athchóiriú ionas go mbeidh siad inmharthana le haghaidh úsáide nua-aimseartha, faoi réir léiriú ó Ailtire Caomhnaithe atá cáilithe go cuí nó ó shaineolaí ábhartha eile nach ndéanfar dochar don struchtúr, carachtar, cuma ná don suíomh, agus go n-úsáidfear dearadh, ábhair agus modhanna tógála oiriúnacha i gcomhréir leis an dea-chleachtas caomhnaithe agus leis an reachtaíocht oidhreacht ábhartha. (b) Feasacht a chur chun cinn maidir le hoiriúnú cuí na hoidhreacht tógtha don athrú aeráide de réir Dhréacht-Oidhreacht Éireann 2030 an Rialtais, an Plean Oiriúnaithe Earnála um Athrú Aeráide don Oidhreacht Thógtha agus Seandálaíochta, 2019, an Straitéis Dhúchasach Tógtha, 2021, an Beartas Náisiúnta um Ailtireacht atá ar feitheamh, Straitéis Oiriúnaithe Aeráide Luimnigh 2019 – 2024 agus pleananna spásúla ardleibhéil.

HE 03: Tacú le hathbhunú gnéithe traidisiúnta ar Struchtúir Chosanta i gcás ina bhfuil fianaise ann go raibh gnéithe den sórt sin (e.g. stíleanna fuinneog, bailchríocha etc.) ann roimhe sin.

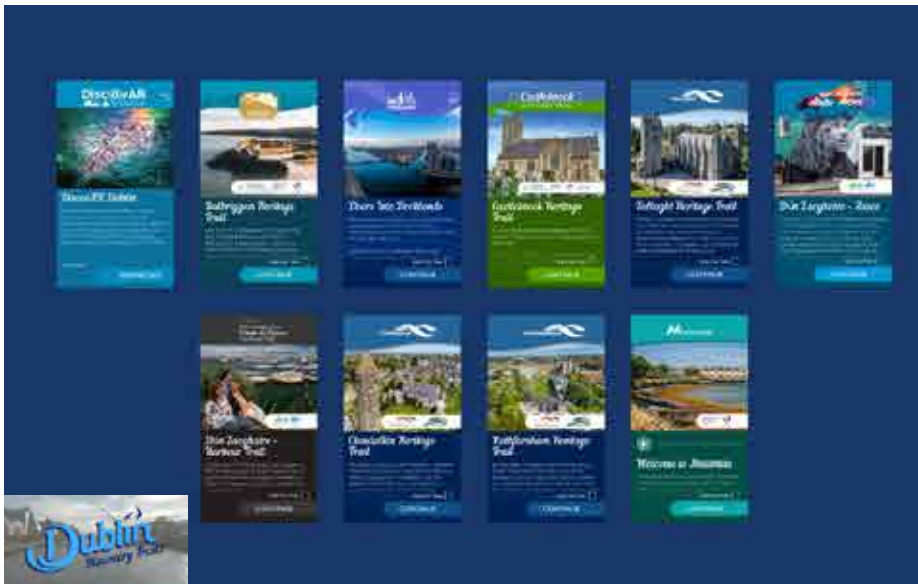
HE 04: Seasamh láidir a dhéanamh i gcoinne scartáil Struchtúr Cosanta, go hiomlán nó go páirteach, baint nó modhnú gnéithe a bhfuil tábhacht ailtireachta leo, agus eilimint dearaidh a mbeadh drochthionchar acu ar charachtar nó ar shuíomh Struchtúir Chosanta, mura féidir le gairmí cáilithe cuí imthosca eisceachtúla a léiriú go soiléir.

HE 05: A chinntiú gur cheart dearadh aon fhorbartha sa Limistéar Caomhantais Ailtireachta, lena n-áirítear aon athruithe ar úsáid foirgnimh atá ann cheana, carachtar agus cuma an Limistéir Chaomhantais Ailtireachta ina iomláine a chaomhnú agus/nó a fheabhsú.

Samplaí



www.buildingsofireland.ie/wonder-wander-walking-trails/



www.dublindiscoverytrails.ie



BRAND LIMERICK EVOLUTION



ATLANTIC EDGE



6. Branda Baile Ráth Caola nua a bhunú (lena n-áirítear margaíocht imeachtaí agus féilte)

Cur síos ar an Tionscadal

Aistríonn branda láidir baile féiniúlacht bhaile.

Is é an aidhm dheiridh ná féiniúlacht Ráth Caola a chruthú, a fhorbairt, a bhainistiú agus a chur in iúl ar bhealach aonfhoirmeach, chun tarraingteacht agus iomaíochas a fheabhsú. D'oibredh an branda nua feadh na mBrandaí Luimnigh atá ann cheana féin.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Cabhróidh spásanna feabhsaithe don réimse poiblí leis na luachanna branda agus an teachtaireacht phoiblí a neartú
- ➔ Féiniúlacht nua a fhorbairt agus a chur chun cinn do Ráth Caola a léiríonn paisean mhuintir Ráth Caola, comhtháthú pobail agus eiteas láidir gnó sa bhaile
- ➔ Branda nua a fhorbairt a aithníonn uathúlacht an bhaile
- ➔ Lón na ndaoine i lár an bhaile a mhéadú
- ➔ Féilte a thógáil agus a fhorbairt sa bhaile

Samplaí de chomharthaíocht agus brandáil atá sa bhaile cheana féin



Rialtas
na hÉireann
Government
of Ireland

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Tuaith
Our Rural
Future

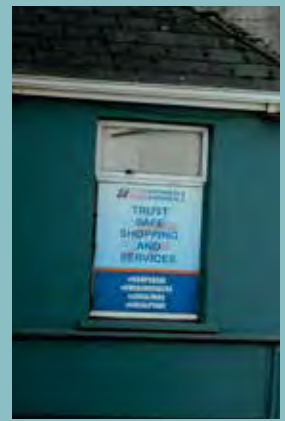


Town
Centre
First



Comhairle Cathrach
& Contae Luimnigh
Limerick City
& County Council

ATLANTIC EDGE
LIMERICK
EUROPEAN EMBRACE



7. Scéim chuimsitheach Réimse Poiblí a sheachadadh do Ráth Caola – lena n-áirítear Lár an Bhaile a Ghlasú

Cur síos ar an Tionscadal

Go ginearálta, tagraíonn an réimse poiblí do na ceantair uile a bhfuil rochtain ag an bpobal orthu, lena n-áirítear bóithre, sráideanna, lánaí, cosáin, lánaí rothaíochta, comharthaíocht, troscán sráide, páirceanna, cearnóga, spásanna oscailte, agus foirgnimh phoiblí. D'fhéadfaí feabhsuithe féideartha ar an Réimse Poiblí agus ar an gcomhshaol a dhéanamh feadh Shráid na Príomhshráide go háirithe agus na lánaí iomadúla i Ráth Caola. D'fhéadfadh Glasú agus Plandáil (lena n-áirítear Crainn Uirbeacha) a bheith ina n-uirlis chumhachtach chun cabhrú le Ráth Caola dul ó 'Liath go Glas' agus d'fhonn cabhrú le hathrú aeráide a mhaolú agus sláinte an phobail a fheabhsú. Tá roinnt paráidí agus imeachtaí ar siúl i Ráth Caola i rith na bliana a d'fhéadfadh leas a bhaint as spásanna poiblí feabhsaithe.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Cuma lár an bhaile a fheabhsú agus cur leis
- ➔ Tacú le Ráth Caola dul ó 'Liath go Glas' agus cabhrú le maolú i gcoinne athrú aeráide agus sláinte an phobail a fheabhsú

- ➔ Oibriú le coiste na mBailte Slachtmhara chun a scór bliantúil foriomlán i gComórtas na mBailte Slachtmhara a fheabhsú
- ➔ Spásanna lasmuigh a fheabhsú don phobal agus do chuairteoirí chuig an mbaile
- ➔ Treoirbhealaí agus comharthaíocht i lár an bhaile a fheabhsú
- ➔ Inrochtaineacht ar áiseanna atá ann cheana i lár an bhaile a fheabhsú
- ➔ Cosáin, soilsiú, plandáil, dromchlaí bóithre a fheabhsú agus troscán sráide nua a sholáthar
- ➔ Tacú le clár bliantúil de pharáidí agus féilte comhordaithe a fhorbairt

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 – Sráid-dreach na Príomhshráide Thuaidh (Ceantar 5) aitheanta mar cheantar deise (Caibidil 7. Deiseanna le haghaidh Comhfhorbairt Áite - Roinn 7.4).

Roghanna



Radharc ón aer ar an scéim réimse poiblí atá beartaithe ag Plás an Bhainc (acomhal na Príomhshráide agus Plás an Bhainc)



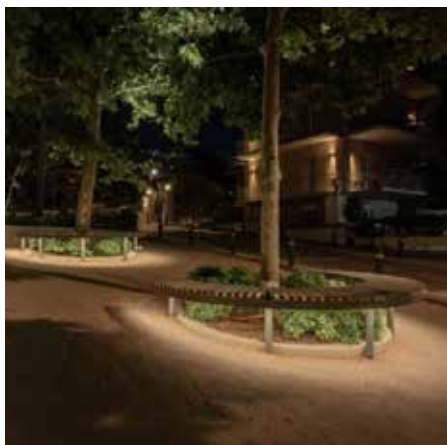
Radharc ón aer ag breathnú siar ar an scéim réimse poiblí atá beartaithe ag Plás an Bhainc (acomhal na Príomhshráide agus Plás an Bhainc)



Radharc ón aer ag breathnú soir ar an scéim réimse poiblí atá beartaithe ag Plás an Bhainc (acomhal na Príomhshráide agus Plás an Bhainc)



Radharc sráide ar an scéim réimse poiblí atá beartaithe ag Plás an Bhainc (acomhal na Príomhshráide agus Plás an Bhainc)



Réimse Poiblí - Lár Chathair Luimnigh



Stáisiún Comhdúcháin – Cearnóg an Bhaile Ráth Caola. Comhairle Contae Luimnigh – Plean Ceantair Chomhtháite do Ráth Caola – 1998

8. Uasghrádú ar Chearnóga Baile

Cur síos ar an Tionscadal

Dhéanfaidh an t-uasghrádú atá beartaithe ar Chearnóga an Bhaile na spásanna a chlaohlú trí limistéir choisithe shainithe, páirceáil ar leithligh, agus na cearnóga a ghníomhachtú le haghaidh úsáidí sóisialta.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ An sráid-dreach agus cáilíocht na beatha a fheabhsú agus a chur leis do chónaitheoirí agus do chuairteoirí chuig an mbaile
- ➔ Úsáid a bhaint as bailchríocha ábhair ardchaighdeán a fheabhsóidh aeistéitíc an bhaile
- ➔ Braistint nua áite agus comhtháthú pobal nua a spreagadh
- ➔ Spás cruinnithe sibhialta ilúsáide nua d'imeachtaí lasmuigh, margaí feirmeoirí, ceolchoirmeacha, spásanna pobail etc.

- ➔ Aitheantas agus carachtar stairiúil an spáis a athbhunú
- ➔ Tionchar eacnamaíoch dearfach ar lár an bhaile
- ➔ Spreag úsáideoirí an ghlasbhealaigh chun teacht isteach i lár an bhaile agus seastáin rothair a chur ar fáil
- ➔ Sábháilteacht agus páirceáil a fheabhsú
- ➔ Plandáil agus suíocháin a chur ar fáil
- ➔ Dealbhóireacht shainchomhartha nua

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 – Sainnithníodh Cearnóg an Mhargaidh (Ceantar 4) mar cheantar deise (Caibidil 7). Deiseanna le haghaidh Comhthorbaire Áite - Roinn 7.4).

Roghanna



Radharc ón aer ar na huasghráduithe atá beartaithe ar Cearnóg an Bhaile



Radharc ón aer ag breathnú Siar ó Dheas ar an uasghrádú atá beartaithe ar Cearnóg an Bhaile



Radharc ón aer ag breathnú Siar ar an uasghrádú atá beartaithe ar Cearnóg an Bhaile

Samplaí



Cearnóg Mhargadh Bhaile
Chill Dara, Co. Chill Dara



Halla an Bhaile Sciobairín,
An Sciobairín, Co. Chorcaí



Dealbh an 'Fairtheoir',
Cathair na Mart, Co.
Mhaigh Eo



01

02

9. Cur Síos ar Thionscadal Uasghrádaithe Pháirc na Mainistreach

Dhéanfadh an t-uasghrádú atá beartaithe ar Pháirc na Mainistreach na spásanna taitneamhachta a athrú ó bhonn trí shuíocháin nua, seastáin rothaíochta, cosán agus gníomhachtú ardán banna ceoil le haghaidh imeachtaí pobail agus úsáidí sóisialta.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Geataí áirse a athchóiriú chun an pháirc a dhéanamh níos tarraingtí do chualiteoirí
- ➔ Uasghrádú a dhéanamh ar an ardán ceoil a d'fhéadfaí a úsáid chun imeachtaí ceoil agus sealadacha a óstáil i rith na bliana
- ➔ Uasghrádú ar áiseanna spóirt, lena n-áirítear an pháirc AstroTurf agus cúirt leadóige
- ➔ Deiseanna comhtháthaithe a chur ar fáil don phobal trí oibriú le chéile ar imeachtaí
- ➔ Uasghrádú ar leithris phoiblí
- ➔ Bithéagsúlacht a fheabhsú agus a thacú
- ➔ Tacú le bearta oiriúnaithe/maolaithe aeráide
- ➔ Spás a sholáthar d'úllóird agus do chuibhrinn phobail

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 – Cuspóir Beartais Straitéisigh Bonneagair Pobail, Áineasa agus Spás Oscailte

Chun tacú le soláthar réimse leathan áiseanna agus bonneagair shóisialta/phobail, oideachais, cúram sláinte agus áineasa ar ardchaighdeán, i gcomhréir le Plean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028.

Cuspóirí: Is cuspóir de chuid na Comhairle é:

CI 04: (a) Spás oscailte atá ann cheana a chosaint trí fhorbairt a chosc a chuireann isteach ar spás oscailte, agus spás oscailte leathnádúrtha a chosaint ó fhorbairt mhíchuí agus soláthar cuibhrinn nó gairdíní pobail in áiteanna cuí a éascú/tacú leo. (b) A chinntiú go soláthraíonn forbairt chónaithe nua spás oscailte poiblí agus clóis súgartha ardchaighdeán i gcomhréir le líon na n-aonad cónaithe, ag tabhairt aird ar inrochtaineacht, sábháilteacht, tréscailteacht, comhfhorbairt áite agus na ceanglais a leagtar amach i bPlean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028. (c) Tacú le feabhsú Chlós Súgartha Pobail Ráth Caola agus an pháirc a bhaineann leis an Mainistir Agaistíneach gan cur isteach ar shláine stairiúil agus seandálaíochta na Séadchomharthaí Náisiúnta.

Roghanna



Radharc ón aer ag breathnú Siar ó Dheas ar an uasghrádú atá beartaithe ar Pháirc na Mainistreach



Radharc ón aer ag breathnú Soir ó Thuaidh ar an uasghrádú atá beartaithe ar Pháirc na Mainistreach

Samplaí

1. Suíocháin Chomhaimseartha leis an Ealaíontóir Rhona Byrne Seat, Cathair Bhaile Átha Cliath
2. Suíocháin Chomhaimseartha agus pailéad ábhar
3. Spásanna Cruinnithe
4. Binsí sóisialta
5. Ardán Banna Ceoil Uasghrádaithe – Faiche Stiabhna, Baile Átha Cliath
6. Plandú
7. Binsí sóisialta
8. Binsí sóisialta
9. Seastán Rothar
10. Binsí sóisialta
11. Binsí sóisialta
12. Plandú
13. Binsí sóisialta
14. Imeacht Samhraidh ag Páirc Nua Melton, Melton Mowbray, Sasana
15. Gairdíní Bhruachaille, Co. Phort Láirge



Samplaí





Trealamh Aclaíochta Allamuigh Callaistéinice, Páirc Thigh Motháin, Co. Bhaile Átha Cliath

10. Tacú le Giomnáisiam Pobail a fhorbairt

Cur síos ar an Tionscadal

Tá sé aitheanta ag rannpháirtíocht leis an bpobal gur chóir go mbeadh soláthar giomnáisiam pobail ina phríomhthionscadal do lár an bhaile. Rachadh an giomnáisiam chun tairbhe do gach ball den phobal, idir óg agus aosta.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- Stíleanna maireachtála gníomhacha a spreagadh do gach aoisghrúpa
- Mol aclaíochta a sholáthar a chuireann comhtháthú pobail agus naisc shóisialta chun cinn
- Tionchar dearfach ar fholláine mheabhrach agus mhothúcháin do gach ball den phobal



Spórtlann Pobail Bhunáite, Ionad Pobail Lios Tuathail, Lios Tuathail, Co. Chiarraí



Giomnásiam Coimeádán



Rialtas
na hÉireann
Government
of Ireland

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Tualthe
Our Rural
Future



Town
Centre
First



Comhairle Cathrach
& Contae Luimnigh
Limerick City
& County Council

ATLANTIC EDGE
LIMERICK
EUROPEAN EMBRACE



Scéim Cíosa Costais ag An Chocán,
Millín na Cuailí, Beanntraí, Co. Chorcaí.
Arna sheachadadh ag Comhairle
Contae Chorcaí.

11. Iarracht a dhéanamh roghanna tithíochta malartacha a sholáthar amhail Tithíocht Inacmhainne ar Cíos laistigh de Lár an Bhaile

Cur síos ar an Tionscadal

Tá tithíocht Inacmhainne ar Cíos dírithe ar dhaoine ar ioncam níos airde nach gcomhlíonann na critéir maidir le hincháilitheacht tithíochta sóisialta. Tacaíonn an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, an Ghníomhaireacht Airgeadais Tithíochta agus Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh leis an gcineál nua cóiríochta cíosa seo.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- Roghanna tithíochta a sholáthar agus infhaighteacht i lár an bhaile
- Suíomhanna féideartha a scrúdú
- Comhoibriú leis an roinn tithíochta, LCCC agus an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil chun tithíocht a sheachadadh i lár bhaile Ráth Caola

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 - Cuspóir Beartais Straitéisigh Tithíochta

Forbairt chónaithe nua a sheachadadh i gcomhréir le Straitéis Lonnaíochta agus Tithíochta Phlean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028, ag tacú le rogha tithíochta ardchaighdeáin, tionachta measctha agus méid/cineál aonaid atá deartha go huilíoch chun oiriúnú do riachtanais saolré agus soghluaisteachta measctha a éascú.

Cuspóirí: Is cuspóir de chuid na Comhairle é:

H 03: A cheangal go gcruthófar pobail inbhuanaithe agus limistéir chónaithe ardchaighdeáin atá deartha go huilíoch, le meascán de chineálacha aonad, méideanna, tionachtaí, airde, taitneamhachtaí agus áiseanna chun mothú áite agus sainiúlacht áitiúil a chruthú agus a chothabháil.

Samplaí



Scéim Cíosa Costais, Iarthar na Cathrach, Iarthar Bhaile Átha Cliath. Arna sheachadadh ag an nGníomhaireacht Forbartha Talún.



Scéim Cíosa Costais, An Bóthar Ard, Baile Brigín, Co. Bhaile Átha Cliath. Arna sheachadadh ag Clúid.



12. Tacú le gníomhachtú tailte críosaithe Fiontar agus Fostaíochta

Cur síos ar an Tionscadal

Leas a bhaint as suíomh lárnach Ráth Caola gar do Chaisleán Nua agus do Chathair Luimnigh araon, rud a fheabhsóidh le forbairt Scéim Bóthair Fhainge go Luimneach (lena n-áirítear seachbhóthar Áth Dara). Oibriú le húinéirí tailte atá críosaithe chun deiseanna agus éileamh ar áiseanna a aithint.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Oibriú le húinéirí tailte críosaithe chun bacainní a aithint ar fhorbairt tailte críosaithe a chur chun cinn
- ➔ Oibriú le páirtithe leasmhara ábhartha amhail an Oifig Fiontar Áitiúil (OFÁ), Innovate Limerick agus an Ghníomhaireacht Forbartha Tionscail (GFT) chun áititheoirí ionchasacha a aithint
- ➔ Eagraíochtaí meánmhéide agus mórmhéide a mhealladh chun athlonnú go Ráth Caola

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 – Cuspóir Beartais Straitéisigh um Fhorbairt Eacnamaíoch

Forbairt eacnamaíoch agus gníomhaíochtaí giniúna fostaíochta a chur chun cinn, a éascú agus a chumasú i Ráth Caola ar bhealach inbhuanaithe i gcomhréir le pleananna spásúla ardleibhéil, lena n-áirítear Plean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028, an Creat Pleanála Náisiúnta agus an Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach do Réigiún an Deiscirt.

Cuspóirí: Is cuspóir de chuid na Comhairle é:

ED 01: Réimse éagsúil deiseanna fostaíochta a chur chun cinn trí fhorbairt chuí a éascú, Ionad Fiontar Ráth Caola a fheabhsú, agus forbairt fiontar a chur chun cinn ar thailte Fiontar agus Fostaíochta atá críosaithe go cuí, faoi réir gach Caighdeán Bainistíochta Forbartha ábhartha de chuid Phlean Forbartha Luimnigh 2022 – 2028 a chomhlíonadh.

ED 02: Athfhorbairt na n-aonad tráchtála folamh, láithreán athfhorbraíochta, tréigthe agus inlíonta a spreagadh le haghaidh fiontar faoi réir na ngnáthchritéar pleanála, amhail rochtain/fágáil, gluaiseacht iompair ghaolmhar, scála cuí chuig an limistéar faoi seach, tionchar ar thaitneamhacht na n-áititheoirí tadhlaigh, seirbhísiú, nascacht (lena n-áirítear coisithe agus rothaíocht) le lár an bhaile etc.

ED 03: A cheangal go n-ionchorpróidh gach forbairt Fiontar agus Fostaíochta bearta taistil ghníomhacha agus taistil inbhuanaithe i ndearadh tograí.

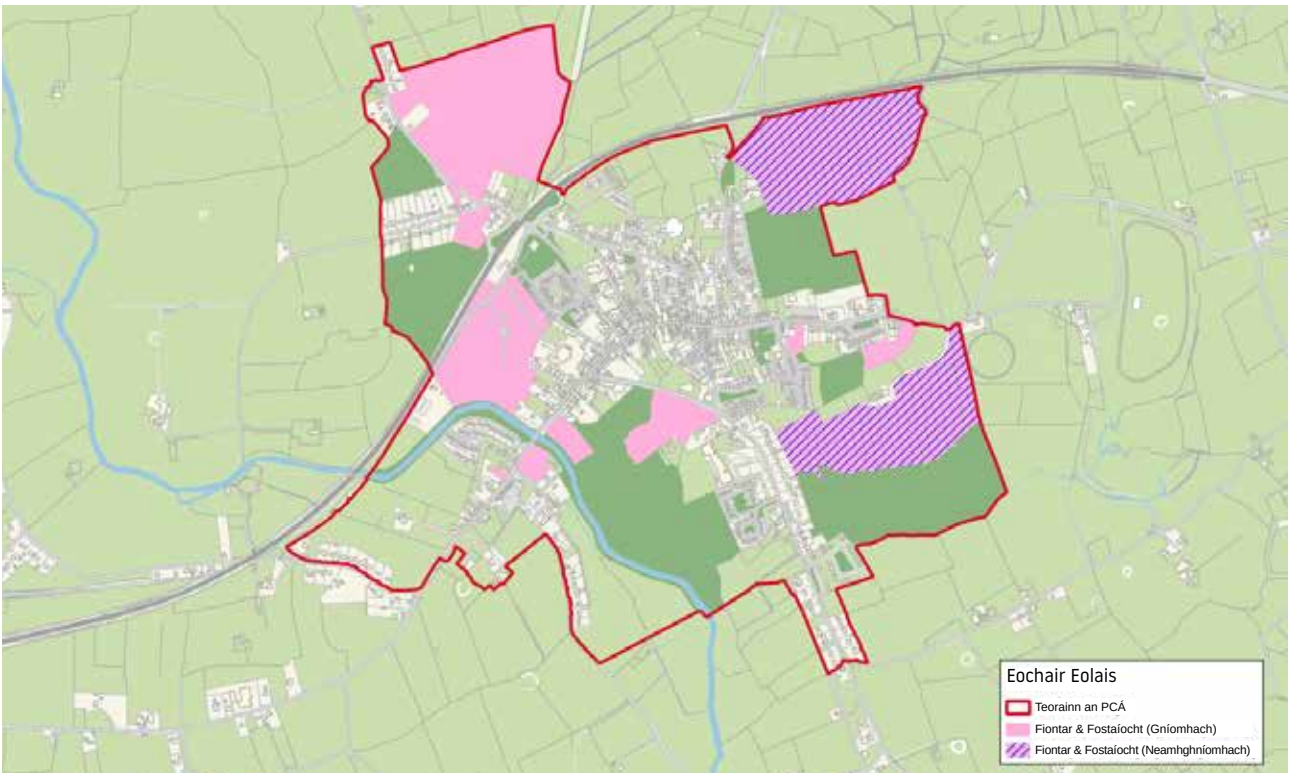
ED 04: A cheangal go n-ullmhófar máistirphleananna do na tailte atá críosaithe mar Fhiontar agus Fostaíocht, ag Burgáiste an Bhulbhaigh Thoir agus Cluain na mBráthar. Áireofar sna máistirphleananna leagan amach coincheapúil, socruithe rochtana, oibreacha bonneagair agus sonraí céimnithe. Moltar go láidir dul i ngleic go luath le gach soláthraí fónais, lena n-áirítear Uisce Éireann.

ED 05: Beidh Measúnú Tráchtá agus Iompair ag teastáil chun tionchar an togra ar an ngréasán bóithre a mheas le haghaidh aon tograí forbartha do na tailte atá críosaithe amach anseo. Is é an forbróir a íocfaidh costais na mbeart maolaithe. I gcás tailte a fhorbairt i gCluain na mBráthar le haghaidh Fiontar agus Fostaíochta, beidh aird chuí ag aon tograí ar stádas sonraithe cosanta Struchtúr Cosanta RPS 1535 Chluain na mBráthar agus a chúirtealáiste.

Samplaí



Eiseamláir de Dhearadh Áise Táirgthe agus Spáis Oifige



Fiontraíocht agus Fostaíocht tailte críosaithe



13. Nascbhóthar Nua a chur ar fáil ón bPríomhshráid go dtí Bóthar na Líne Nua

Cur síos ar an Tionscadal

Tá roinnt feabhsuithe déanta ar an ngréasán bóithre áitiúil, ach tá sreabhadh tráchta trom agus plódú tráchta fós tríd an mbaile ag buaicthréimhsí. Tá gá le feithiclí earraí troma a athdháileadh amach ó lár an bhaile agus le haghaidh bóthar nua ón bPríomhshráid a nascann go díreach le Bóthar na Líne Nua.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- Plódú tráchta a mhaolú de bharr feithiclí a bheith ag casadh ar an bPríomhshráid ó Shráid Thomáis
- Tailte a ghníomhachtú le haghaidh forbartha amach anseo
- Feabhas a chur ar threoirbhealaí agus comharthaíocht
- Nascacht lár bhaile Ráth Caola le Bóthar na Líne Nua a fheabhsú

PCÁ Ráth Caola 2023-2029 – Aithníodh an t-iar-Mhargadh, an Líne Nua (Ceantar 1) mar cheantar deise (Caibidil 7. Deiseanna le haghaidh Comhfhorbairt Áite - Roinn 7.4).



Leagann teorainn na líne deirge amach Limistéar Deise uimh. 1 atá i bPlean Ceantair Áitiúil Ráth Caola 2023-2029. N.B. Is máistirphlean táscach é seo chun críocha léiriúcháin amháin. Teastaíonn dlús íosta 22 aonad in aghaidh an heicteáir mar atá leagtha amach i gCuspóir H 02 agus i PCÁ Ráth Caola 2023 -2029.



Rialtas
na hÉireann
Government
of Ireland

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Tualthe
Our Rural
Future

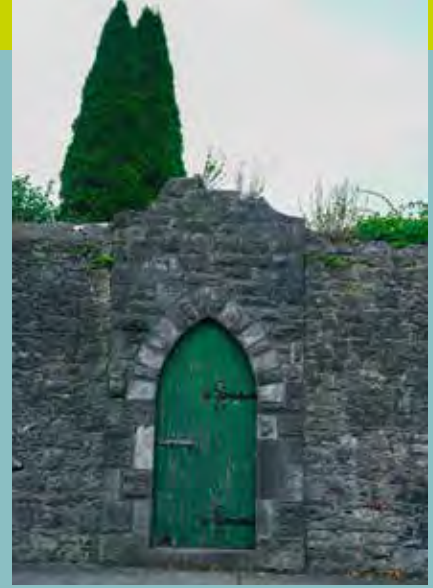


Town
Centre
First



Comhairle Cathrach
& Contae Lúimnigh
Limerick City
& County Council

ATLANTIC EDGE
LIMERICK
EUROPEAN EMBRACE



14. Tacú le hathfhorbairt Chlochar Naomh Áine ar Shráid Thomáis

Cur síos ar an Tionscadal

Is foirgneamh stairiúil suntasach é Clochar Naomh Áine (tagairt RPS 1538, uimhir chláráithe NIAH. 21831018) atá suite ar Shráid Thomáis i Ráth Caola atá folamh le roinnt blianta anuas. Is ionann a athfhorbairt agus deis uathúil chun struchtúr oidhreachtas suntasach a athbheochan agus aghaidh a thabhairt ar riachtanais áitiúla agus cur le hathghiniúint shóisialta, eacnamaíoch agus chultúrtha an bhaile ag an am céanna. Is é an aidhm ná athchuspóir a thabhairt don fhoirgneamh agus tacú leis an athchóiriú chun freastal ar riachtanais an phobail, infheistíocht a mhealladh, agus tarraingteacht fhoriomlán an bhaile a fheabhsú.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Teagmháil a dhéanamh le húinéirí an fhoirgnimh chun a chinntiú go ndéantar an foirgneamh a athchóiriú le haghaidh meascán d'úsáidí pobail, tithíochta agus oideachais
- ➔ Clochar Naomh Áine a athfhorbairt agus dea-chleachtas a choinneáil i bhfeidhm maidir le caomhnú agus caomhantais an fhoirgnimh stairiúil shuntasach seo i lár an bhaile

- ➔ Deiseanna forbartha eacnamaíochta a chur chun cinn i lár an bhaile
- ➔ Oidhreacht agus creatlach stairiúil an bhaile a chosaint
- ➔ An taobh amuigh a fheabhsú trí chleachtas chaomhnaithe a úsáid
- ➔ Aghaidh a thabhairt ar fhoirgnimh fholmha, tréigthe agus athúsáid fhéideartha





Clochar Naomh Seosamh – An Clochán, Co. na Gaillimhe



Tithíocht Aoisbháúil Chnoc an Mhainéir – Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge

Plás McAuley – An Nás, Co. Chill Dara



15. Tacú le hathfhorbairt Linn Snámha Loch Dúchoille le nasc le Glasbhealach Luimnigh agus lár Bhaile Ráth Caola

Cur síos ar an Tionscadal

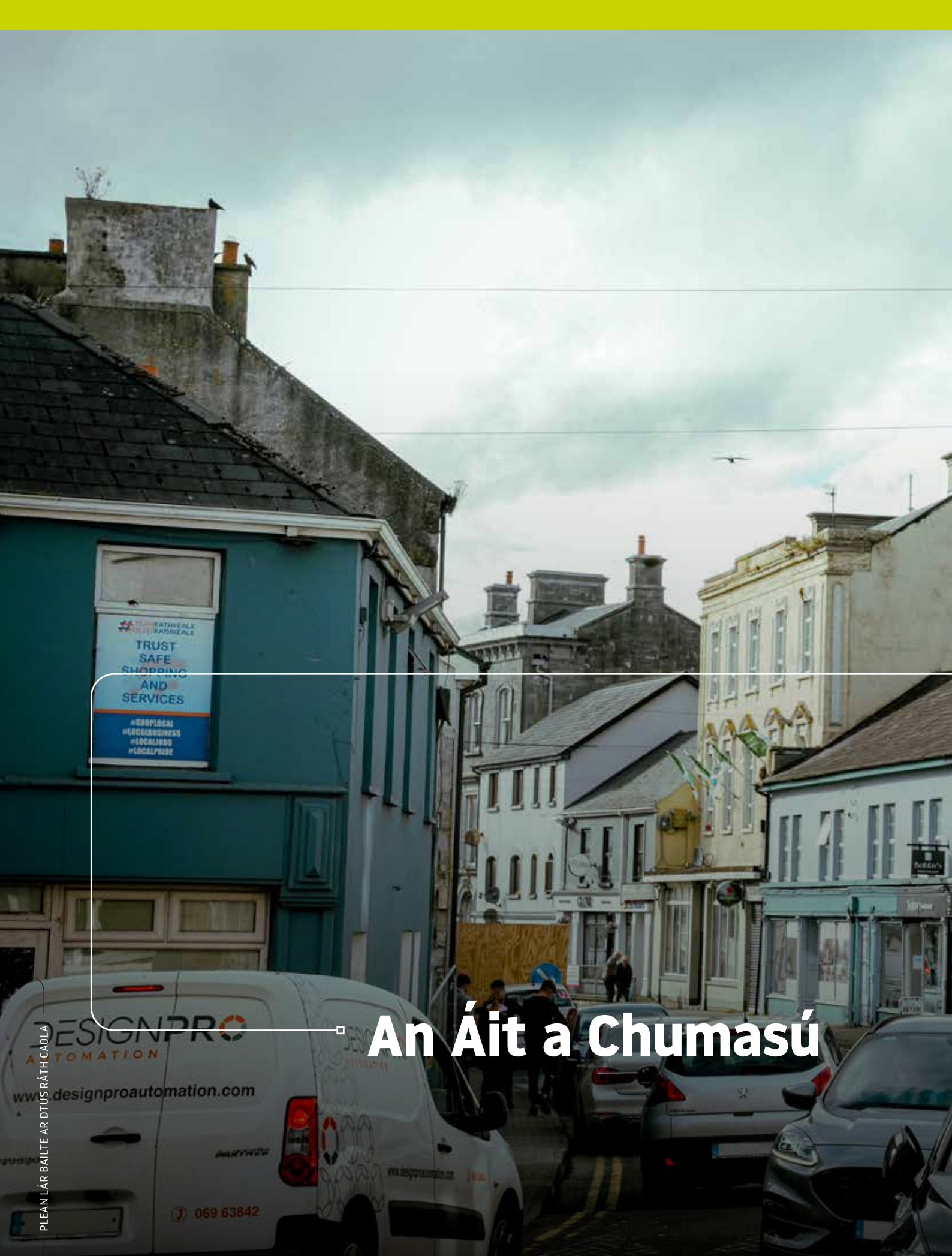
Ceangail Glasbhealach Luimnigh le Loch Dúchoille, linn snámha agus amfaitéatar atá ann cheana féin. Tá foirgnimh, leithris agus dhá charrchlós ann cheana féin san áis, atá suite 500m ón síneadh Ráth Caola go hÁth Dara den Ghlasbhealach. Mar áit tharraingteach le seirbhísí feabhsaithe, thabharfadh Linn Snámha Loch Dúchoille cuairteoirí go hIarthar Luimnigh agus chabhródh sé le baile Ráth Caola a athnuachan.

Príomhghníomhartha agus Príomhdheiseanna

- ➔ Téigh i dteagmháil le húinéirí Linn Snámha Loch Dúchoille chun tacú le hathfhorbairt Linn Snámha Loch Dúchoille mar cheann scríbe réigiúnach do chuairteoirí.
- ➔ Ceangail Linn Snámha Loch Dúchoille le Glasbhealach Luimnigh agus le Seid Earraí Ráth Caola agus saoráid Rothar ar Cíos ag an Mol.
- ➔ Turais oideachais agus speisialtóireachta a chur chun cinn.
- ➔ Forbairt turasóireachta a spreagadh i gceantar Ráth Caola.
- ➔ Spás a fhorbairt d'imeachtaí pobail agus do ghníomhaíochtaí cultúrtha.
- ➔ Stíleanna maireachtála gníomhacha a spreagadh do gach aoisghrúpa







An Áit a Chumasú



6.0 An Áit a Chumasú

Ní mór do phríomhthionscadail a leagtar amach faoi alt 5.0 – An Áit a Shainmhíniú, deiseanna maoinithe a uasmhéadú ionas gur féidir na tionscadail a sheachadadh go rathúil. Tugtar cuntas ar shruthanna maoinithe ábhartha sa tábla thíos.

6.1 Seachadadh Tionscadail

Tá Plean Lár Bhaile Ráth Caola ag brath ar láidreachtaí fhoireann an bhaile, grúpaí pobail áitiúla agus gnólachtaí chun oibriú le chéile, le tacaíocht ón rialtas náisiúnta agus áitiúil agus gníomhaireachtaí eile chun lár an bhaile agus cáilíocht na beatha a fheabhsú do mhuintir an bhaile.

Tréimhsí Ama: Gearrthéarmach = < 2 bhliain | Meántéarmach = 2 go 6 bliana

Costais Fhéideartha: € < €0.5m | €€ €0.5m-€3m | €€€ > €3m

Uimh.	Téama an Tionscadail & Phlean LBT	Deiseanna a eascraíonn as seachadadh an tionscadail	Tréimhse Ama	Costas Féideartha & Foinse Maoinithe	Rioscaí Féideartha
1	Athúsáid a bhaint as Iar-Fhoirgneamh Bhanc na hÉireann (BOI) ar an bPríomhshráid  Forbairt Eacnamaíoch Inbhuanaithe	Deiseanna forbartha eacnamaíochta a uasmhéadú lena n-áirítear meascán d'úsáidí oifige/pobail Oidhreacht agus creatlach stairiúil an bhaile a chosaint Feabhas a chur ar an taobh amuigh trí úsáid a bhaint as cur chuige caomhnaithe dea-chleachtais Aghaidh a thabhairt ar fhoirgnimh fholmha, tréigthe & athúsáid fhéideartha An foirgneamh a athghníomhachtú agus líon na ndaoine ar an bPríomhshráid a mhéadú Gnólachtaí fiontraíochta a spreagadh chun lonnú i lár an bhaile.	Gearrthréimh-seach	€€ Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS), CAFT, UFIÉ, Téamaí LEADER 1 agus 2. *Maoiniú faoi Chatagóir 2 CAFT faighte - Deireadh Fómhair 2025	Inbhuanaitheacht na húsáide atá beartaithe, toradh ar infheistíocht agus méadú ar chostais athchóirithe le linn an tionscadail.
2	Naisc Taistil Ghníomhaigh a sholáthar chuig lár an bhaile agus an clós súgartha atá ann cheana a uasghrádú  Pobal, Fás agus Infheistíocht Inbhuanaithe	Naisc Taistil Ghníomhaigh Nascacht a mhéadú trasna na Daoile, Glasbhealach Luimnigh agus Páirc Ghnó N21 Ráth Caola Bealaí taistil gníomhacha nua laistigh den bhaile Meabhairshláinte agus cáilíocht na beatha níos fearr Stíleanna maireachtála gníomhacha a spreagadh do gach aoisghrúpa Inbhuanaitheacht an bhaile a fheabhsú Spleáchas ar ghluaisteáin a laghdú Sábháilteacht agus inrochtaineacht coisithe agus rothaithe a fheabhsú Feabhas a chur ar threoirbhealaí agus comharthaíocht Clós Súgartha a Uasghrádú Áiseanna súgartha atá ann cheana féin sa bhaile a uasghrádú agus an raon trealaimh atá ann faoi láthair a leathnú chun go mbeidh sé inrochtana ag cách. Súgradh teagmhasacha a spreagadh Súgradh teagmhasach a spreagadh Trealamh aclaíochta nua lasmuigh do dhaoine fásta Teaghlaigh a úsáideann an glasbhealach a spreagadh le teacht isteach sa bhaile Feabhas a chur ar an bpointe teachta chuig an mbaile Treochomharthaíocht	Gearrthréimh-seach	€, €€ Deontais Infheistíochta Taistil Ghníomhaigh (ÚNI) An Scéim Deontas Caipitil le haghaidh Súgartha agus Áineasa *Maoiniú Leader faighte - Samhain 2025	Naisc Taistil Ghníomhaigh Droichead chun taisteal bunaithe ar ghluaisteáin a laghdú Tosaíocht a thabhairt do shiúlóid, rotháil agus iompar poiblí. Ag ceannach isteach ó chónaitheoirí áitiúla. Clós Súgartha a Uasghrádú Cothabháil leanúnach mar gheall ar chaitheamh agus cuimilt ghinearálta agus loitiméireacht agus árachas. Iompar frithshóisialta

Uimh.	Téama an Tionscadail & Phlean LBT	Deiseanna a eascraíonn as seachadadh an tionscadail	Tréimhse Ama	Costas Féideartha & Foinse Maoinithe	Rioscaí Féideartha
3	Uasghrádú ar Shiúlóid Mhairtís Cois Abhann agus nascacht le lár an bhaile a fheabhsú  Gníomhú ar son na hAeráide, Bonneagar Glas agus Gorm	Bithéagsúlacht agus luach oideachasúil an spáis oscailte a fheabhsú agus a thacú Bunscoileanna agus meánscoileanna a spreagadh chun cur leis na moltaí Nascacht agus naisc chuig Páirc Ghnó an N21 a fheabhsú chun úsáid na siúlóide a spreagadh Acmhainneacht do ghairdín pobail/cuibhreann/úllord in aice leis an gcosán Is féidir leis an bpobal foghlaim conas a gcuid bia féin a fhás Tacú le folláine choirp agus mheabhrach Spás saoráide breise a chruthú laistigh de lár an bhaile Idirghníomhaíocht phobail agus shóisialta a spreagadh Tacú leis an mbithéagsúlacht Gnáthóg fiadhúlra a chruthú Tairiscint fheabhsaithe turasóireachta do lár an bhaile	Gearrthréimh-seach	€, €€ Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS) LEADER ORIS (An Scéim um Bonneagar Áineasa Allamuigh)	An gairdín pobail/cuibhrinn/úllord agus foirgnimh ghaolmhara a chothabháil Iompar frithshóisialta
4	Scéim Feabhsaithe Aghaidh an tSiopa feadh na Príomhshráide a chomhordú agus tacú léi  An Ríocht Phoiblí	Oidhreacht ailtireachta an bhaile a chosaint Sráid-dreach agus cuma na Príomhshráide a fheabhsú agus cur leis Feabhas a chur ar tharraingteacht agus ar bheocht Ráth Caola Cuidiú le coiste na mBailte Slachtmhara lena scór bliantúil foriomlán a fheabhsú i gComórtas na mBailte Slachtmhara Idirghníomhaíocht phobail agus shóisialta a spreagadh Lár an bhaile a dhéanamh níos tarraingtí do thurasóirí agus don phobal áitiúil	Gearrthréimh-seach	€, €€ Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS)	Ag ceannach isteach ó ghnóilachtaí agus ó chónaitheoirí áitiúla Comhordú foriomlán na scéime
5	Conair Oidhreachta Digiteach a Fhorbairt  Cultúr, Oidhreacht agus Nascacht Dhigiteach	Bealach a fhorbairt lena sainaitheann príomhfoirgnimh oidhreachta/stairiúla Acmhainn oideachais do dhaoine áitiúla, do scoileanna agus do chuairoteoirí Féiniúlacht áitiúil a neartú Tairiscint turasóireachta bhreise ag spreagadh cuairteoirí chuig lár an bhaile	Gearrthréimh-seach	€ Comhairle Oidhreachta	Cailliúint an fhabraic thógtha stairiúil laistigh de Limistéar Caomhnaithe Ailtireachta Ráth Caola
6	Branda Baile Ráth Caola nua a bhunú (lena n-áirítear margaíocht imeachtaí agus féilte).  Aitheantas agus Eispéireas Cuairteora	Cabhróidh spásanna feabhsaithe don réimse poiblí leis na luachanna branda agus an teachtaireacht phoiblí a neartú Féiniúlacht nua a fhorbairt agus a chur chun cinn do Ráth Caola a léiríonn paisean mhuintir Ráth Caola, comhtháthú pobail agus eiteas láidir gnó sa bhaile Branda a fhorbairt a aithníonn uathúlacht an bhaile Líon na ndaoine i lár an bhaile a mhéadú Féilte a thógáil agus a fhorbairt sa bhaile	Gearrthéarmach go Meántéarmach	€ Ranna LCCC lena n-áirítear Oifig Turasóireachta, Cumarsáide agus Margaíochta agus Ealaíon.	Gan branda baile comhtháite Teip ar dhearfacht an bhaile agus a mhuintire a ghabháil Comhaontú maidir leis na himeachtaí ba chóir a bheith mar chuid den sceideal na n-imeachtaí bliantúil

Uimh.	Téama an Tionscadail & Phlean LBT	Deiseanna a eascraíonn as seachadadh an tionscadail	Tréimhse Ama	Costas Féideartha & Foinse Maoinithe	Rioscaí Féideartha
7	Scéim chuimsitheach Réimse Phoiblí a sheachadadh do Ráth Caola – lena n-áirítear na Príomhlíonistí laistigh de Lár an Bhaile a Ghlasú  An Ríocht Phoiblí	Cuma lár an bhaile a fheabhsú agus cur leis Tacú le Ráth Caola dul ó 'Liath go Glas' agus cabhrú le maolú i gcoinne athrú aeráide agus sláinte an phobail a fheabhsú Oibriú le coiste na mBailte Slachtmhara chun a scór bliantúil foriomlán i gComórtas na mBailte Slachtmhara a fheabhsú Spásanna lasmuigh a fheabhsú don phobal agus do chuiditheoirí chuig an mbaile Treoirbhealaí agus comharthaíocht i lár an bhaile a fheabhsú Inrochtaineacht ar áiseanna atá ann cheana i lár an bhaile a fheabhsú Cosáin, soilsiú, plandáil, dromchlaí bóithre a fheabhsú agus troscán sráide nua a sholáthar Tacú le clár bliantúil de pharáidí agus féilte comhordaithe a fhorbairt	Gearrthéarmach go Meántéarmach	€€, €€€ Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS) An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (CAFT)	Comhordú an tionscadail le hoibreacha bonneagair atá beartaithe eile i.e. uasghrádú bóithre etc. Maoiniú agus cothabháil leanúnach bláthanna agus ciseán/plandóirí etc. Comhaontú maidir le raon feidhme na n-oibreacha atá le moladh
8	Uasghrádú ar Chearnóga Baile  An Ríocht Phoiblí	An sráid-dreach agus cáilíocht na beatha a fheabhsú agus a chur leis do chónaitheoirí agus do chuiditheoirí chuig an mbaile Úsáid a bhaint as bailchríocha ábhair ardchaighdeán a fheabhsóidh aeistéitíc an bhaile Braistint nua áite agus comhtháthú pobal nua a spreagadh Spás cruinnithe sibhialta ilúsáide nua d'imeachtaí lasmuigh, margai feirmeoirí, ceolchoirmeacha, spásanna pobail etc. Aitheantas agus carachtar stairiúil an spáis a athbhunú Tionchar eacnamaíoch dearfach ar lár an bhaile Spreag úsáideoirí an ghlasbhealaigh chun teacht isteach i lár an bhaile agus seastáin rothair a chur ar fáil Sábháilteacht agus páirceáil a fheabhsú Plandáil agus suíocháin a chur ar fáil Dealbhóireacht shainchomhartha nua	Meántéarmach	€, €€ Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS), Cathair & Comhairle Luimnigh	Comhaontú maidir le raon feidhme na n-oibreacha atá le moladh
9	Páirc na Mainistreach a uasghrádú  An Ríocht Phoiblí	Geataí áirse a athchóiriú chun an pháirc a dhéanamh níos tarraingtí do chuiditheoirí Uasghrádú a dhéanamh ar an ardán ceoil a d'fhéadfaí a úsáid chun imeachtaí ceoil agus sealadacha a óstáil i rith na bliana Uasghrádú ar áiseanna spóirt, lena n-áirítear an pháirc Astroturf agus cúirt leadóige Deiseanna comhtháthaithe a chur ar fáil don phobal trí oibriú le chéile ar imeachtaí Uasghrádú ar leithris phoiblí Bithéagsúlacht a fheabhsú agus a thacú Tacú le bearta oiriúnaithe/maolaithe aeráide Spás a sholáthar d'úloird agus do chuibhrinn phobail	Meántéarmach	€, €€ Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS)	Comhaontú maidir le raon feidhme na n-oibreacha atá le moladh

Uimh.	Téama an Tionscadail & Phlean LBT	Deiseanna a eascraíonn as seachadadh an tionscadail	Tréimhse Ama	Costas Féideartha & Foinse Maoinithe	Rioscaí Féideartha
10	Tacú le Gionnáisiam Pobail a fhorbairt  Pobal, Fás agus Infheistíocht Inbhuanaithe	Stíleanna maireachtála gníomhacha a spreagadh do gach aoisghrúpa Mol aclaíochta a sholáthar a chuireann comhtháthú pobail agus naisc shóisialta chun cinn Tionchar dearfach ar fholáine mheabhrach agus mhothúcháin do gach ball den phobal	Meántéarmach	€, €€ Ciste Áiseanna Spóirt Pobail/Leithdháiltí Ciste Caipitil agus Trealamh Spóirt	Inmharthanacht eacnamaíoch Infhaighteacht láithreáin/struchtúir fholamh oiriúnach, oibríochtúil, bainistíochta agus cothabhála
11	Iarracht a dhéanamh roghanna tithíochta malartacha a sholáthar amhail Tithíocht Inacmhainne ar Cíos laistigh de Lár an Bhaile  Tithíocht	Roghanna tithíochta a sholáthar agus infhaighteacht i lár an bhaile Suíomhanna féideartha a scrúdú Comhoibriú leis an roinn tithíochta, LCCC agus an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil chun tithíocht a sheachadadh i lár bhaile Ráth Caola	Meántéarmach	€€ An Roinn Tithíochta LCCC An Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil	Comhaontú maidir le féidearthacht, suíomh, dlús agus raon feidhme na n-oibreacha tógála.
12	Tacú le gníomhachtú tailte críosaithe Fiontar & Fostaíochta.  Forbairt Eacnamaíoch Inbhuanaithe	Oibriú le húinéirí tailte críosaithe chun bacainní a aithint ar fhorbairt tailte críosaithe a chur chun cinn Oibriú le páirtithe leasmhara ábhartha amhail an Oifig Fiontair Áitiúil (OFÁ), Innovate Limerick agus an Ghníomhaireacht Forbartha Tionscail (GFT) chun áititheoirí ionchasacha a aithint Eagraíochtaí meánmhéide agus mórmhéide a mhealladh chun athlonnú go Ráth Caola	Meántéarmach	€, €€ GFT, Fiontraíocht Éireann, Nuálaíocht Luimnigh, LCCC	Nach dtabharfaidh gníomhachtú na dtailte fiontraíochta agus fostaíochta buntáistí suntasacha do lár an bhaile.
13	Nascbóthar Nua a chur ar fáil ón bPríomhshráid go dtí Bóthar na Líne Nua.  Soghluaisteacht agus lompár Inbhuanaithe	Plódú tráchta a mhaolú de bharr feithiclí a bheith ag casadh ar an bPríomhshráid ó Shráid Thomáis Tailte a ghníomhachtú le haghaidh forbartha amach anseo Feabhas a chur ar threoirbhealaí agus comharthaíocht Nascacht lár bhaile Ráth Caola le Bóthar na Líne Nua a fheabhsú	Meántéarmach	€, €€ LCCC	Maoiniú a fháil chun na tailte riachtanacha a cheannach agus bóithre a sheachadadh.

Uimh.	Téama an Tionscadail & Phlean LBT	Deiseanna a eascraíonn as seachadadh an tionscadail	Tréimhse Ama	Costas Féideartha & Foinse Maoinithe	Rioscaí Féideartha
14	Tacú le hathfhorbairt Chlochar Naomh Áine ar Shráid Thomáis  Forbairt Eacnamaíoch Inbhuanaithe	Teagmháil a dhéanamh le húinéirí an fhoirgnimh chun a chinntiú go ndéantar an foirgneamh a athchóiriú le haghaidh meascán d'úsáidí pobail, tithíochta agus oideachais Clochar Naomh Áine a athfhorbairt agus dea-chleachtas a choinneáil i bhfeidhm maidir le caomhnú agus caomhantais an fhoirgnimh stairiúil shuntasach seo i lár an bhaile Deiseanna forbartha eacnamaíochta a chur chun cinn i lár an bhaile Oidhreacht agus creatlach stairiúil an bhaile a chosaint An taobh amuigh a fheabhsú trí chleachtais chaomhnaithe a úsáid Aghaidh a thabhairt ar fhoirgnimh fholmha, tréigthe agus athúsáid fhéideartha	Fadtéarmach	€€€ CAFT, LCCC, Eile,	Maoiniú a fháil chun Clochar Naomh Áine a cheannach.
15	Tacú le hathfhorbairt Linn Snámha Loch Dúchoille le nasc le Glasbhealach Luimnigh agus lár Bhaile Ráth Caola  Pobal, Fás agus Infheistíocht Inbhuanaithe	Téigh i dteagmháil le húinéirí Linn Snámha Loch Dúchoille chun tacú le hathfhorbairt Linn Snámha Loch Dúchoille mar cheann scribe réigiúnach do chuairteoirí. Ceangail Linn Snámha Loch Dúchoille le Glasbhealach Luimnigh agus le Seid Earraí Ráth Caola agus saoráid Rothar ar Cíos ag an Mol Turais oideachais agus speisialtóireachta a chur chun cinn Forbairt turasóireachta a spreagadh i gceantar Ráth Caola Spás a fhorbairt d'imeachtaí pobail agus do ghníomhaíochtaí cultúrtha Stíleanna maireachtála gníomhacha a spreagadh do gach aoisghrúpa	Fadtéarmach	€€€ LCCC, Eile	Maoiniú a fháil chun na tailte riachtanacha a cheannach.



6.2 Maoiniú

Tacaíonn clár infheistíochta spriocdhírthe le bailte chun na hidirghabhálacha a aithníodh ina gcuid Pleananna saincheaptha Lár Bailte ar dTús a sheachadadh. Áirítear ar na scéimeanna an Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe; Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte; Ciste Croí Cónaithe (Bailte); agus Ciste Forbartha Réigiúnaí na hEorpa (Thrive) a thabharfaidh tosaíocht do sheachadadh Lár Bailte ar dTús. Cuireann scéimeanna maoinithe tras-Rialtais eile leis na tionscadail seo freisin agus coinníonn an Oifig Náisiúnta bunachar sonraí de na scéimeanna atá ar fáil.

Scéimeanna Maoinithe Rialtais

Tá réimse leathan deontas rialtais agus scéimeanna maoinithe ar fáil a fhéadann tacú le hinfeistíocht sa chur chuige Lár Bailte ar dTús agus sainaitheiríocht príomhthionscadail sa phlean seo. Tá na scéimeanna agus na deontais atá ar fáil leagtha amach sa tábla thíos.

Is féidir le leithdháiltí acmhainní na nÚdarás Áitiúil ó bhuiséad bliantúil LCCC tacú leis an bplean LBT mar aon le Scéim Ranníocaíochta Forbartha Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh 2022. Is féidir le deontais shonracha stáit d'Údaráis Áitiúla ó ranna rialtais éagsúla le haghaidh seirbhísí ar leith amhail bóithre nó áiseanna áineasa, faoi réir infhaighteachta, tacú leis an bplean.

Is féidir le hobair le comhpháirtithe amhail an Chomhairle Oidhreacht, Bonneagar Iompair Éireann, an tÚdarás Náisiúnta Iompair, Fáilte Éireann, LEADER agus tionscnaimh amhail Bailte Slachtmhara tacú le cur i gcrích an phlean i gcomhar leis an bpobal freisin.

Ciste	Sonraí maidir le fócas an mhaoinithe	Comhlacht Tacaíochta
An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (CAFT)	Folúntas, tréigin, cónaitheacht lár an bhaile, forbairt fiontraíochta. Deontas de €500,000 ar a laghad do thionscadail. Cuirfidh an Ciste suas le 80% de luach iomlán an tionscadail ar fáil, agus beidh 20% ar a laghad le soláthar i ranníocaíochtaí meaitseála ag na hiarratasóirí. Tacaíonn an ciste le tionscadail chomhordaithe agus chomhtháite idir ranna rialtais, gníomhaireachtaí Stáit, údaráis áitiúla, comhlachtaí poiblí eile, pobail agus, i gcás inarb iomchuí, maoinitheoirí daonchairdiúla agus/nó an eanáil phríobháideach, a mbeidh tionchar acu ar fhorbairt inbhuanaithe eacnamaíoch agus shóisialta i gceantair thuaithe. Bronntar maoiniú trí phróiseas tairisceana iomaíoch. Ó seoladh an CAFT, leithdháileadh €584 milliún ar 243 tionscadal ar fud an stáit.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS)	Tá Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (SABS) deartha chun tacú le hathbheochan bailte agus sráidbhailte tuaithe trí dhíriú athnuaithe ar théarnamh eacnamaíoch agus sóisialta lár an bhaile. Tacaíonn Beartas do Lár an Bhaile ar dtús leis an scéim seo agus déantar athbhreithniú gach bliain ar na tosaíochtaí faoin scéim agus athbhreithnítear an scéim de réir mar is cuí. Is próiseas iomaíoch é ina gcuireann Údaráis Áitiúla foirmeacha iarratais faoi bhráid na Roinne Forbartha Tuaithe agus Pobail. I measc na dtionscadal a maoiníodh, bhí athghiniúint banc, tithe cúirte, pictiúrlanna agus hallaí le húsáid ag an bpobal, plásaí poiblí, páirceanna baile, clóis súgartha, gairdíní pobail agus páirceanna madraí a fhorbairt. Maoiníonn an scéim tionscadail ag céim na réamhforbartha chomh maith agus fáil maoine folamha nó tréigthe oiriúnacha a d'fhéadfaí a thabhairt faoi úinéireacht phoiblí agus a thiontú lena n-úsáid ag an bpobal. Tá maoiniú sonrach curtha ar fáil aici freisin chun feabhas a chur ar shráid-dreacha agus ar aghaidheanna siopaí faoin tionscnamh feabhsúcháin sráid-dreacha.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Deontas Athchóirithe do Réadmhaoin Fholamh Tithíocht do Chách: Ciste Bailte Croí Cónaithe	Soláthraíonn sé deontas do dhaoine chun tacú le hathchóiriú réadmhaoine folmha. Deontas €50,000 - €70,000 faoin Deontas Athchóirithe do Réadmhaoin Fholamh agus suas le €30,000 faoin Scéim Réidh le Tógáil (cuireann Údaráis Áitiúla láithreáin seirbhísithe ar fáil ar ráta lascainithe).	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Clár Taistil Ghníomhaigh	Tacaíonn an Clár Taistil Ghníomhaigh atá á riaradh ag an Údarás Náisiúnta Iompair (ÚNI) le bonneagar rothaíochta agus siúil lena n-áirítear lánáí rothaíochta deighilte a fhorbairt, cosáin a leathnú, droichid nua siúil agus rothaíochta, naisc thréscailteachta agus trasrianta nua do choisithe. Chomh maith leis sin, maoiníonn sé scéimeanna bonneagair tiomnaithe amhail an Clár um Bealaí Sábháilte chun na Scoile (SRTS) agus clár um athrú iompraíochta ar nós Scoileanna Glasa. In 2023, leithdháileadh €290 milliún ar Údaráis Áitiúla chun seachadadh na gcéadta tionscadal go náisiúnta a fheabhsú. Faoi 2025, tá sé mar aidhm ag an ÚNI breis is 1,200 tionscadal a sheachadadh arb ionann iad agus 1,000km de chomhbhealaí rothaíochta agus siúlóide ar fud na tíre.	An Roinn Iompair (RI)



Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Our Rural
Future



Town
Centre
First



Comhairle Cathrach
& Contae Luimnigh
Limerick City
& County Council

ATLANTIC EDGE
LIMERICK
EUROPEAN EMBRACE

Ciste	Sonraí maidir le fócas an mhaoinithe	Comhlacht Tacaíochta
Clár Seirbhísí Pobail (CSP)	Tacaíonn CSP 2023-2027 le heagraíochtaí pobalbhunaithe seirbhísí sóisialta, eacnamaíocha agus comhshaoil áitiúla a sholáthar trí shamhail fiontair shóisialta. Tá sé mar aidhm ag CSP dul i ngleic le míbhuntáiste trí ranníocaíocht chómhainithe a sholáthar i dtreo an chostais/na gcostas dhíreacha tuarastail a bhaineann le bainisteoir a fhostú (má cheadaítear é), agus poist choibhéiseacha lánaimeartha (FTE). Ní mór 70% ar a laghad d'fhostaithe a fhaigheann tacaíocht ó CSP (gan Bainisteoirí san áireamh) a bheith ó Spriocghrúpaí Fostaíochta CSP. Beidh an clár reatha ar siúl go dtí an 31 Nollaig 2027.	Pobal
Tionscnaimh Ghníomhú ar son na hAeráide agus Iarfheistithe	Tacaíonn maoiniú le tiomantas an rialtais do ghníomhú ar son na haeráide chun spriocanna aeráide 2030 agus 2050 a bhaint amach. Mar shampla, cuireann Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe na hÉireann deontais fuinnimh inbhuanaithe ar fáil chun cabhrú le húinéirí tí, úinéirí gnó, pobail agus tionscal costais fuinnimh agus astaíochtaí ceaptha teasa a laghdú. Maoinear Údarás Áitiúla chun tabhairt faoi chlár iarfheistithe inslithe de na tithe sóisialta is lú éifeachtúlacht fuinnimh.	An Roinn Aeráide, Fuinnimh agus Comhshaoil (RAFC) Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (ÚFIÉ)
Tionscnamh na mBailte Stairiúla (TBS)	Foirgnimh stairiúla agus sráid-dreacha a fheabhsú agus tacaíocht chaomhnaithe. Is comhghnóthas é Tionscnamh na mBailte Stairiúla idir an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht agus an Chomhairle Oidhreacht chun athghiniúint atá faoi stiúir na hoidhreacht a chur chun cinn agus chun cáilíocht ár mbailte agus sráidbhailte stairiúla a fheabhsú do chónaitheoirí agus do thurasóirí. Tá dhá shruth maoinithe ag an tionscnamh: Oibreacha caipitil chun oidhreacht an bhaile a dheisiú agus a fheabhsú trí thionscadail athghiniúna atá faoi stiúir na hoidhreacht a thugann aghaidh ar thréigean agus folúntas cónaithe, caomhnú foirgneamh suntasach, sráid-dreach agus tionscadail faoi stiúir caomhnaithe an réimse phoiblí; Maoiniú do phleananna athghiniúna atá faoi stiúir na hoidhreacht chun idirghabhálacha atá dírithe ar chaomhnú a chinneadh do bhaile.	An Chomhairle Oidhreacht (CO)
Forbairt Áitiúil faoi Threoir an Phobail LEADER (CLLD)	Tá an Clár LEADER maoinithe ag an AE agus Rialtas na hÉireann araon agus soláthraíonn sé deontais, comhairle agus oiliúint chun tacú le gnó a thosú, a leathnú nó táirgí nua a fhorbairt; tionscadail pobail a phleanáil agus a chur i gcrích agus cabhrú le tionscadail a chuidíonn le timpeallacht na tuaithe. Tá an clár LEADER á riar ag leibhéal áitiúil ag grúpaí gníomhaíochta áitiúla. Tá Coiste Forbartha Pobail Áitiúil Luimnigh freagrach as maoiniú LEADER a roghnú agus a bhronnadh ar thionscadail laistigh dá gceantar geografach. Maoiníonn an Clár tograí tionscadail áitiúla agus pobail sa cheantar áitiúil. Tabharfar tacaíocht airgeadais LEADER 2023 – 2027 faoi thrí Phríomhthéama Maoinithe: ➔ Forbairt Gheilleagach agus Cruthú Post: Tionscadail a chuireann turasóireacht áitiúil, forbairt fiontair, éagsúlú talmhaíochta agus an geilleagar glas chun cinn. ➔ Bonneagar Tuaithe & Ionchuimsiú Sóisialta: Tionscnaimh a fheabhsaíonn an bonneagar tuaithe, seirbhísí inrochtana, nascacht dhigiteach, agus tacaíocht d'aos óg na tuaithe. ➔ Forbairt Inbhuanaithe & Athrú Aeráide: Iarrachtaí dírithe ar inbhuanaitheacht chomhshaoil agus maolú agus oiriúnú don athrú aeráide.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
An Scéim Deisiúcháin agus Léasaithe (SDL)	Cuireann an Scéim Deisiúcháin agus Léasaithe maoiniú roimh ré suas le €60,000 in aghaidh an aonaid (lena n-áirítear CBL) ar fáil le haghaidh aon oibreacha is gá chun maoin phríobháideach a thabhairt suas go dtí an caighdeán agus mar mhalairt air sin, aontaíonn úinéir na maoine an áit chónaithe a léasú leis an Údarás Áitiúil nó le Comhlacht Ceadaithe Tithíochta.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Scéim Ceannaigh agus Athnuachana (SCA)	Tacaíonn an Scéim Ceannaigh agus Athnuachana le húdarás Áitiúla agus le Comhlachtaí Ceadaithe Tithíochta chun tithíocht a bhfuil deisiú de dhíth uirthi a cheannach agus a athnuachan agus cuireann sí ar fáil iad lena húsáid i dtithíocht shóisialta. Is tionscnamh comhlántach é don Scéim Deisiúcháin agus Léasaithe.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
An Ciste Gníomhachtaí Tithíochta Bonneagair Áitiúil (LIHAF)	Soláthraíonn an Ciste Gníomhachtaí Tithíochta Bonneagair Áitiúil bonneagar poiblí lasmuigh den láthair chun bacadh criticiúla bonneagair a mhaolú. Déantar é seo chun seachadadh tithíochta a chumasú ar phríomhshuímh forbartha agus i gceantair uirbeacha a bhfuil éileamh mór orthu ar thithíocht. Cuirtear maoiniú ar fáil ar bhonn maoinithe meaitseála, agus an státchiste ag soláthar 75% de chostas an bhonneagair agus cuireann an tÚdarás Áitiúil an 25% eile ar fáil.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)

Ciste	Sonraí maidir le fócas an mhaoinithe	Comhlacht Tacaíochta
Clár Feabhsúcháin Pobail (CFP)	Cuireann an Clár Feabhsúcháin Pobail deontais bheaga ar fáil do ghrúpaí pobail chun áiseanna i gceantair faoi mhíbhuntáiste a fheabhsú. Tá sí á bainistiú ag an gCoiste Forbartha Pobail Áitiúil.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail (CCSGP)	Cuireann an Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail maoiniú ar fáil chun dul i ngleic le bochtaineacht agus leis an eisiámh sóisialta trí rannpháirtíocht áitiúil agus comhpháirtíochtaí idir daoine faoi mhíbhuntáiste, eagraíochtaí pobail agus gníomhaireachtaí eanála poiblí. Tá sé cómhaoinithe ag an rialtas agus ag Ciste Sóisialta na hEorpa Móide agus á bhainistiú ag an gCoiste Forbartha Pobail Áitiúil.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Ciste na bhFéilte Réigiúnacha agus na nImeachtaí Rannpháirteacha	Tacaíonn Ciste na bhFéilte Réigiúnacha agus na nImeachtaí Rannpháirteacha le féilte agus imeachtaí rannpháirteacha i gContae Luimnigh. Ní mór do na himeachtaí a dtacaítear leo cabhrú le turasóireacht intíre agus idirnáisiúnta a thiomáint, gníomhaíocht eacnamaíoch áitiúil a spreagadh, agus cuidiú le heispéireas na gcuaiteoirí sa chathair agus sa chontae a fheabhsú.	Fáilte Éireann
Ciste Infheistíochta na nIonad Pobail	Tacaíonn an ciste seo le grúpaí pobail chun a n-ionad pobail atá ann cheana a uasghrádú agus a athchóiriú. Tá maoiniú ar fáil in 2024 faoi 2 chatagóir – Catagóir 1: Tionscadail ar scála beag/feabhsuithe ar áiseanna - €10,000 go €25,000. Catagóir 2: Tionscadail ar scála níos mó - €25,001 go €100,000. Teastaíonn maoiniú meaitseála don dá Chatagóir: 5% ar a laghad do Chatagóir 1 agus 10% ar a laghad do Chatagóir 2.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Comhpháirtíocht Spóirt	Cuimsíonn maoiniú a chuirtear ar fáil trí Chomhpháirtíocht Spóirt trealamh spóirt ar nós trealamh do pháistí scoile a chur ar fáil.	An Roinn Cultúir, Cumarsáide agus Spóirt (RCCS)
Ciste Áiseanna Spóirt Pobail	Is é an Ciste Áiseanna Spóirt Pobail an phríomhspreagthóir le haghaidh tacaíocht rialtais chun áiseanna spóirt agus áineasa a fhorbairt agus trealamh spóirt neamhphearsanta a cheannach ar fud na tíre. Geallann Clár an Rialtais leanúint leis an gclár agus tosaíocht a thabhairt d'infheistíocht i gceantair faoi mhíbhuntáiste agus i ngrúpaí nach bhfuil dóthain ionadaíochta acu faoi láthair ó thaobh rannpháirtíochta de. Tá an ciste roinnte ina 3 chatagóir: ➡ Leithdháiltí Trealamh ➡ Tionscadail Áitiúla ➡ Tionscadail Réigiúnacha	An Roinn Cultúir, Cumarsáide agus Spóirt (RCCS)
Clár Ealaíon	Leagann Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh - Oifig Ealaíon - clár amach chun na healaíona i Luimneach a mhaoiniú, a fhorbairt agus a chur chun cinn. Fógraítear deiseanna maoinithe i rith na bliana.	An Roinn Cultúir, Cumarsáide agus Spóirt (RCCS) An Chomhairle Ealaíon
Clár Éire Ildánach	Tionscnamh uile-rialtais é Clár Éire Ildánach atá tiomanta do rochtain, rannpháirtíocht agus taitneamh chultúr agus chruthaitheacht na hÉireann a fheabhsú.	An Roinn Cultúir, Cumarsáide agus Spóirt (RCCS) Éire Ildánach
Scéim Infheistíochta um Oidhreacht Thógtha (SIOT)	Is scéim deontais Rialtais é an SIOT a úsáideann maoiniú ón tSeirbhís Náisiúnta Oidhreacht Tógtha (SNOT) chun cabhrú le húinéirí agus caomhnóirí foirgneamh stairiúla na struchtúir thábhachtacha seo a chothabháil agus a chaomhnú. Is féidir le hiarratasóirí iarratas a dhéanamh chuig Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh le haghaidh maoiniú chun cabhrú leo oibreacha a dhéanamh ar a maoine. Tá maoiniú ar fáil suas le 80% den chostas a bhaineann le hobair cheadaithe a dhéanamh. Osclaítear iarratais gach samhradh don bhliain dár gcionn, agus cuirfear na hiarratasóirí rathúla ar an eolas i mí Eanáir gach bliain. Ní mór d'úinéirí/d'iarratasóirí íoc as na hoibreacha agus gheobhaidh siad an maoiniú deontais ag deireadh na bliana, tar éis dóibh a bheith críochnaithe. Beidh an maoiniú a bhronnfar ar thionscadail rathúla idir €2,500 agus uasmhéid de €50,000.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)

Ciste	Sonraí maidir le fócas an mhaoinithe	Comhlacht Tacaíochta
Ciste na Struchtúr Stairiúil (CSS)	Tá sé mar aidhm ag Ciste na Struchtúr Stairiúil struchtúir oidhreachtacha agus foirgnimh stairiúla, atá faoi úinéireacht phríobháideach agus phoiblí araon, a chaomhnú agus a fheabhsú ar mhaithe le pobail agus leis an bpobal. Is iad príomhaidhmeanna an chiste seo ná: - oibreacha caomhnaithe ar scála níos mó a chumasú ar struchtúir oidhreachtacha a mheastar a bheith suntasach agus a bhfuil tacaíocht phráinneach ag teastáil uathu; - athghiniúint agus athúsáid maoine oidhreachtacha a spreagadh agus cabhrú le caomhnú struchtúr faoi chosaint agus/nó sócmhainní atá suntasach ó thaobh cultúir de chinntiú; - tacú le hinfheistíocht caipitil phríobháidigh i dtionscadail atá dian ar shaothar chun struchtúir stairiúla atá faoi úinéireacht phoiblí agus phríobháideach a chaomhnú le húsáid ag an bpobal. - tacú le fostaíocht sna tionscail chaomhnaithe agus tógála. - athléimneacht a thógáil inár maoin oidhreachtacha chun go mbeidh siad in ann seasamh in aghaidh éifeachtaí an athraithe aeráide. Don bhliain 2025, tairgfídh Ciste na Struchtúr Stairiúil deontais ó €50,000 suas go €200,000 amháin, agus díreoidh sé ar thionscadail níos mó feabhsaithe, athchóirithe nó athúsáide a bhaineann le struchtúir oidhreachtacha, i gcásanna inar: Léiríodh pobal soiléir nó leas poiblí, nó Léiríodh buntáiste soiléir cónaithe (ní mór tionscadail den sórt sin a chur chun cinn tríd an bpróiseas pleanála de réir mar is gá) Moltar d'úinéirí struchtúr faoi chosaint atá ag lorg maoiniú d'oibreacha ar scála níos lú, nó i gcás nach bhfuil aon tairbhe phobail nó poiblí ag baint leo, iarratas a dhéanamh chuig an Scéim Infheistíochta san Oidhreacht Thógtha (SIOT).	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Scéim Deontas Oidhreacht Pobail	Tacaíonn agus éascaíonn Údarás Áitiúla grúpaí deonacha agus pobail ina n-iarratais ar Scéim Deontais Pobail na Comhairle Oidhreachtacha. Tá sé mar aidhm ag an scéim seo cur ar chumas pobail agus eagraíochtaí neamhrialtasacha oidhreachtacha (ENRanna) leanúint lena gcuid oibre ar thionscadail atá ann cheana féin nó tionscnaimh nua a thosú. Tá réimse leathan cineálacha tionscadal incháilithe le haghaidh maoinithe faoin scéim, lena n-áirítear: Ceardlanna agus imeachtaí oiliúna a chuireann dea-chleachtas oidhreachtacha chun cinn, go háirithe, tá suim againn i scileanna tógála traidisiúnta, scileanna ceardaíochta, taifeadadh reilige agus oiliúint bithéagsúlachta. Acmhainní Oidhreachtacha Digití a fhorbairt lena n-áirítear digitiú, taispeántais ar líne, taifeadtaí staire béil, podchraoltaí, agus scannáin. Ní mór duit a chinntiú go bhfuil na haschuir dhigiteacha a chruthaíonn tú le maoiniú deontais ar fáil, oscailte agus inrochtana. Suirbhéanna, tuarascálacha, pleananna agus iniúchtaí caomhnaithe a bheidh mar bhonn eolais ag bainistíocht foirgneamh agus séadchomharthaí, gnáthóga, bailiúcháin, nó réada amach anseo. Oibreacha caomhnaithe ar fhoirgnimh, séadchomharthaí, gnáthóga, bailiúcháin nó réada.	An Chomhairle Oidhreachtacha (CO)
Ciste Gníomhaíochta um Bhitheagsúlacht Áitiúil	Tá an ciste seo ar fáil d'Údarás Áitiúla agus tacaíonn sé le tionscadail bhitheagsúlachta agus le cur i bhfeidhm Pleananna Gníomhaíochta um Bhitheagsúlacht Áitiúla atá ailínithe le gníomhartha faoin bPlean Gníomhaíochta um Bhitheagsúlachta Náisiúnta.	An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Ciste na Séadchomharthaí Pobail	Is iad príomhaidhmeanna Chiste na Séadchomharthaí Pobail séadchomharthaí áitiúla agus láithreáin stairiúla a chaomhnú, a chothabháil, a chosaint agus a chur chun cinn. Tá roinnt sruthanna maoinithe aige atá dírithe ar oibreacha caomhnaithe a chumasú ar séadchomharthaí a mheastar a bheith suntasach agus a bhfuil tacaíocht phráinneach ag teastáil uathu, rochtain ar séadchomharthaí a spreagadh, a gcur i láthair a fheabhsú, agus athléimneacht a chothú i séadchomharthaí chun cur ar a gcumas éifeachtaí an athraithe aeráide a sheasamh freisin.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)

Ciste	Sonraí maidir le fócas an mhaoinithe	Comhlacht Tacaíochta
Clár Infheistíochta Soghluaisteachta Inbhuanaithe	Cuimsíonn an Clár Infheistíochta Soghluaisteachta Inbhuanaithe tacaíocht chun bonneagar taistil ghníomhaigh (siúl agus rothaíocht) nua agus feabhsaithe a rolladh amach go tapa i mbailte agus i sráidbhailte.	An Roinn Iompair (RI)
Scéim Ranníocaíochta Forbartha Luimnigh 2022	Cumasaíonn Scéim Ranníocaíochta Forbartha Luimnigh 2022 ranníocaíochtaí a ghearradh ar fhorbairt nua agus cuireann sé maoiniú ar fáil do chlár oibre caipitil ar raon seirbhísí, lena n-áirítear bóithre, taitneamhachtaí, pobal agus áineas.	Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh (LCCC)
Oifig Fiontair Áitiúil (OFÁ)	Cuireann an Oifig Fiontair Áitiúil (OFÁ) clár oiliúna, meantóireachta agus réimse tacaíochtaí airgeadais ar fáil atá deartha chun cabhrú le bunú agus/nó fás gnólachtaí, lena n-áirítear Ciste Spreagtha Cliant OFÁ, Micrea LEAN, deontais indéantachta agus deontais leathnaithe gnó.	Fiontraíocht Éireann (FÉ) An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
Scéim um Dheontais Chaipitil d'Fhiontar Shóisialta	Tugann an Scéim um Dheontais Chaipitil d'Fhiontar Shóisialta buntáistí d'fhiontair shóisialta bheaga nó nuathionscanta nach bhfuil an cumas acu dul san iomaíocht le haghaidh deontas níos mó, ach a bhfuil gá acu le trealamh uasghrádaithe/breise mar sin féin chun cabhrú leo a gcuid seirbhísí a sholáthar. Tá sí á bainistiú ag an gCoiste Forbartha Pobail Áitiúil.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)
An Scéim Deontas Caipitil le haghaidh Súgartha agus Áineasa	Tacaíonn an Scéim Deontas Caipitil le haghaidh Súgartha agus Áineasa le hobair na nÚdarás Áitiúil chun rochtain ar áiseanna súgartha agus áineasa ardchaighdeán a fheabhsú laistigh dá bpobail. Is féidir é seo a dhéanamh trí áiseanna atá ann cheana a athchóiriú agus a uasghrádú nó trí chinn nua a fhorbairt. I measc cuid de na tionscadail mhaoinithe seo tá suiteáil: ➔ cúirt mhionchispheille inrochtana ➔ maidí corrach feiceála atá inrochtana do chathaoireacha rothaí ➔ trealamh clós súgartha céadfach cuimsitheach ➔ gnéithe súgartha atá oiriúnach d'uathchas ➔ gnéithe inrochtaineachta uasghrádaithe agus plandáil bithéagsúlachta	An Roinn Leanaí, Míchumais agus Comhionannais (RLMC)
Ciste Croí an Phobail 2024	Is babhta deontas oscailte é Ciste Croí an Phobail atá deartha chun freastal ar riachtanais eagraíochtaí neamhbhrabúis a sholáthraíonn seirbhísí agus tacaíochtaí rithábachtacha do dhaoine ar fud oileán na hÉireann. Aithníonn Cistí na hÉireann na dúshláin atá roimh eagraíochtaí maidir le maoiniú a fháil chun a gcumas a thógáil nó a gcroíochstais a chomhlíonadh. Is líonra daonchairdiúil domhanda é Cistí na hÉireann a bunaíodh in 1976.	Cistí na hÉireann
Clár Infheistíochta do Thithíocht Shóisialta (CITS)	Soláthraíonn an Clár Infheistíochta Tithíochta do thógáil foirgneamh nua atá maoinithe 100% ag an Státchiste ar thalamh na Comhairle. Déantar próiseas 4 chéim leis an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, rud a chiallaíonn go gcaithfidh sé dul trí 4 bhealach chun faomhadh maoinithe a fháil. Áirítear sna ceithre chéim 1: Féidearthacht, 2: Réamhphleanáil, 3: Réamhthairiscint agus 4: sCeadú Tairisceana don Tógálaí. Féadfaidh an próiseas 4 chéim seo 59 seachtain a thógáil san iomlán. Bainistithe agus Seachadta ag Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh faoin aonad Tógála agus Cothabhála ÚA.	An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Gaeltachta (RFTPG)



Rialtas
na hÉireann
Government
of Ireland

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Tuaith
Our Rural
Future



 Town
Centre
First



Comhairle Cathrach
& Contae **Luimnigh**
Limerick City
& County Council

ATLANTIC EDGE
LIMERICK
EUROPEAN EMBRACE